

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 300 d broj 712



Morgan Hill:

NA KRAJU TRAGA



Morgan Hill

NA KRAJU TRAGA





VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor
Stevo Maoduš)

Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić

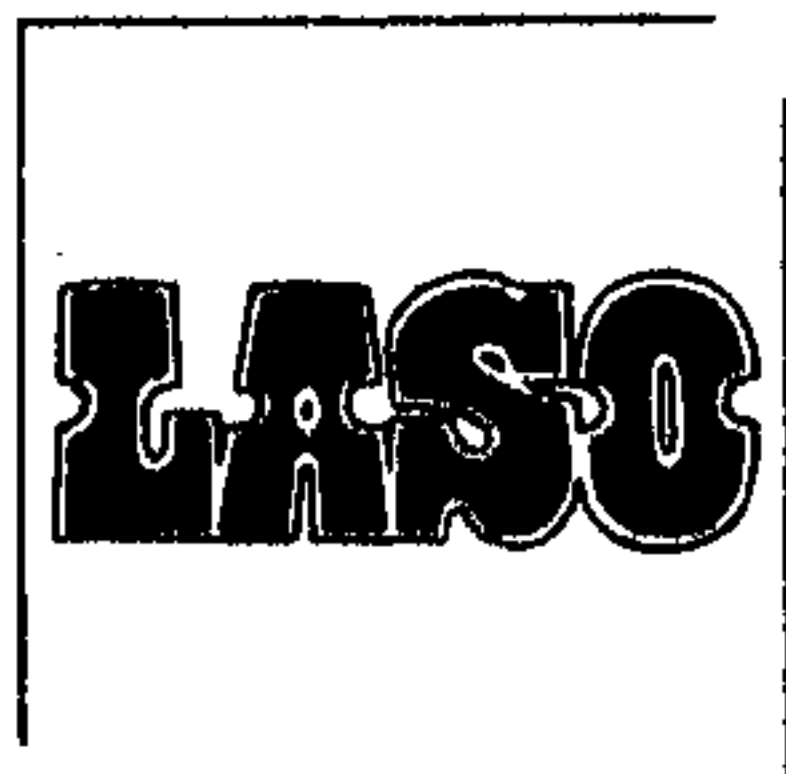
Adresa redakcije, izdavač i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM



LASO 712

Urednik: Ana Hrastović

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Tahnički urednik: Boris Toth

Morgan Hill: Na kraju traga

Naslov originala: Twin Colts

Copyright: VPA

Recenzija: Božidar Stančić

Prijevod: Branko Kosec

Laso broj 712 izlazi 5. 6. 1987.

u nakladi od 66.300 primjeraka

I

Uspevši se do samog grebena, Dave Sundeen klizne iz sedla i povede konja preko kamenite oštrice. Pošumljeni obronci, bogati vodom i travom, divljači i stadima goveda, sada su konačno iza njega. S ovu stranu masiva Graham, pa sve do Tucsona na zapadu i meksičke granice na jugu, prostirao se polupustinjski pakao pijeska, izlomljenih hridi, presušenih korita i kaktusa saguaro. No, čak i na tako okrutnu i bijednu pustoš netko je polagao svoja prava i krvavo ih branio. U kamenim procijepima oko rijetkih voda skrivale su se rančerije, mala apaška naselja, a čestice žilavih i okrutnih ratnika tumarale su naokolo u potrazi za životinjskom i ljudskom lovinom.

Dave Sundeen se odlično uklopio u novu okolinu. Sasvim svijetle koše, čvrste i od sunca izbljedjele odjeće, bio je gotovo nevidljiv u spletu žućkastih gromada. Čak i konj, zlatnožuti palomino, mogao se zapaziti jedino po bijeloj grivi i repu u tom svijetu požutjelog raslinja i smeđeg pješčanika.

Snažan i visok, bezbrižne naravi i nehajan prema opasnostima, Sundeen sa čuđenjem ustanovi da je nesvjesno uvukao glavu i povio ramena, kao da želi pružiti manji cilj

crvenim ratnicima. Ljutito otpuhne i uspravi se. Škrtom, jedva uočljivom kretnjom šake izvuče iz korica desni revolver, otvori vratanica za punjenje, povuče okidač do prvog zuba i bez potrebe zavrti bubanj da bi provjerio punjenje. Svi su meci, dakako, bili na mjestu. Otpuhne nevidljivu prašinu iz mehanizma i sve ponovi s drugim revolverom. Onda jednako preciznim i škrtim kretanjama izvuče i otvori mehanizam karabina i ubaci metak u cijev. Osjeti zadovoljstvo, zadovoljstvo zbog dobra oružja, zbog svoje brzine i zbog saznanja da u zanemarivo kratkom vremenu može svoje neprijatelje obausti sa dvadeset pet teških olovnih kugli kalibra 45 i 44.

Nikad dovoljno olova, pomisli, kada su u pitanju Chiricahue. I nikad dovoljno brzine. Povlačeći se pred nadmoćnim bijelcima, Apaši su ovaj polupustinjski kraj izabrali za svoju novu postojbinu i posljednje uporište. Srodili su se s prirodom bolje od divljih životinja. Od njih su naučili umjetnost preživljavanja, a od svojih neprijatelja različite poroke i sve su to koristili ne bi li se održali pred navalom bijelih.

Dave Sundeen nije im bio sklon. Za njega su Indijanci bili oni koji su ubili njegova poočima i pomajku

kada je imao samo pet godina, oni koji su ubili njegovu mladu ženu na putu u Amarillo, gdje ju je čekao. Prokleti Komanči! Prokletii Apaši!

Kako su prolazili sati monotonog silaženja, tako je popuštao i oprez. U mladom revolverašu prevlada stav »bašmebriga« prema svakoj opasnosti, pa zategnu kolan i pope se u sedlo. S uzdahom olakšanja ustanovi da će se uskoro naći u ravnici, gdje će se brže kretati i lakše osmatrati. Počeo je pjevushiti neku pjesmicu kada se prisjeti nedavnog sukoba u Lordsburgu.

Revolveraška reputacija koja ga je pratila poput sjene vodila je iz sukoba u sukob. No, događaj u Lordsburgu kao da nije bio te vrste. Ne samo jedan izazivač, već njih petorica smatrali su da ga poznaju i da mu nešto duguju.

Netko mora da mi je vrlo sličan ili koristi moje ime, pomisli Sundeen i ozbiljno se naljuti. Zar mu nisu dovoljne nevolje koje sam sebi priskrbi, već će sada odgovarati i za tuđe nepodopštine?! Da se nije odlučio za Nogales i dulji izlet u Meksiko, Dave bi se odmah bacio na potragu za dvojnikom koji mu stvara neprilike.

Kad su kopita prestala prebirati među kamenjem i dohvatila se tvrdog pješčanog tla sušene prerije, Dave ustade u sedlu, kao da očekuje da će negdje ugledati Tucson. No od grada dijelilo ga je najmanje šezdeset milja, pa otprilike usmjeri konja, koji zadovoljno protegne noge i uputi se laganim kasom. Dave je volio ravniciu i velike brisane prostore, kakvi god oni bili, volio je vjetar i brzinu, koji su ga ispunjavali osjećajem nesputane slobode. Veselo podvrisnu a snažna životinja shvati poruku i povuče u puni galop kao da se nalazi na kraju

trakče staze. Dave je puštao konju na volju, usmjeravajući ga samo lakim pritiskom listova da bi zaobišao duboke uske jaruge. Dvadesetak minuta kasnije nevoljko uspori konja u lagani galop.

— Ako imaš i zrnice razuma — progunda — naćeš Apaše dočekati na premorenu konju.

Tek oko podne, kada mu je sunce stajalo točno iznad glave i kada je odlučio da u škrtom hladu nekog kaktusa prička večernje osvježanje, Dave osjeti da nešto nije kako treba. Palomino, koji se dotad kretao jednoličnim korakom, duboko pognute glave, podigao je uši i počeo širiti nozdrve. Sundeen smjesta izvuče noge iz stremena i polako se ogleda, spreman da klizne na tlo. Isprava se ništa nije vidjelo u podnevnoj jari, jer je pregrijani zrak titrao poput površine vode pod laganim povjetarcem. Onda razazna i neke druge pokrete, neke tamnije mrlje koje su se kretale u istom smjeru. S obje strane, na udaljenosti koju nije mogao procijeniti, tamne spodobe vukle su se usporedno s njim, kao da on i konj bacaju na obje strane višestruku sjenu. Poželi zapucati i rastjerati te utvare i vlastitu nedoumicu, ali ne smogne snage da tutnjavom revolvera prekinu sablasnu tišinu.

Premjestivši težinu tijela natrag, zaustavi konja. Utvare su također zastale. Dave potjera, pa ponovo zaustavi konja i s olakšanjem uzdahne. Vrućina se poigrala s njegovim čulima, zaključivši, to su samo neke sjene. Onda začuje lagano frktanje konja, ali to nije bio palomino.

Sada je znao. Krv mu brže poteče žilama i zabubnja u sljepoočicama. Protivnik je tu, predstoji mu borba za život, no to za Davea Sundeena nije bilo ništa novo. Obuze ga neka

čudna, mračna radost, kao i uvijek kad je stavljao život na kocku. Sumnje, strah, nevjerica i svi drugi ljudski osjećaji povlačili su se nekamo u dubinu njegova bića, a izvana je ostao samo divan, savršen stroj za sijanje smrti. Snažan, gibak, velike brzine i savršene koordinacije kretnji i čula.

Pritisak listova pokrenu uznemirenog konja, ali mu uzde nisu dopustile da prijede u galop. Nejasne prilike krenule su i istom smjeru, no postepeno su postojale tamnije, već i određenije. Dolazili su mu sve bliže.

Da su u tim trenucima mogli vidjeli Sundeenovo lice, Indijanci bi možda i odustali od napada. Vučji smiješak razotkrio je čvrste bijele zube a cijelo lice zajedno s očima bilo je skamenjeno u bezosjećajnu masku. Sundeen se nije pripremao za obranu, već za napad.

Odabrao je trenutak prije no što su jahači zadobili oštre i jasne obriše. Odlučio se za lijevu skupinu, okrenuo palomina u mjestu i napao. Dva su revolvera počela rigati olovo. Iznenadena široka lica, snažne gole grudi na kojima su se pojavljivali crni otvori, ratnici koji padaju, konji bez jahača. Probivši se kroz njihovu liniju, Sundeen zaustavi konja i okrene ga za novi napad.

Od Šestorice ratnika trojica su ležala u pijesku, jedan je divlje jahao prema drugoj skupini, a preostala dvojica teško su se održavala na konjskim leđima, nesposobna za borbu. Sundeen odlučio da iskoristi iznenađenje i pojuri natrag, prema drugoj skupini.

Jedna ili dvije strelice prošle su mu u neposrednoj blizini, ali Apaši nisu imali živaca da se bore protiv neprijatelja koji tako neočekivano

postupa. U trenu su se raspršili poput jata ptica, praćeni s nekoliko Sundeenovih hitaca. Dave nije pucao nasumce, nikad to nije radio, pa je bio uvjeren da je i sada nekolicinu ranio zahvaljujući preciznom nišanjenju. Nije zaustavio konja niti je pomislio da se vrati. Još je pola milje tobože progonio Apaše, a onda promijeni smjer i krene prema Tucsonu — tako se bar nadao.

Kada je napunio oba revolvera, zaustavi konja i počne osluškivati. Onda se sjeti da je još maloprije tucet Indijanaca jahalo u njegovoj neposrednoj blizini a da se ništa nije čulo. Slegnu ramenima i odluči da se pouzda u svoj revolveraški instinkt. Kretao se polako i oprezno, često se ogledavao i pokušava prodrijeti pogledom kroz sumaglicu, a onda, napokon, izmoren i prenapet, odluči da odmori konja prije noći. Sjahao je, zavezao uzdu oko lijevog zapešća i proveo posljednja dva sata toga dugačkog dana polako obilazeći konja, da bi koliko-toliko držao pod kontrolom cijelu okolicu.

Tek kada je sunce bilo već dovoljno nisko da bi zasljepilo i jahača i progonitelje, Dave zategnu kolane sedla i pojaše. Odmoren i svjež, palomino je s lakoćom grabio prema zapadu. U toku noći Sundeen se zaustavljao samo da bi pronašao bolji put ili zaobišao neke, u posljednjem času uočene prepreke.

Poslije ponoći znatno je zahladnjelo, pa je posegnuo za debelim kratkim kaputom koji je remenčićima bio privezan iza sedla. Nije ga zakapčao, da bi u svakom trenutku mogao doći do revolvera.

Pred jutro je zaista postalo hladno. Razlika u odnosu prema dnevnoj temperaturi bila je velika i teško podnošljiva. Nekoliko puta Da-

ve se jedva odupro napasti da zapali vatricu i skuha kavu.

Zaustavio se tek u praskozorje. Zrak je bio kristalno čist a vidljivost nevjerojatna. Uvjerivši se da u okolini od pola milja ne postoji zaklon za neprijtelja, napojio je konja i dopustio mu da čupka rijetke požutjele travke koje su se održale na tvrdom tlu. Osušeno grmlje poslužilo je kao gorivo, upravo dovoljno da se nakupi šaka žeravice, na kojoj je provrio pocrnjeli lončić za kavu. Za razliku od kauboja, Dave Sundeen nije bio dobar kuhar. Konji, revolveri, kocka bili su jedino što ga je zanimalo. Volio je škrti luksuz granice, hotele, dobru kuhinju i lijepe žene, koje su se ponekad mogle pronaći i u najzabitnijim naseljima.

Kada ga karta nije išla, zaustavio bi poneku kočiju ili bi, s društvom, opljačkao banku. Bili su to opasni pothvati, jer ga je neki skriveni ostatak savjesti sprečavao da puca na nevine ljude. NO, bez obzira na to, glas o njegovoj nevjerojatoj brzini i preciznosti gađanja, s oba revolvra istovremeno, širio se graničnim državama poput prerijske vatre. Nepoznati ljudi, ponekad vrlo mladi, izlazili su pred njega i izazivali – put do revolveraške slave bio je najkraći preko leša ubijenog velikana. Ali ne i najlakši.

U svakoj takvoj prilici Sundeen je, ovisno o životnoj dobi izazivača, s manje ili više truda pokušao spriječiti pucnjavu. Nakon dvije rečenice obično se zamorio i ušutio, a to bi izazivač pogrešno protumačio kao strah i oklijevanje. Čas kasnije dvije olovne kugle kalibra 45 prekinule bi takvo pogrešno zaključivanje.

Žvačući tvrdu pogačicu, Dave je graničicom okupljao žeravicu oko

lončića i razmišljao o nedavnom sukobu u Lordsburgu.

Kada bi se dogodilo ono neizbježno, Dave Sundeen nije osjećao grižnju savjesti. Posjedovao je izuzetnu sposobnost da iz svojih razmišljanja isključi sve što mu nije bilo ugodno.

Međutim, nedavni sukob u Lordsburgu razlikovao se od ostalih i nije ga mogao zaboraviti. Kao da je u svemu tome bile nešto čudno i nedovršeno. Onaj mladić bio je siguran da je već jednom susreto Davea Sundeena, tako siguran da je za to bio voljan staviti život na kocku. Pri tome je poginuo a da Dave nije riješio zagonetku.

Kava uzavri. Dave pruži ruku, a kratka strelica raspori mu rukav duž cijele podlaktice i zaore kroz vatru prevrnuvši lončić i razbacavši žeravicu. Dave nije poskočio, nije se okrenuo da bi vidio napadače.

Kao da je cijelo vrijeme očekivao nešto takvo, izvali se na leđa i povuče oba revolvra. Tako je pružao malen cilj, a podigavši samo malo glavu imao je priličan pregled okoline. Još jedna strelica bezuspješno ga je pokušavala pronaći i Dave sasvim jasno začu »tvang« tetive u istom času kada je na licu osjetio vjetar strelice.

Zaključio je da ima šanse ako se radi o samo jednom napadaču. Ako su dvojica ili više njih, nije bilo nikakve mogućnosti da se izvuče. Još jedna strelica zaparala je pijesak i zabila se tik do Daveova desnog ramena, a njen pernat rep još je dugo podrhtavao kao žica gitare. Došla je iz istog smjera, pa Sundeen zaključio ono što mu je jedino i odgovaralo – da se radi o jednom napadaču, koji ga možda i ne može vidjeti. Odupirući se laktovima i petama, otpuzao je u plitku udubinu

na tlu i tu čekao udar četvrte strelice. Onda se naglo okrene i skoči na noge a oba revolvera počnu sipati zaštitnu vatru u smjeru Indijanca. Već kod drugog metka Sundeen ispravi smjer gađanja i uputi olovni rafal prema niskoj, snažnoj prilici koja je opet zapinjala luk. Pod udarcima teških kugli Indijančevo tijelo se izvilo do potpune visine, a onda se stropoštalo na leđa. Luk je ostao stegnut u šaci, a strelica je odljetjela u nemoćnu polukrugu preko ratnikove glave.

Sundeen s olakšanjem otpuhne.

Odakle je ovaj došao tako brzo i nečujno? Onda se sjeti. Nakon noćasnog pokolja sigurno je svaki krenuo sam, kako bi imali više mogućnosti da postave zasjedu bijelcu.

— Svaki sam! — reče Sundeen zadovoljno i glasno se nasmija.

Istresao je prazne čahure iz jednog bubnja i puneći ga okrenuo se da bi provjerio kako je palomino. Samo nekoliko koračaja dalje stajao je Apaš držeći u visini boka tešku šarpovu pušku za bizone. Lice mu je bilo iskrivljeno u mješavini mržnje i zadovoljstva što će baš on osvetiti sve koji su noćas pali u sukobu s tim bijelcem.

S ledenim mirom Sundeen izvuče iz pojasa metak i gurne ga u bubanj. Revolver je bio okrenut prema zemlji, ispred metka nalazilo se pet praznih komorica. Ratnih je sve to vidio i procijenio, pa zadovoljno kimnuo dok je povlačio obarač teške jednometke.

Nitko nije bio prisutan da posvjedoči o pothvatu koji je Sundeen izveo u trenutku između Indijančeve odluke i opazljenja. Revolverska cijev se izravнала, a Sundeenova otvorena desna šaka udarala je po obaraču prebrzo za prosto oko, tako da ga je u istoj kretnji jednom

zapinjala korijenom palca, a drugi put bridom dlana. Ta kretanja, koja je omogućavala tako brzo gađanje da bi se svih šest pucnjeva revolvera slilo u jedan, nije bila nepoznata borcima duž granice, ali je bilo vrlo malo tih koji su je uspjeli uvježbati i pri tome zadržati makar kakvu točnost u gađanju.

Kada je Indijanac povukao okidač puške za bizone, Sundeenov obarač već je pet puta udario nad praznom komoricom i šesti put se zabio o kapslu metka. Oba pucnja slila su se u jedan, ali je Sharpova puška opalila u nebo jer je njen vlasnik već padao poledice, odbačen Daveovim metkom.

Gdje su dvojica... Dave kleče u pijesak i nastavi puniti oružje, pažljivo se ogledavajući. No toga jutra i popodneva a ni sljedeće noći nitko ga nije napao i Dave pomisli kako je zaista monotono putovati pustinjom.

II

Prvi put otkad je krenuo u lov na svog brata blizanca Dan Colt je znao ne samo koga traži već i gdje će ga naći. Sundeen se, dakako, mogao predomisliti i umjesto u Nogales krenuti u suprotnom pravcu, ali to nije bilo vjerojatno. Većina lutalica koji su živjeli od danas do sutra polako su se zimi pomicali prema jugu, pa bi obično završavali u Meksiku ili na njegovim granicama.

Napustivši ranč Toma Dolana, dobro opskrbljen namirnicama i ispraćen dobrim željama, Dan je mogao krenuti jugozapadno i presjeći pustinju u ravnom pravcu do Nogalesa. Ali više od sto dvadeset milja kroz zemlju Apaša Chirichua nije pružalo putniku, pogotovu samom, nade da će preživjeti. Dan

Colt je, osim toga, iz dosadašnjih događaja stekao kakvu-takvu predodžbu o svom bratu i bio uvjeren da će taj lupež izbjeći svaku nepotrebnu neudobnost. Vjerojatno je krenuo prema najbližem velikom gradu, a to je Tucson, gdje će se pošteno opiti i kada mu prođe mamurluk, poštanskim pravcem krenuti na jug preko Tubaca do Nogalesa. Tako je i Dan Colt krenuo u Tucson, u čvrstoj namjeri da tamo stigne prije Sundeena.

Put je bio dugačak i prilično težak. Istočno od masiva Graham sve je bilo pod tankim pokrivačem snijega koji se brzo topio. Colt je jahao prema jugozapadu, pa je temperatura bila sve ugodnija a snijega se moglo naći još samo u uskim prosjeklinama i pukotinama zemljišta, pod sjevernim stijenama masiva i u kanjonima. Što je dublje ulazio u Graham, više su se osjećali topli južni vjetrovi, pa je skidao sa sebe sloj po sloj odjeće. Snažna kobila bez napora ga je nosila preko teškog, raskvašenog zemljišta. Na padinama je često nailazio na neprohodne sipine, a na većim visinama tlo je bilo tvrdo i kamenito. Na prvih sto pedesetak milja puta, sve do grebena masiva, Colt nije vidio ni jedno ljudsko biće ili naišao na njegov trag. To mu je bilo vrlo drago. Nije želio da ga išta uspori na tom dijelu puta, kojim bi trebalo da završi potraga za bratom blizancem. Uostalom, odsutnost ljudskog društva nikada nije u Danu Coltu izazivala osjećaj osamljenosti. Samo jedna jedina osoba... samo Mary...

Dok su beskonačne milje sporo promicale, Dan se često prisjećao Mary, od koje se prije nekoliko mjeseci oprostio na groblju Fort Laramieja. Mary Colt rođena Jordan. Mary na kojoj su mu svi zavidjeli,

Mary koja je tek navršila dvadesetu. Mary puna života i radosti, ali čvrsta i postojana karaktera, zbog koje je odložio revolvere i napustio život lovca na ucjene. Mary koja leži u travi njihova lijepog ranča pokošena kuglom zločinskog pljačkaša.

Mary zbog koje je opet uzeo oružje i pravdu u ruke i presudio ubojicama. I kada je pomislio da je sasvim sam na svijetu, naišao je na trag svog brata blizanca ucijenjenog zbog napada na banku i poštansku kočiju. Plaćajući dugove Davea Sundeeana, Dan Colt je završio u kaznionici u Yumi, iz koje se spasio pravim čudom.

Pronašavši prolaz u planinskom masivu, Colt se počeo spuštati na drugu stranu, u preriju koja je više nalikovala na pustinju i prostirala se sve do Tucsona i meksičke granice na jugu.

Tu je zima poprimila drugi lik. Još nisu nastupile kiše, puhali su jaki i dugotrajni sjeverni vjetrovi noseći pred sobom velike oblake nesnosne žute prašine i kotrljajući smotano bodljikavo grmlje. To je moglo potrajati satima ili danima, a u trenucima zatišja južno sunce palilo bi kao usred ljeta. U to doba godine pustinja je pogubno djelovala na ljude koji su u njoj morali dulje boraviti. Pijesak se uvlačio ama baš svakome, u usta, oči, pod šešire i odjeću, u čizme i zatvarače dobro umotanih pušaka. Neprekidno zavijanje vjetra smjenjivalo se jedino s razdobljima potpune tišine. Silne su bile i razlike u temperaturi za vjetrovita i mirna vremena, danju i noću.

Sve to, uz opasnost od Apaša Chiricahua, uz pomanjkanje vode i divljači, moglo je slomiti i najtvrdog starosjedioca.

Razmišljajući o svemu tome, Dan Colt se smatrao sretnim kada je, prešavši greben, pred sobom ugledao pustinju bez vjetrova. Vrijeme je bilo mirno i toplo.

Rano poslije podne daleko na zapadu vidio je prašinu i učinilo mu se da čuje pucnjave. Vjerojatno prvi put u životu Dan odluči da se neće umiješati, a da neće čak ni poći da vidi o čemu se radi. U toku noći koju je proveo u sedlu ta ga je odluka stajala mnogo razmišljanja i samopredbacivanja.

Rano ujutro, u vrijeme kada putnik priprema svoju prvu šalicu vruće kave, Colt je opet čuo pucnjavu. Opet sa zapada, ali mnogo bliže no dan ranije. Iz torbe na sedlu izvukao je jak vojnički dalekozor i počeo pretraživati okolicu. Izvukao je i pregledao oba revolvera i pušku, znao je da sada neće odoljeti porivu da se umiješa. Skočio je na zemlju i zategnuo kolan, a onda se opet popeo u sedlo.

Prepustio je kobili da sama bira put, ali neprestano ju je požurivao lagano joj dotičući trbuh ostrugama. Pojahvaši iza najbliže stijene, podigne se u stremenima i namjesti dalekozor. Najprije je, sasvim po strani, pronašao dva indijanska konja bez sedla, samo s prekrivačem preko leđa. Onda se zaustavi na bezobličnoj hrpi desno od vatre i zaključi da je to jedan od oborenih branilaca ili napadača. Objektiv zatim pronađe prekrasnog palomina, kojemu je jahač, odjeven kao bijelac, zatezao kolan. Dalekozor se pomiče dalje ulijevo i pronađe još jedno tijelo koje je bez sumnje bilo apaško. Dan brzo usmjeri dalekozor na čovjeka koji je sedlao konja. Nosio je dva revolvera a kosa mu je bila svijetloplava. Sagnuo se, pokupio šešir i otresao ga udarcima

o čizmu. Popravio mu je krunu i smjestio ga sasvim ravno na vrh glave. Onda se okrene... dalekozor zadrhta.

— To sam ja — prošaptao je Dan Colt ugledavši dugoljasto, lice čvrste brade i istaknutih jagodica. To je Dave Sundeen.

Proučavao je svaku kretnju svog brata blizanca, kojeg je sada vidio prvi put pošto su ih, u dobi od tri godine, razdvojili prilikom napada pljačkaša i ubojstva njihovih roditelja. Gledao ga je kako mirno dovršava doručak ne mareći za poginule Apaše. S nekoliko brzih kretnji pospremio je svoje stvari i nagrnio pijesak na vatru. Onda je, ne obzirući se, pojahao ravno prema zapadu, a dalekozor Dana Colta neprekidno je tražio njegovo lice, mirno, tvrdo, zategnutih usana.

— Napali su ga iz zasjede a bio je brži! — promrmlja Colt. — Pogledaj ta usta! Taj me neće poslušati i predati se sucu, neću ga na to moći nagovoriti. Zar ću morati pucati na vlastitog brata?

Dan Colt ostavi dalekozor da mu visi oko vrata, vrati vinčesterku u navlaku na sedlu i okrene konja prema zapadu. Dave Sundeen jaše u Tucson, pomisli. Prije nekoliko godina, toga se nije volio sjećati, kao lovac na ucijenjene odmetnike nekoliko je puta prešao pustinjske predjele južne Arizone i Novog Meksika. Predio južno od Grahama bio je dobro poznat, jer je jednom u njemu proveo punih šest tjedana u lovu na Johna Fletchera Baylisa, nekadašnjeg područnog šerifa, koji se odmetnuo od zakona, na neobjašnjiv način sprijateljio s Apašima Chiricahua i zajedno s njima žario i palio središnjom Arizonom. U tom lovu Dan Colt je češće bio u ulozi lovine, ali je tvrdoglavo ustrajao

bez obzira na neprekidnu opasnost. Znao je kakav ga jeziv svršetak čeka ako ga uhvate Apaši, pa lijevu ruku nije ni skidao s kundaka revolvera. Unaprijed je odlučio da će se ubiti ako zaprijeti i najmanja opasnost da bude zarobljen.

Kada je nakon punih šest tjedana odustao sasvim rastrojenih živaca i izbezumljen od nespavanja, počela ga je kao mora progoniti sumnja da ga je Baylis cijelo vrijeme potrage držao na oku, na nišanu svojih Apaša, da se cijelo vrijeme poigrava sa svojim lovcem. Bilo kako bilo, Dan je iz tog bezuspješnog lova izašao kao poraženi, ali i kao vrlo dobar poznavalac terena južno i istočno od Tucsona.

Dok je dalekozorom pratio oblacić prašine koji se smanjivao prema zapadu, donio je odluku o svojim budućim, neposrednim postupcima.

Sudeći po smjeru kretanja, Sundeen se očigledno nije najbolje snalazio, pa će izbiti na rijeku San Pedro dvadeset do dvadeset pet milja zapadno od Tucsona. To je Danu Coltu pružalo dovoljno vremena da bez pretjerane žurbe prije njega dođe u Tucson i da s nekoliko dobro planiranih trikova izbezumi Sundeena isto onako kako je ovaj, iako nesvjesno, doveo njega, Colta, u mnoge neprilike.

Što će nakon toga, Dan nije mogao predvidjeti. Ali činjenica da bar u neposrednoj budućnosti nema nikakvih neriješenih pitanja vrati mu dobro raspoloženje. Ustade u sedlu i pomno dalekozorom pretraži cijelu okolicu. Zadovoljan rezultatom, vedro prebaci nogu preko jabuke sedla i uputi kobilu malo južnije od pravca kojim je krenuo Dave Sundeen. Prvi put poslije više mjeseci učinilo mu se da

se približava kraj njegovim lutanjima. Veselo je zazviždao. Kobila začudeno zastrže ušima, okrene veliku glavu i prijekorno ga pogleda krupnim očima.

— Nije ti po volji? — nasmije se Colt.

Onda se opet sjeti Mary i smijeh mu zapne u grlu, pa pomisli da će morati proći još mnogo vremena prije no što će se nečemu od srca radovati. Ako ikada...

III

Da se kreće u pogrešnom smjeru, Dave Sundeen je saznao znatno prije no što je izbio na obalu San Pedra. Izjahavši iz jedne prosjekline, koja je nalikovala na ulaz u pakao, našao se licem u lice sa dva prestravljena jahača, koji su odmah podigli karabine kao da ih nikada i nisu ispuštali iz ruku. Prenapet i premoren od nastojanja da ne zaspri u sedlu, Sundeen je trgnuo oba revolvera kretnjama koje neznanci nisu mogli pratiti. Samo dugogodišnje iskustvo, savršeni refleksi i vrhunsko rukovanje oružjem spriječilo ga je da dva bezazlena lovca ne obaspe kišom metaka.

— I sama pomisao na Chiricahue ledi mi krv — reče jedan od njih nakon upoznavanja. — Ako već treba poginuti, draže mi je da me vi ustrijelite.

Sundeen je dobio upute o daljnjem kretanju, o najkraćem i najlakšem putu, i tako se dogodilo da su oba brata blizanca, i Dan Colt i Dave Sundeen, ujahali u Tucson s oko dan razlike.

Već i tada Tucson je bio drugi po veličini grad u Arizoni, obilovao je krčmama, hotelima i salunima, ali se mogao pohvaliti samo jednom javnom stajom i jednom brijačni-

com. Dan Colt je upravo tu namjeravao pripremiti prva iznenađenja svom nepoznatom bratu.

Ostavivši konja u dobrim rukama, Colt je kupio hlače od tankog samta, pamučne košulje i rublje. Naručivši kupanje, predao se vještim rukama brijača koji mu je skratio kosu i skinuo višednevnu bradu. Nakon petnaestak dana samoće prijalo mu je neobavezno čavrljanje s brijačem i pogled na mnoštvo što se guralo na povišem nogostupu. Sat kasnije izašao je čist i uredan i krenuo u potragu za prenoćištem prije no što započne obilaziti salune. Piće ga nije zanimalo, želio je samo da ga što više ljudi uoči i upamti. Ponegdje se neka glava okrenula a ispitivački pogled zadržao na njemu upravo toliko koliko je dopuštala etiketa Zapada. Netko je prepoznao ili vjerovao da prepoznaje, koga... Dana Colta, lovca na ucjenjene, ili Davea Sundeena, revolveraša, kartaša, povremenog sudionika u prepadima na poštanske kočije ili banke? Posebnu pažnju pokazao je barmen u salunu »Elephant«. Pozdravio ga je i obratio mu se imenom. Dave, izvuкао specijalnu bocuz ispod šanka i odbio da primi novac za piće.

— Nisam se mogao nadati da ću vas ovdje sresti, Dave — reče prigušeno. Oči su mu zavjerenički zvjerrale lijevo i desno. — Ne, sigurno nisam. Nakon one nezgode ne potjernice u El Pasu...

— Ja nisam opljačkao onu banku, prijatelju — ustvrdi Dan čiste savjesti. — Nikada u životu nisam opljačkao banku.

— Dakako da niste! — uskliknuo je barmen vedro. — Nisam u to povjerovao ni na trenutak. No to je ionako bilo u Novom Meksiku, po-

tjernica ne vrijedi na našem području.

— Možda je ovo druga država — složi se Colt — ali lovci na ucjene to ne poštuju.

— Ah, oni! — čovjek se malo zbuni, pogled mu živne kao da je nadošao na sjajnu zamisao, ali mu se oči opet pomute. — Nema ovdje nijednoga. Otkad sam ovdje... hej, pričaju da je ovuda jednom prošao Dan Colt, slavni revolveraš i lovac na ucijenjene odmetnike.

— Ali on je nestao prije nekoliko godina — upozori Dan Colt. — Možda je postao farmer.

— Farmer? Ha, ta vam je dobra! — barmen se zagrcnu od smijeha. Kada se smirio, obrisao suzu i povjerljivo se nagne preko šanka. — Nego, koliko čovjek zaradi kada očisti jednu malu banku?

Colt mu priprjeti prstom i namignu. Okrene se i ode, a barmen se prihvati krpe i čaša, ponosan što je postao čovjek povjerenja jednog notornog revolveraša.

Provlačeći se kroz gužvu u Glavnoj, Don Colt je smišljao sljedeći potez. Nije mogao predvidjeti u koja će prenoćišta i salune zalaziti Sundeen, pa odluči da posjeti samo ona mjesta koja nemaju zamjene. Osim brijača i javne staje, preostao je šerifov ured i ured linije poštanskih kočija. Nakon kratkog raspitivanja našao se ispred velike drvene zgrade s kamenom obloženim prizemljem, koja je bila utočište obiju linija što su prolazile kroz Tucson

— »San Antonio and San Diego Mail« i »Butterfield Overland Mail Route«, kratko zvane »Oxbow Route«. Pročitavši vozne redove izvještene na vratima, Dan Colt uđe u ured ove druge. Činovnik živahnih očiju protrlja prste kao da će toga časa primiti novac.

— Gospodin želi?

— Nogales — reče Colt. — Pročitao sam u voznom redu da jedan ogranak vaše linije vozi na jug.

— Tucson, Tubac, Nogales, gospodine. Najbolja linija na tom dijelu puta.

— Jedina?

— Svakako — ponosno će činovnik. — Ondje gdje se mi pojavimo konkurencija nema što tražiti. Najbolje usluge, najjeftiniji prijevoz!

— Koliko do Nogalesa?

Činovnik ga promjerir od glave do pete.

— Dvadeset dva...

— Što?

— Dvadeset dolara — zabrza čovjek. — To je službena cijena. Koliko karata?

— Ovo je prijevara! — ustvrdi Colt nadajući se da poslije te njegove izjave čovjek neće odnekud izvući revolver.

— Osamnaest! — uskliknu blagajnik i pruži ruku. — Koliko karata?

— Nijednu — odbrusi Colt. — Čekat ću dok pojeftine na petnaest!

Izašavši, morao se protiv volje nasmijati. Taj ga momak sigurno neće zaboraviti. Colt prijede ulicu i zaustavi se pred omanjom zgradom koja je, jedina u Tucsonu, bila građena isključivo od opeka. Crv sumnje počeo ga izjedati, jer posljednjih mjeseci svaki ulazak u šerifski ured donio mu je samo neprilike, u rasponu od dva udarca po glavi do dugogodišnje robije. No kao i svaku drugu dvojbu, i ovu je riješio tako da je naprosto ušao.

— Izvolite, gospodine — reče uljudno čovjek s velikom zvijezdom na prsima. — Ja sam Morgan Byrd, čuvar zakona u Tucsonu.

— Dave Sundeen — predstavi se Colt. Sada, kada je to izrekao, više

se nije mogao povući pa hrabro uroni u nove laži. — Ostao sam bez novca, izgubio sam prtljagu bježeći pred Apašima. Želio bih nešto zaslužiti, ali na pošten način, pa sam došao da me savjetujete.

Byrd zavrti glavom začudena izraza lica.

— Od svega što sam doživio u posljednjih osam mjeseci, otkako sam šerif u Tucsonu, ovo je najnevjerovatnije. Čuo sam za vas, Sundeen — reče i polako ustade. Colt se ukoči spreman da povuče, ali šerif nije bio naoružan. — Ne znam koliko je istinito, a koliko su izmišljotine, no znajte da vas u ovom okrugu ne traže. Pošten posao, kažete? Žena mi neće vjerovati kada joj ovo ispričam. — Smijuljio se ispod debelog tamnog brka i naglo povukao ladicu. Colt se s krajnjim naporom suzdrži da ne izvuče revolver kada je Byrdova ruka posegla u nevidljivu unutrašnjost. Srebrna značka zazveča na izlizanoj ploči stola. — Petnaest dolara tjedno i municija koju potrošite čuvajući red i mir. Za svako opravdano hapšenje dva dolara, a ako pri tome morate upotrijebiti oružje, još pet.

Colt s nevjericom pogleda značku na kojoj je bilo urezano »Deputy marshall«.

— Vi biste jednom Sundeenu povjerili mjesto pomoćnika?

— Zašto ne? Niste osuđivani? Niste pobjegli iz zatvora? Za mene ste pošten čovjek dok se ne dokaže protivno. A tada se skrivajte što dalje od Tucsona.

Šerifov pomoćnik? Zašto ne?! Don Colt duboko udahne razmišljajući o fantastičnom obratu događaja. Zvijezda mu je davala pravo da uhapsi rođenog brata i natjera ga da javno prizna istinu. Ali zvijezda je značila i mnogo više...

– Hvala vam, gospodine – reče s poštovanjem. – Lijepo ste se ponijeli i dali mi poštenu ponudu. Ali u kombinaciji s mojim imenom bio bi to dvostruki izazov za svakog revolveraša – početnika. Umjesto mira, donio bih Tucsonu samo neprilike. A ako je ikako moguće, želio bih izbjeći da ikoga ubijem.

Dugi, koščati šerifovi prsti, poigravali su se sa zvijezdom.

– Niste daleko od istine – promrmlja zamišljeno. Izvukao je ladicu i ubacio u nju zvijezdu. Onda se zagledao u sugovornika gladeći krupni brk. – Ako želite znati što mislim o vama...

– Nije nužno – prekine ga Colt. Iako se nije radilo o njemu, nije bio spreman slušati ičije prigovore.

– Prokleta je pošteno od vas što ste tako postupili – dovrši Byrd kao da ga nitko nije prekidao. – Sjednite, Sundeene, napisat ću vam poruku za svog prijatelja, šefa ovdašnje stanice »Butterfield Overland«. Potreban mu je povjerljiv pratilac za poštansku kočiju i ako vas preporučim, dobit ćete taj posao. Jeste li zainteresirani?

– Za Nogales? Jesam.

– Dobro plaćeno, ali opasno kao sam pakao. – Byrd se zadovoljno smiješio dok je polako, rukopisom koji je podsjećao na dački, ispisivao poruku. Nije imao bugačice, pa je neko vrijeme mahao papirom kao lepezom. – Zgrada je preko puta – upozori Byrd. Ustao je, prenio papirić u lijevu i ispružio tvrdnu, suhu ruku. – Sretno, Sundeene! Ako se vratite u Tucson, dodite da popričamo.

– Vi ste najljubazniji šerif kojeg sam ikada upoznao – začudio se Colt preuzimajući papirić. – Ipak, nešto mi govori da ne bi trebalo da se nademo na suprotnim stranama.

Pripazit ću na to.

Byrd je odmahnuo kao da tjera muhu.

– Nadam se. Zgrada je preko puta.

– Znam, bio sam ondje.

– Tražite Thomasa Thomasa.

Dan Colt izade mašući papirićem, vrlo zadovoljan što na svijetu još ima poštenih ljudi. Pola minute kasnije opet se našao pred činovnikom »Butterfield Overlanda«.

– Evo vas opet – zadovoljno će činovnik i odmah malo izvuče ladicu. – Pametno je što ste se predomislili.

– Hoću šefa – odbrusi Colt.

Blagajnik se malo prestraši.

– Ako je zbog onoga maloprije...

– Samo ti mene najavi – nasmi-
jao se Colt. – Još ću ja putovati besplatno tom tvojom kočijom.

Pet minuta kasnije Don Colt vrlo zadovoljan izade iz malog ureda u kojem je cijeli jedan zid zapremala čelična blagajna.

– Sada smo kolege – u prolasku je potapšao zbunjenog blagajnika po ramenu. – Rekao sam ti da ću putovati besplatno!

Dobro raspoložen, Don Colt se vrati u glavnu ulicu i umiješa u gomilu prolaznika. Bio je za glavu viši od prosjeka pa je bez obzira na gužvu imao dobar pregled. Otkrio je malu meksičku krčmu koja je mnogo obećavala i krenuo poprije-
ko, preko trideset koračaja široke glavne ulice Tucsona, a čizme su mu do gležanja upadale u meku suhu prašinu koja je bila neobično visoka zahvaljujući kašnjenju zimskih kiša.

IV

Golema prilika ispuni vrata krčme prema kojoj je pošao. Gorostas krene niz ulicu, a Colt ga je gle-

dao kao opčinjen razabirući u tom ljudskom medvjedu nešto poznato, nešto čega bi se morao sjetiti. Drugi čovjek koji se pojavio na vratima bio je visok, širokih ramena, ali malo pognut i mršav. Njega Colt odmah prepozna, a sada je znao gdje treba da smjesti orijaša. John Penrose i Bull Saxon! Kaznionica Yuma!

Snažni osjećaji preplavili su Dana Colta tako da je zadrhtao kao od groznice. Psovke kočijaša otjerale su ga sa ceste i on se popne na visoki nogostup, potresen.

Bull Saxon, čuvar kaznionice, zvijer u ljudskom obličju i majstor biča. Samo jednom nadjačan, kada mu je Dan Colt, očajan zbog smrti prijatelja, pretvorio lice u krvavu kašu. I John Penrose, jedini čovjek među čuvarima u Yumi, koji je oslobodio Colta iz samice kada je cijela kaznionica umirala od kolerre. Zašto su u Tucsonu, kako su preživjeli koleru? I kako to da su zajedno ta dva smrtna neprijatelja?

Dan Colt prekorači visoki prag i uđe u gostionicu. Kada su mu se oči privikle na polutam, svidi mu se ono što je vidio oko sebe. Bijelo okrečeni zidovi i tamne grede, mali stolovi prekriveni čistim stolnjacima, samo nekoliko gostiju koji su čekali ili dovršavali svoj obrok, tu i tamo suho pustinjsko cvijeće. Dojam je nadopunjavala lijepa mlada žena tamne puti, koja je odmah napustila mjesto za šankom i prišla novom gostu.

– Senor?

– Nešto bih pojeo, senora.

Izabrao je stol nasuprot vratima, leđima okrenut zidu. Žena kimnu kao da razumije njegove motive i pripali svijeću utaknutu u grlo boce. Colt zahvali, ali odmah gurnu

bocu u stranu, da ga plamičak ne bi zaslijepio.

– Imate li posebnih želja, senor?

– Da, želim neko meksičko jelo. Hoćete li izabrati nešto za mene?

Žena se tiho nasmija ugodnim grlenim glasom.

– Za tako velikog i snažnog muškarca morat ću izabrati mnogo toga... Bocu tekile dok čekate, senor?

Colt je zamišljeno promatrao velike tamne oči.

– Kada je već riječ o velikim muškarcima, je li ovamo svraćao jedan za glavu viši i tridesetak kilograma teži od mene?

– Vaš prijatelj, senor? – upita žena a smiješka nestade kao da je izbrisan kretnjom ruke.

– Ne! – provali iz Colta na način na koji se nije namjeravao odati.

Mržnja prema tom krvniku nemoćnih, okovanih kažnjenika bila je jača od taktike koju je isplanirao.

– Bueno – reče žena i krute crte njezina lica opet se smekšaju. – Bueno. To nije društvo za senora. Da, bili su ovdje maloprije.

Jedan od gostiju bučno odgurne tanjur.

– Prestani brbljati, ženo, i dodi ovamo!

Don Colt odupre se rukama o rub stola i počne ustajati, ali mu žena brzo položi malu, lijepo oblikovanu ruku na podlakticu.

– Hvala, senor, nije potrebno. S takvima moram sama izlaziti na kraj. Začas ću se vratiti – rekla je tiho. Bogato nabrana crna suknja zavrtjela joj se oko nogu kada je lagano njišući bokovima pošla prema drugom kraju prostorije. – Mene ste zvali, senor? – upitala je gošta naglasivši posljednju riječ, što čovjeku nije izmaklo.

Jako, koščato lice prelilo se rumenilom.

— Ne vidim ovdje nijedne druge žene osim tebe — reče, pokušavajući glasu dati podrugljiv ton. — Ovo nije bilo jelo, već napoj za svinje. Za vaše prljave meksičke svinje. Naše to ne bi jele.

Jedan od gostiju, uredno odjeven starac, podiže glavu i prigovori:

— Koješta, gospodine, ovdje se poslužuje najbolja hrana u Tucsonu.

— Onda si i ti svinja — čovjek udari šakom o stol i polako ustade. Bio je krupan, nezgrapan ali vjerovatno i jak. — Nije valjalo, pa neću ni platiti!

Žena se podboči i podsmješljivo ga pogleda.

— Nije valjalo, ali tanjur je čist kao da ga je polizalo pseto. Baš si ti neka bijeda, čovječe.

Ružno je opsovao i zamahnuo ručetinom. Žena uzmaknu, ali bez potrebe, jer je ruka ostala visoko u zraku, u tvrdom zahvatu Coltove šake. Brzom kretnjom izvrnuo je ruku visoko na leđa. Čovjek zasteje a na čelo mu izbiju kaplje znoja.

Ukočen od straha, nije izustio ni riječi dok mu je Colt savijao ruku sve više i više. Podigao se na prste i u tišini svi su čuli tiho pucketanje i čudan, tup zvuk kada je rameni zglobov iskočio iz ležišta. Colt ispusti onemoćalu ruku a čovjek tiho jeknu i gotovo onesvješten izvali se na stolicu.

Colt ga obide i zagleda se u njega pogledom koji je iznenada postao surov i opasan.

— Zamoli gospodu račun!

Čovjek ga je tupo gledao i šutio sve dok ga Colt nije gurnuo u iščašeno rame.

— Račun! — krikne.

— Molim račun — upozori ga Colt.

— Molim račun.

— Molim račun, gospodo — dopuni Dan Colt.

— Molim... račun... gospodo.

— Dolar i pedeset — reče žena brzo a lice joj je bilo mirno i sabrano.

Zdravom rukom, koja je vidljivo drhtala, čovjek izvuče šaku kovanića i saspe ih na stol. Odbrojio je svotu i nespreno pokupio ostatak.

— I... idem sada — promućao je ne usudujući se ustati.

— I ne svraćajte više ovamo — upozori ga žena tiho. — Znam tko ste i zašto ste to uradili.

Kada je izašao, Dan Colt pode prema svom stolu, a žena požuri u kuhinju. Odande se čuo njezin mirni, odlučni glas, a onda se vratila i poslužila ga pićem.

— Zašto ste se umiješali? Mogla sam i sama izaći s njim nakraj, senor...

— Dan... Dave Sundeen. Znam da ste mogli. Ali zbog jednog sasvim osobnog razloga ne podnosim da itko zlostavlja ženu.

— U ovim krajevima Arizone i najgora bjelkinja uživa više poštovanja od najbolje Meksikanke. No tu se ne može ništa učiniti, pa je najbolje da zaboravimo cijeli taj slučaj i pobrinemo se da ne ostanete gladni.

Starac koji je sjedio za susjednim stolom ustade i pride Coltu.

— Čovjek kojeg ste učili pristojnom ponašanju — reče pošto se predstavio — poznat je po kukavičluku. Sam neće ništa pokušati, ali ima mnogo grubijana na svom platnom spisku. Između ostalog, posjeduje igračnicu u kojoj njegovi revolveraši zavode red.

– Hvala, vodit ću o tome računa – nasmija se Colt. – No čemu je služila predstava koju je zamislio?

– Izaziva. Njegov je restoran točno preko puta, ali ne priprema ni upola tako dobru hranu kao gospođa Morelos. No vidim da ste olako shvatili moje upozorenje. Nemate pravo, ima nekoliko momaka koji su zaista opasni. Zbogom, gospodine.

Debeljuškasti kuhar u prilično čistoj pregači donese najobilniji ručak kojeg se Colt mogao sjetiti. Jeo je polako, s užitkom, a vlasnica se vrati sa bocom crvenog meksičkog vina. Kada je servirana kava, nije više bilo nijednog gosta.

– Biste li sjeli za moj stol? – upita Colt.

Nasmiješila se i kimnula.

– Razumijem. Nisam još odgovorila na vaša pitanja. – Sjela je njemu nasuprot a držala se vrlo uspravno. Bijela bluza od finog platna bila je bogato obrubljena čipkom i duboko izrezana. Don Colt zbunjeno spusti pogled. Otkad je Mary poginula, prvi put je osjetio da ga jedna žena privlači. – Uvijek dolaze dvojica – nastavila je. – Naručelo i piće, a onda uopće ne razgovaraju. Veliki plaća i uvijek prvi ustaje od stola.

– Razumijem... hvala na obavijesti. – Colt podigne pogled i zagleda se u krupne, tople smeđe oči. Nasmijao se poput dječaka koji je iznenada riješio tešku zagonetku. – Malo ste me zbunili – piznao je. – Vrlo ste lijepi a ja već dugo nisam bio u društvu jedne prave žene. Oprostite mi, gospodo Morelos.

– Znate moje ime?

– Rekao mi ga je onaj stari gospodin koji vas je pokušao obraniti.

– Razumijem. – Gledala ga je ravno u oči ne skrećući pogled. –

Ovdje u Tucsonu ima mnogo mladih i ljepših djevojaka s Istoka. Vidi se da ste tek stigli pa se još niste ogledali kada vam se jedna Meksikanka može učiniti lijepom.

– Meksikanke su prekrasne – reče Don Colt s dubokim uvjerenjem.

Uvijek su ga privlačile tamnopusle žene, volio je njihovu neposrednost, bujnu čuvstvenost tako oprečnu njegovu karakteru i sposobnost da bez prigovora izdrže najteže životne teškoće.

Žena naglo ustane a tamno rumenilo razlilo joj se po obrazima i spustilo niz vrat.

– Sigurno imate još mnogo obaveza – reče nesigurnim glasom.

– Samo jednu – Colt je sada već potpuno vladao sobom. – Potrebna mi je soba, možda ćete mi preporučiti neko čisto prenoćište.

– Ja... Idite desno, do prvog raskršća. Ondje je, na samom uglu, mali pansion gospode Mayer.

– Hvala, gospodo Morelos. Svratit ću opet sutra ako smijem.

Čekala je dok nije došao do vrata, a onda reče vrlo tiho da bi prikrila uzbuđenje:

– Senor, u ovoj kući ima jedna soba za goste. Ako želite, vaša je...

Don Colt kimnu bez riječi i izađe na ulicu. Bio je duboko uznemiren i zaokupljen svojim mislima, pa je dopuštao da ga gomila prolaznika gura i vodi. Skrenuo je desno i zaustavio se na raskršću s malom pokranjom ulicom. Iznad glave visjela je kićena, svježe oličena ploča »Pansion Mayer«.

Znao je da je to pravo mjesto za njega, da mora ući i zatražiti sobu što dalje od Linde Morelos, da ta žena, da nijedna žena ne smije zauzeti mjesto koje je nekad imala Mary.

Otvorila su se vrata pansiona.

Postariji čovjek s metlom u ruci, odjeven u prsluk i košulju zavrnutih rukava, podiže oblak prašine, a onda se obrati Coltu koji mu je smetao:

– Trebate li sobu, gospodine?

Colt odmahnu glavom, okrenu se i pode do javne staje da uzme svoje torbe i ostalu prtljagu. Kada je došao do kuće Morelos, blagovaonica je bila dobro osvijetljena špiritnim svjetiljkama i svi su stolovi bili zauzeti. Linda Morelos je mirno i spretno primala narudžbe, ali kada se Don Colt pojavio na vratima, napusti goste, pruži mu ruku i povede ga kroz kratki hodnik do stepenica.

Soba je bila lijepo uređena, bolje no što se moglo očekivati u graničnom gradu. Stijene su bile pokrivenne tamnim drvom, naslonjač, stolice i postelja presvućeni istom tkaninom vedrih boja. Na stolu je bio pladanj s hladnim jelom a na komodi više boca. I dvije čaše.

– Doći ću vrlo kasno – rekla je i izvukla ruku iz njegove.

Dan Colt je brzo raspremio svoj jednostavni putni pribor, svukao se i umio koliko je to bilo moguće uz pomoć velikog porculanskog umivaonika i vrča hladne vode. Legao je ne okusivši ni jelo ni piće, a nakon kratkog oklijevanja izvukao je revolver ispod pokrivača i položio ga pod postelju.

Nije mogao zaspati. Borio se s mnogim pitanjima na koja nije imao odgovora. Znao je da nikada nije volio nijednu ženu osim Mary i uvjeravao se da će tako i ostati. A ipak, nije imao snage da ne misli na mladu tamnoputu ženu ozbiljna pogleda koju je upoznao prije nepuna tri sata. I ona je to znala. Bila je sigurna da će doći, očekivala ga je...

Linda Morelos.

Kada je tiho ušla u sobu, sve Coltove nedoumice upravo su utonule u težak, nemiran san. Ipak je reagirao, nagonski, kao divlja životinja i ruka je nepogrešivo otprve pronašla kundak teškog revolvera. Iako su te kretnje bile sasvim nečujne, žena ih je naslutila.

– Calma, to sam ja, Linda.

Sjela je do njega na postelju i položila ruku u njegovu. Počela je pričati, ne svoj život, već mjesece osamljenosti otkad su pijani vozaari ustrijelili njezina muža.

– Bio je pomoćnik šerifa Byrda. Bili su dobri prijatelji šerif i on. Uvijek su se štitili i jedan drugome mnogo puta spasili život.

– Gdje je bio Byrd te noći kada ti je muž poginuo? – upita Colt promuklim glasom.

– Bolovao je od groznice. Bila sam u uredu te večeri, Byrd se ispružio na ležaju u jednoj ćeliji i tresao iako je bio pokriven s nekoliko pokrivača. U gradu je bilo vrlo bučno, pijančevala je skupina vozara koja se probila s teretnom karavanom preko apaškog područja. Byrd gotovo nije znao za sebe, ali je zahtijevao od Manuela da te noći ne ide u krčme. I ja sam ga molila...

– To je ponos – reče Colt mirno.

– Ponos revolveraša – gorko je prosvjedovala žena.

– Ne, ponos muškarca. Nije mogao drugačije.

Izvukla je ruku iz njegove.

– Ni ti ne bi mogao drugačije.

To nije bilo pitanje. Ustala je i počela se polako razodijevati. Kada je legla uz njega, grčevito su se zagrlili i dugo ležali nepomični, dvoje osamljenih koji su željeli povjerovati da to više nisu.

V

Drugog jutra Dave Sundeen zaustavi konja na ulazu u Tucson i zarekne se da neće izlaziti iz grada dok ne spiska i posljednji cent. Nikad nije bio tako daleko na jugu i čvrsto se nadao da ga nitko neće prepoznati i omesti u zabavi. Najviše se zaželio dobre kuhane hrane i kvalitetnih cigara koje su mu pone-stale dva dana ranije. Bio je malo umoran, ali sukobe s Indijancima primao je kao svakodnevicu, pa na njega nisu ostavili nikakve posljedice.

U javnoj staji očekivalo ga je prvo iznenađenje.

– Gospodin Sundeene, opet kod mene? – razveselio se štalar.

– Što bi to trebalo značiti? – upita revolveraš, zapanjen jednako onim »opet« kao i time što mu nepoznat čovjek zna prezime.

– Pa tek ste jutros odveli konja... Hej, otkud vam taj palomino? Gdje je vaša lijepa kobila? Pa gdje ste se uspjeli tako zaprašiti za samo nekoliko sati? Kao da ste jahali na začelju konjičkog eksadrona?

Dave Sundeen ugrize se za usnu proučavajući štalara.

– Ti si lud ili bolestan – reče. – Zatvori to klopotalo i pobrini se za konja! Ostat ću ovdje nekoliko dana.

– To ste rekli i prvi put! – usklikne čovjek, zagrcne se i ustukne korak pred hladnim bijesom koji se sve jače ocrtavao u svakoj crti lica pridošlice. – Idem, idem...

Dave duboko udahnu i podiže oči prema nebu. Nije se čudio što je prepoznat, ali drugi dio razgovora...

Gdje je brijac i kupelj?

– Ni stotinu koračaja s lijeve strane – javi se štalar ispod konj-

skog trbuha, gdje je pokušavao odvezati čvrsto pritegnuti kolan. – Hej, pa bili ste već... Dobro, dobro, šutim, šutim!

Tako je u glavnu ulicu Tucsona zakoračio vrlo ljutiti Dave Sundeen, bezobzirno udarajući torbama lijevo i desno. Bilo je u to doba na nogostupu i drugih opasnih, nabusitih momaka, spremnih na pucnjavu zbog i najmanjeg povoda, pa ipak, svi su se sklanjali pred tim visokim plavokosim i plavookim neznancem prekrivenim prašinom od glave do pete, kojemu je na licu jasno pisalo da je unezvijeren od bijesa i da će uskoro zbog toga netko stradati.

No Dave je zapravo bio dobra i duhovita narav, pa se već nakon dvadesetak koračaja ispuhao i nakon glasnog »baš me briga« sasvim drugačije gledao na svijet oko sebe. Već dobro raspoložen, ispunio je cijeli otvor vrata brijanice i zagrmio:

– Šišanje, brijanje, kupelj s mirisima!

– Oh, dobar večer, gospodine Sundeene! – srdačno ga dočeka brijac i onda se zaprepasti: – Zaboga, kako vama brzo rastu ta kosa i brada!

Dave Sundeen s trijeskom ispusti teške torbe i karabin i iz sve snage sam sebe pljusne po obrazu. Nije sanjao, možda ima prividenja?

Na toj istoj glavnoj cesti, samo četvrtinu milje zapadno, Linda Morelos zatvori suncobran i pođe u kuću. Na pragu zastade, razmisli, pa obide zgradu da bi pogledala je li zbrinut konj kojega je Dan Colt toga jutra doveo iz javne staje. Toga jutra poslije... poslije... Lindini obrazi blago su se zažarili. Onda zabaci glavu i sa smiješkom na usnama uđe u kuću kroz stražnja vra-

ta. Oslobodila se zamotuljak, sunco-brana i šešira i popela na kat. Dan Colt ju je čekao na otvorenim vratima sobe.

– Čuo si me? – bila je iznenađena.

– Neprekidno sam promatrao ulicu – priznao je. – Nisam mogao izdržati, još malo pa bih te pošao tražiti.

– Nemoj – šaptala je lica pritisnuta na njegove grudi. – Ne govori tako, bit će mi teže kada me napustiš... ostaviš.

Šutio je znajući da joj ne može pružiti nikakve utjehe, nikakvih obećanja o vjernosti. Ali žena se odupre rukama od njegovih grudi i zagleda mu se u lice.

– Stigao je – reče. – Kako je to strašno... bio si to ti, a ipak nisi bio. Kada sam naletjela na njega, gotovo da sam učinila neku glupost i morala sam sama sebi govoriti: to nije Dan, to nije moj Dan.

– Stigao? Tako brzo? Dobro da sam konja prebacio u tvoju staju.

Žena se odvoji i sjede u mali naslonjač. Visoko začešljane kose, dugog golog vrata, s jednostavnom ogrlicom od ahata i širokom dekol-tiranom haljinom koja joj se rasprostrla oko nogu kao bogati slap, nalikovala je na kraljicu, na Colto-vu predodžbu o kraljici.

– Prekrasna si – reče i ta jednostavna, iskrena izjava opet joj natjera krv u obraze.

Spustila je vjede i prošaptala:

– Sretna sam i bojim se toga. Znam da ne može dugo potrajati. – Onda ga je pogledala i vedro se nasmijala. – Dobro je to za konja, upravo je dolazio iz staje i bio vrlo bijesan. Zatim se iznenada nasmi-jao. Naglo mijenja raspoloženje.

– Kakav je? Zaista mi je sličan?

– Jednak, Dane, sve je isto. Stas, način hodanja... kosa, oči, crte lica – odmahнула je glavom – samo je nekako vedriji i bez onih bora koje samo ja mogu zapaziti. – Nježno mu je prelazila prstima preko sljepoočica. – Život prema njemu nije bio tako grub.

Coltovo lice se polako ukruti, plave oči poprime neki sivi ton. Izmaknuo se Lindinim rukama i okrenuo. Na komodi je još stajala boca i on počeo ulijevati piće u čašu da bi se nečim zaposlio, da je ne bi gledao u lice. Linda Morelos ostala je na mjestu, podignutih ruku, i promatrala njegova široka leđa i jaka ramena, koja su se malo povila pod težinom neke brige. Naslućivala je...

– Kako ti je bilo? – upitao je promuklo. – Jesi li pomislila da bi... da bi...

– Da bih te mogla zamijeniti s njim? – Tanka okomita crta boli pojavila se na njezinu visokom čelu. – Ne znam treba li da me to pitanje obraduje ili uvrijedi. Ne, Dane, za mene ste sasvim različiti. On je potpun stranac, a ti... a ti...

Dan se naglo okrene i zagrlji je.

– Oprosti... – prošaptao je – oprosti, nisam mogao ni pomisliti da mi je toliko stalo...

– Umišljaš – rekla je vedro. – Oboje sanjamo. A u međuvremenu tvoj lijepi brat upada iz neprilike u nepriliku. Slijedila sam ga do brijača, ušao je vedar i poletan, a onda kao da ga je pogodio grom. Ispustio je sve što je držao u rukama i počeo natraške izlaziti iz brijačnice, sam je sebe pljusnuo i opet se zaletio unutra kao podivljali bik.

Colt nije mogao a da se ne nasmije.

– Mogu zamisliti kako se brijač začudio kada je vidio na »mojoj«

glavi svu onu kosu koju je jučer odrezao.

– To je bilo jučer? – upita Linda glumeći čuđenje. – Zar sam vas upoznala tek jučer, senor, a već ste osvojili moju postelju?

Dan Colt duboko udahnu i odluči da se više neće dati zbuniti od težene, kod koje se savršena staloženost izmjenjivala sa divljom strasti a otmjeno ponašanje s otvorenosću bludnice. Naslućivao je da je voli – zar je bilo nužno da je i razumije?

– U međuvremenu, Dave Sundeen je odlučio da sve pošalje do đavola i da svoje grlo ipak prepusti britvi ludog brijača koji je uvjeren da ga je prethodnog dana šišao. Majstor zamiješa sapunicu gundajući nešto, a onda iznenada zgrabi Sundeena za bradu i čvrsto povuče.

– Prokletstvo!

– Ništa, ništa... da vidim koliko moram naoštriti britvu!

– Učinite to još jednom gospodine – upozori ga Sundeen – pa ćete vi na ovaj stolac, a ja ću brijati.

Brijanje i kupanje donekle imu vrate dobro raspoloženje. U prvom prenoćištu na koje je naišao zadržao se samo toliko da baci stvari u sobičak okrenut prema dvorištu i provjeri čistoću posteljine. Vedro se spustio klimavim stepenicama pripaljujući dugu cigaru i pošao u potragu za najbližom krčmom. Trebalo je isprati iz grla pustinjsku prašinu, a tada će biti dovoljno vremena da se pronade dobra večera pa zatim ugodan salun u kojem se može zaigrati partija ili dvije.

Sundeen se probije kroz skupinu bučnih kočijaša, zaobide dva pripita Indijanca i pode tragom dvojice nižih oficira koji su jedan drugog nagovarali na »još jednu«. Nepogrešivo su ga odveli u mračnu rupu

koja je zaudarala na jeftin viski i proliveno pivo.

Malo je zastao na vratima očekujući da će ga netko prepoznati. Okusivši toplo pivo, odmah je otišao da iskuša sreću u drugom lokalu. Poslije treće čašice u trećem salunu počeo je već lakše disati. Četvrti je na redu bio salun »Elephant«, naizgled lijep, veliki lokal, pa Sundeen unaprijed odluči da će tu, za kartama i s dobrim burbonom, provesti noć.

Velika dvostruka vrata bila su sasvim otvorena, a mala izrezbarena krila neprekidno su se njihala propuštajući rijeku ljudi koji su ulazili i izlazili. Uobičajene dokoličare koji su sjedili oko ulaza Dave procijeni kao nepoznate i neopasne i umiješa se u gomilu što se kretala u smjeru dugačkog bara od ulaštenog mahagonija. Pregleda društvo i smjesti se između dva postarija čovjeka u građanskim odijelima. Jedan od četvorice poslužitelja za šankom stvori se pred njim i upitno ga pogleda.

– Burbon – reče Dave.

Čovjek dohvati malu čašu od belog stakla i dopola je napuni smeđom tekućinom. Sundeen pruži ruku, no neka druga šaka, tusta ali spretna, hitro podiže čašu i dogura je pred drugog gosta. Dave podiže glavu i njegove plave, ledene oči gotovo izbuše dvije rupe kroz golemog barmena. No ovaj je gurao poslužitelja i u isto vrijeme srdačno se smješкао.

– Dobro nam došli, Dave! Za vas čuvam onu specijalnu kapljicu koju ste jučer pili.

Ispod šanka izroni prašna boca bez etikete a poslužitelj dohvati čistu čašu i još je jednom dobro prebriše.

– Odakle se mi poznajemo? – upita Sundeen kojem kao da su neki hladni prsti stisnuli grlo.

– Iz El Pasa! – šapne barmen tako glasno da su se okrenuli svi oko njih. – Iz vremena kada ste pripremali onu akciju. Sjećate se, onu s ban...

– Sjećam se – presiječe Sundeen i odluči sudjelovati u igri.

– Slušajte – barmen se povjerljivo nagnuo naprijed i spustio glas do jedva čujnog. – Među nama, koliko se privredi u takvoj pljački?

– Pljački? Ne isplati se – Sundeen će ravnodušno. – Deset tisuća po čovjeku, ne isplati se.

– Deset! Pa da se ne isplati? Deset!

Sundeen posegne za bocom, burbon je zaista bio izuzetan.

– Zainteresiran si za promjenu zanimanja, prijatelju? – upita Dave. – Rado ću ti pomoći savjetom.

– Pa za taj novac... – Male oči na velikom mesnatom licu pohlepno su zasvjetlucale.

Sundeen ga potapše po ruci.

– To je lako, prijatelju. Potrebno je samo malo vježbe da bi kasnije izmakao potjeri. Evo, predlažem da odeš na dva tjedna u pustinju. Do Tombstonea i natrag.

– Štooo?

– Trebalo bi ispucati i nekoliko stotina metaka, da budeš u formi. Nego, koliko puta si bio ranjen?

– Nisam bio niti to želim. Nikada!

Sundeen zavrta glavom i natoči treći put.

– E, to neće ići. Moraš urediti da te netko napuca. Jedna-dvije lakše rane dobar su trening da izdržiš kada te u bijegu zahvati olovo. U trbuh, na primjer, u pluća ili koljeno.

Barmen otre ubrusom znoj koji mu je počeo izbijati na čelu i gornjoj usni. Sumnjičavo je pogledavao Sundeena, ali ovaj se držao ozbiljno.

– Vi se ne šalite, gospodine Dave?

– Tim stvarima nikada se ne šalim. Obavijestit ću te kada budem pripremao slijedeću akciju. Možeš se priključiti. Hvala za piće.

Usplahireni barmen promatrao je revolveraša kako se polako probija kroz gomilu izbjegavajući dodir s bilo kim. Taj gipki korak, visoko podignuta glava, opasni smireni pogled koji uvijek proučava okolicu, hitre kretnje tijela da bi se izbjegao dodir s prolaznicima... Krčmar mudro zaključi da se Sundeen nije šalio, da je za opasni život ratnika i pljačkaša predodređena posebna vrsta ljudi. Pogledao je niz tezgu, dolar za dolarom kotrljao se po ulaštenoj plohi i završavao u ladicama pod šankom. I ovdje pljačkamo, pomisli, ali uz mnogo manje opasnosti.

Dave Sundeen izađe u blago predvečerje. Preko nove košulje nosio je samo prsluk. Nakon pustinjske žege bilo mu je ugodno prohladno. Dobro piće tražilo je još jednu cigaru. Pronašao ju je u susjednoj trgovinici i izašao da je na otvorenom pripali. U sumrak, kada su se tu i tamo počela paliti svjetla, Tucson je izgledao mnogo ljepše no pod jarkim sunčanim zrakama koje su razotkrivale svaku nesavršenost i improvizaciju granice. Svjetla su se počela paliti iza izloga i prozora, a ljudi su tamarali cijelom širinom ceste, na kojoj je večernja rosa pokrila prašinu.

Sundeen je promatrao šutljive Indijance koji su zavirivali u lokale, užurbane kočijaše i putnike različ-

tih karavana koje su zastale izvan grada a njihovi članovi nabavljali posljednje potrepštine da bi sutra, u zoru, krenuli dalje. Bilo je tu vojnika, skitnica, prostitutki, dobro odjevenih ljudi neodređena zanimanja. Ali i onih kojima je na čelu pisalo da su kockari i koji su pre-spavali dan te opet živnuli s dola-skom noći, kada će za stotinama kartaških stolova nastaviti svoj uz-budljivi i opasni zanat.

Sundeen polako povuče dim uživa-jući u njegovoj egzotičnoj aromi. Usprkos zagonetkama koje su ga dočekale već na prvom koraku, bio je zadovoljan što se opet nalazi u civilizaciji, što sebi može dopustiti sav primitivni luksuz granice, što se nalazi među prijateljski raspolo-ženim ljudima i što ne mora nepre-kidno paziti na leđa.

— Dobar večer, Sundeene! — re-če miran, dubok glas iza njegovih leđa.

Dave je odmah procijenio kvali-tete toga glasa i karakteristike čov-jeka kojem je pripadao, a iskustvo mu reče da ne može očekivati ništa dobro. Povuče još jedan dim i pola-ko se okrene. Umjesto revolverске cijevi, pred njima je, na prsima su-honjavog čovjeka s velikim brkom, mutno sjala velika srebrna zvijezda s natpisom »Tucson« i »Marshal«.

— Da?

Morgan Byrd. Valjda me niste za-boravili od jučer, Sundeene? — Čovjek se ljubazno nasmijao. — Ka-ko se slažete s našim građanima, neće li biti neprilika?

— Čini se da neće — oprezno će Sundeen.

— Drago mi je što ste me poslu-šali i zaposlili se u »Butterfield Overlandu«. Na Thomasa Thomasa ostavili ste dobar dojam, namjera-

va vas postaviti za oružanog prati-oća kočije za Nogales.

Sundeen potisnu čuđenje izazva-no neočekivanim razvojem događa-ja, zainteresira se za temu i pokuša uklopiti u razgovor.

— Prošetajmo zajedno nekoliko koraka — predloži šerif i povede ga prema sredini ceste, gdje je bilo manje prolaznika i manje prilike da netko čuje njihov razgovor. — Sundeene, kočija koja polazi za dan ili dva prevoziće vrlo vrijedan te-ret. U Meksiku su velike suše i neki ovdašnji stočari dolje jeftino kupu-ju cijela stada da bi nadomjestili ono što Apaši ubiju ili rastjeraju. Udružili su se i šalju zlato u Noga-les, gdje će se njihovi predstavnici sastati s meksičkim hacijenderima.

— Trebalo bi da ja čuvam tu po-šiljku? — upita Sundeen ne vjeruju-ći vlastitim ušima.

Šerif podiže obrve.

— Kočijom putuju i predstavnici stočara, četvorica odlučnih moma-ka. No Thomas je sumnjičav, ne vje-ruje nikome. Stoga hoće pouzdanog stražara vaše reputacije. Svatko će se zamisliti prije no što izade na put Daveu Sundeenu.

— To vi mislite, šerife — promrmlja Sundeen. — Iskaću pred mene kao zečevi pred konja. No za-što bi Thomas meni vjerovao više no drugima?

— Zato što sam vas ja preporu-čio. — Šerif se smrknuo. Usprkos tami, bilo je vidljivo da je zabrinut. — Dave, razgovor s vama ostavio je na mene veći dojam no što bi to se-bi iskusan šerif smio dopustiti. Ako me niste nasamarili, onda nema boljeg čovjeka za taj pothvat... a ako jeste, sve je propalo. No tada će moj jedini životni zadatak biti da vas pronadem i kaznim.

Sundeen je koračao pognute glave i razmišljao o čudnim događajima koji ga prate u posljednje vrijeme. Povjerenje starijeg čovjeka dirnulo ga je više no što je želio. sam sebi priznati.

— Sutra ujutro posjetit ću Thomasa — reče. — Nadam se da se niste prevarili u izboru. Želim vam laku noć, šerife. Umoran sam, prvi put poslije petnaestak dana leći ću u pravu postelju.

Taknuvši obod šešira, krenuo je preko ceste prema svom prenoćištu. Morgan Byrd je ostao na mjestu i promatrao ga dok se nije stodio s prolaznicima na nogostupu. Razmišljao je o posljednjoj, čudnoj rečenici Davea Sundeena, o tome da će prvi put u postelju. Gdje li je spavao prošle noći?

VI

Dan Colt i Linda Morelos sjedili su za večerom u njegovoj sobi. Jeli su malo, pili gotovo ništa i suzdržavali se od razgovora, zabavljeni svako svojim mislima. Mnogo što neočekivano zbilo se za tih dvoje ljudi, naviklih na životne udarce i teškoće, ali nespretnih da bez sumnji prihvate sreću i smirenje.

Dan Colt, koji je uvijek gledao ljudima ravno u oči, uhvati sam sebe kako ispod oka kriomice proučava Lindino lice. Kada je ona oprezno podigla pogled, nadajući se da on to neće zapaziti, pogledi su im se susreli i onda nježnost prevlada sve nedoumice. Linda se toplo nasmijala a na Danovu pravilnom licu smekšale su se inače tvrde crte.

— Što ću učiniti s tobom? — upitao je tiho. — Prošao je tek jedan dan, a već mi se čini da te poznajem godinama.

— Prošla je i jedna noć — rekla je Linda a obrazi su joj blago porumenjeli od bliskih uspomena — i to je dovoljno da muškarac i žena saznaju jedno o drugome koliko je potrebno. A mogu proći i deseci godina pa da me dokraja ne upознаš.

— Bit će da je tako — složi se Colt i posegne za bocom. — Sada ćemo ispiti po čašu tvog dobrog vina za ono što smo jedno o drugome saznali.

Tamno vino iskrilo se na svjetlu svijeća a takve zvjezdice pojavile su se i u njezinim očima. Dan ne odoli i zaobide stol da je poljubi.

— Linda...mislim...vjerujem da te...

Vrscima prstiju pokrila mu je usta.

— Psst, to bi bila prva laž, prva mrlja među nama.

— Kako to možeš tvrditi? — žestoko se odupro. — Odakle znaš što ja osjećam?

Skupila je ramena kao da očekuje udarac i žalosno odmahнула glavom.

— Ne znam, Dane. Nisam načistu čak ni s onim što sama osjećam, ali sigurna sam da naše stare rane još nisu zacijeljele. Što ako jedno u drugome samo tražimo utjehu i bježimo od osamljenosti?

Možda je u pravu, pomislio je, možda u njoj, nakon tolikih borbi, teškoća i mjeseci posvećenih osveti, tražim samo ženu za provod? Ako je tako, to gore. Sažalila mu se i osjetio je potrebu da joj nečim ugoditi.

— Nije baš tako — ustvrdio je neuvjerljivim glasom, jer nije navikao na laganje.

Shvatila je i nasmiješila se.

— Hajde da razgovaramo o tvom bratu. Mali Pepe, sin moje kuharice,

bio mu je za petama sve dok nije otišao u prenoćište na spavanje.

– Čime se, dakle, bavio Dave Sundeen jučer poslije podne dok sam se ja skrivao u kući Linde Morelos?

– Kada se obrijao i okupao, odnio je stvari u najbliže prenoćište, a onda je popio pivo u najgoroj rupi u Tucsonu. Bojim se, Dane, da tvoj brat nije suviše izbirljiv.

– Možda nema novca – Dan ga i nesvjesno uze u obranu.

Žena vedro podigne obrve.

– Bratska zaštita. Ne bih rekla da je siromašan. Zaredao je zatim po lokalima i pio vrlo malo sve dok nije došao u »Elephant«. Ondje je dugo razgovarao s debelim barmenom Jacksonom i popio tri čašice burbona.

– Unajmit ću Pepea za stalnog izvidnika.

– Ne bi pogriješio. Uostalom, Morgan Byrd se često koristi njegovim uslugama.

– Šerif?

– Da. Moj muž to nije odobravao.

– Zamislila se načas i odmah se vratila u stvarnost. – Byrd je zaustavio Sundeena ispred »Elephanta«. Otišli su nasred ceste da ih nitko ne čuje dok razgovaraju, ali Pepe je ipak čuo da će Sundeen biti pratilac kočije za Nogales.

– Taj tvoj Pepe je dragocjen, Linda – kimnu Dan ozbiljno. – Čini se da dosad sve teče kako sam zamislio. Pitam se samo gdje će nešto zapeti.

– Igra koju vodiš i nije toliko složena da ne bi mogla uspjeti – reče Linda i prvi put se zabrine. – Možda je vrijeme da se suočiš s njim i da sazna istinu... Ne, ipak je preuranjeno. To je opasan čovjek. Opasan kao i ti, samo što je sklon prijestupima. Neka još malo razmišlja,

možda će sam doći do ispravnog zaključka... Dane, bojim se.

– Ti? – nasmija se Colt. – Ne mogu zamisliti da se Linda Morelos boji bilo čega na svijetu.

– Do jučer sam i ja tako mislila. Nisam imala radi čega živjeti, bilo mi je svejedno. – Ustala je i približila mu se. Bila je vrlo uzbuđena. – Taj strah za tebe, Dane, taj strah mi govori nešto u što ne mogu vjerovati.

Privukao ju je k sebi čvrsto i dugo je ljubio u čelo i kosu, tražeći riječi kojima bi izrazio to isto na neki drugi način.

– I ja, Linda, i ja... bojim se.

VII

Oblačno nebo bilo je prvi znak zime nad Tucsonom. John Penrose se nadao da će u vrevi proći nezapaženi, iako je golema pojava Bulla Saxona svagdje izazivala čuđenje, pa i poneki uzdah. Ako silno mišićje šije, ramena i prsnog koša nije bilo dovoljno, smotani bič od govede žile i okrutne crte lica upozoravale su na opasnost. Visoki, nekad snažni Penrose, još iscrpljen od posljedica kolere, pokraj njega je izgledao kao dječak.

– Ona budala od šerifa nema u nas povjerenja – reče Bull zagledavši se prema zgradi zatvora. – Ako mu povjeruješ, zlato će krenuti u Nogales tek iduće godine. A ja mislim da oni više ne mogu odgađati. Možda već danas ili sutra...

– Čini se da čuvari iz Yume nisu vrijedni povjerenja poštenih ljudi – gorko će Penrose. – Svi nas se klone kao da smo okuženi, a gotovo da su i u pravu.

– Ne lupetaj!

– Mnogi od onih koje ondje čuvamo bolji su od većine čuvara, Saxeone. Hajde da još jednom razgova-

ramo s Byrdom. Ovaj put dopusti da ja govorim, ti samo potvrđuj.

— Misliš li da sam slabouman? — bijesno će Saxon.

— Mislim da si običan razbojnik i da ti to piše na licu.

Morgan Byrd je upravo puštao iz kaveza one koje je zatvorio preko noći, dok im ne ishlape alkoholne pare. Jedan po jedan umakali su pero u tintarnicu no većina ih je crtala samo kvrgave križeve u veliku Byrdovu knjigu a šerif im je vraćao najrazličitije vrste oružja.

— Dobro jutro, šerife!

— Penrose, Saxon. Uдите, uskoro će kava.

— Ove ptičice su kao stvorene za našu kuću — promrmljao je Bull i zatresao smotanim bičem.

Šerif podiže obrve.

— Ovo su noćni veseljac — reče.

— Nisu učinili nikakav zločin, već samo malo nereda.

— Nije važno. Kad bih ih ja obrađio, nikada više ne bi podizali buku.

— Nismo došli zbog toga, gospodine Byrde — umiješa se Penrose.

— Budući da je zločinac kojeg je trebalo da vodim u Yumu umro, prihvatili smo, kao što znate, ponudu rančera da pratimo kočiju s novcem do Nogalesa. Već smo primili i akontaciju.

— Čestitam.

— Hvala. No, kako bismo omogućili siguran put tom novcu, moramo saznati kada kreće. Kako da pratimo kočiju ako ne znamo kada će biti prevezeno zlato?!

— To je zaista nezgodno. — Byrd je pokušavao dobiti na vremenu. Bez obzira na papire, ta dvojica nisu mu ulijevala povjerenje i nije im namjeravao pomoći da se približe zlatu. Iz ormara izvuče dva čista limena lončića. Treći, svoj, sav umrljan garom i talogom kave, prona-

šao je pod papirima na pisaćem stolu. — Evo, kava je gotova. Ugrijte se malo!

— Meni nije hladno niti mi je do kave. Hoću da znam kada kreće zlato i to je sve — naprasito će Bull Saxon.

— Teško da vam u tome mogu pomoći.

— Ne izmotavaj se, Byrde, jer ću biti prisiljen da te naučim pameti — zaprijeti Saxon i ispusti kraj biča, koji se kao glatka, žilava crna zmija savijao na drvenom podu.

Šerif se zagleda u pletenu žilu a onda u njena vlasnika.

— Smiri se, Saxone. Dobro znam što možeš uraditi s tim bičem, ali obično nasuprot sebi imaš izglednije bijednike okovanih ruku i nogu. Goni mi se s očiju!

— Polako, šerife! — umiješa se Penrose oštro. — Bulle, izadi odavde prije no što te šerif uhapsi. Vidi-te, Byrde, nismo došli da zapodijevamo svadu. Stalo nam je samo da obavimo posao koji smo pogodili. Ne možemo čak ni predujam vratiti, život u Tucsonu je skup, gotovo smo sve potrošili.

— Žao mi je, momci, zaista mi je žao — Byrd sjede za stol i polako izvuče ladicu u kojoj je ležao veliki remington. Položio ga je na stol, drškom prema sebi, a onda izvadio i bočicu ulja umotanu u masnu krpu. Zavrti bubanj i reče: — Ako nešto saznam, odmah ću vam javiti. A sada oprostite, jer moram očistiti ovo željezo, pa na obilazak.

— Mi smo odsjeli... — započe Penrose.

— Znam, momci, znam. Kakav bih ja bio šerif kada ne bih znao tko gdje stanuje i što smišlja?! Podite u miru.

Izašli su na ulicu, Penrose zbunjnjen, no Saxon, navikao da nikome

ne vjeruje a najmanje ljudima od zakona, namirisao je prijevaru.

– Podlac nas hoće izigrati. Možda to zlato želi za sebe.

– Ti si lud, Bulle!

Bila je to jedna od rijetkih uvreda koje Saxon nije prihvatao ni od prijatelja. Iskesi se kao zvijer i okrene prema Penroseu, ali mu pogled zape za visoko pročelje »Butterfield Overlanda«.

– Tako mi boga! – prosikće. – Gledaj tko izlazi iz stanice!

Penrose duboko udahne i povuče se korak-dva u stranu da bi bio izvan dohvata Saxonovih ručeta ako bude morao potegnuti oružje. Dlan mu se oznoji i klizne niz izlizani držak revolvera, ali Bull Saxon, inače oprezan kao zvijer, sada nije mario ni za što osim za visokog čovjeka koji je skrenuo prema središtu grada.

– Tako mi svega, Dave Sundeen! Znači, nije bio u jami kada sam je zatrpao! Sundeen, jedini koji me ikada svladao!

– Pusti ga, sada, Bulle!

– Da ga pustim? Oborio me na prijevaru, pa se još i danas priča da me pretukao neki bijedni neuhranjeni robijaš.

– Čekaj, Bulle, sjeti se njegove priče... da ima dvojnika čije račune plaća. Što ako on nije Sundeen, već onaj drugi?

– Sad ću ja to saznati! – gorostas zakoraći, ali se ukoči osjetivši na ledima jak pritisak.

– Prebit ću ti kičmu ako se pomakneš! Zar ne vidiš, on...on... ne zna da smo ovdje i to je izvrsna prilika da saznamo govori li istinu ili laže.

Saxon načas zaboravi Sundeena, polako se okrene i suoči s Penroseom.

– Ovo nisi smio uraditi, John.

To je bila velika pogreška. Ako ti se ne sviđa kako ja radim, gubi se! Ja sve mogu sam.

VIII

Penrose se malo povuče i spremi revolver. Znao je i sam da je pogriješio onoga časa kad je prislonio cijev Saxonu na leđa. U degeneriranom mozgu orijaša nije bilo osjećaja za pravo i krivo, logično i nelogično, preostala je samo bolesna sklonost nasilju, što se svakog časa mogla razbuktati u bilo kojem smjeru.

– Pogriješio sam, Bulle, ali hajde da razgovaramo. Ne može nam pobjeći, Tucson je malen. Treba da se dogovorimo kako ćemo saznati o kome se zapravo radi.

Što je meni taj Sundeen, zapita se Penrose, da zbog njega već drugi put stavljam život na kocku. Kada sam ga izbavio iz jame, bio sam siguran da će, kao i svi ostali, umrijeti od kolere. A sada? I sada sam povjerovao da je nevin. Uostalom, koliko je nevinih ostavilo kosti u kaznionici u Yumi!

– Sigurno ću ga naći – kimnu Saxon.

Bič je prebacio u lijevu i pružio Penroseu ruku pomirnicu. Mršavi čovjek se nasmiješio i pružio ruku, ali se Bullovi prsti naglo stegoše u pesnicu, koja pogodi Penrosea usred čela i obori ga kao udarac mauljem. Saxon se zaputi prema zgradi »Butterfield Overlanda«, a Penrose osta ležati u prašini. Šerif Byrd, koji je sve to promatrao kroz svoj prilično zaprljan prozor, pođe do onesviještenog čovjeka i pokuša ga podići.

– Mmmmm – oglasi se Penrose, ne podižući kapke.

– Svakako, prijatelju Penrose. No bolje da svratiš k meni na kavu

nego da tu ležiš. Svakog časa može početi kiša.

Byrd je bio jedan od rijetkih ljudi od zakona koje su građani cijenili a da ih se u isto vrijeme nisu i bojali. Stoga mu se nekoliko prolaznika pridruži i pomogne da Penrosea prenese u ured i položi na ležaj.

— Hvala, gospodo, dalje ću se sam brinuti za njega. — Ljudi odoše za svojim poslom, a Byrd Penroseu opipa vrat. — Onaj bik ima strašan udarac — progunda — ali čini se da ništa nije puklo. Sada ćemo popiti malo kave i porazgovarati, momče.

Ali glava stražara iz Yume bespomoćno se klatila amo-tamo, udovi su mu bili još obamrli, pa šerif ode do svog promatračkog mjesta uz prozor. Bull Saxon je upravo izlazio iz zgrade poštanske stanice i tako tresnuo vratima da je ishod razgovora Byrdu bio jasan kao da mu je prisustvovao. Thomas Thomas, usprkos svom mirnom, činovničkom izgledu, bio je za svakoga tvrd orah. Nije ga mogao zaplašiti nikakav nasilnik, bez obzira na količinu mišića. Šerif se zadovoljno nasmiješio, prebacio gunj preko Penrosea koji je već prilično pravilno disao, uzeo sa stola remington i ubacio ga u korice profesionalnom, munjevitom kretnjom, koju nikad nije pokazivao u javnosti.

Zaključao je za sobom vrata, iako je znao da to Penrosea neće spriječiti da izađe... ili Saxona da uđe ako to samo poželi. Spusti se niz tri stepenice koje su žestoko škripale i pomisli da je već krajnje vrijeme da počnu kiše, prije no što se sav Tucson rasuši i raspadne.

Krenu niz glavnu ulicu da pronađe Sundeena i zapita kakve to račune ima sa Bullom Saxonom.

IX

Zavjesa je bila sasvim malo povučena u stranu, samo toliko da bi čovjek koji je već duže od dva sata nepomično stajao uz prozor imao dobar pregled nad dijelom glavne ulice.

Dan Colt je znao kako treba vrebati i čekati. Naučio je to prije nekoliko godina, a činilo mu se da su otad prošla desetljeća, kad je zaradivao za život kao lovac na ucije-njene odmetnike. Iako je bio nemirna i aktivna duha, sklon brzim odlukama, mogao je sate provesti u zasjedi, bez obzira na okolnosti, tako nepomičan da bi mu ponekad šumska ptica sjela na rame smatrajući ga dijelom prirode.

Sada je vrebao vlastita brata, želio ga je proučiti, mirno i bez ometanja. Znao je kako izgleda i nije mogao a da ga ne prepozna, a ipak, neki nejasni poriv tjerao ga je da tu satima čeka na mogućnost da njegov brat blizanac prođe tim dijelom ulice. Ako je još u Tucsonu, a Pepe nije javio suprotno, prije ili poslije izaći će na glavnu ulicu. Trebalo se samo strpjeti, a pred Danom Coltom su ionako bili sati, možda i dani nerada i čekanja.

Sva njegova hladnokrvnost i nepokolebivi mir bili su na kušnji kada se među prolaznicima pojavio golem čovjek, širok za dvojicu a za glavu viši čak i od visokih tekšaških vozara, koji su žurili od trgovine do saluna i od saluna do trgovine. Šešir ravna oboda i uredna odjeća nisu ni načas zavarali promatrača. Danu Coltu, koji je često bio prisiljen da puca u ljude i kojim je čvrstoća njegovih motiva priječila grižnju savjesti, ponekad bi se kao mora vraćalo sjećanje na Bulla Saxona, najokrutnijeg čuvara

iz kaznionice u Yumi, nasilnika koji je dobrovoljno preuzeo dužnosti kažnjavanja, krvnika čiji je bič skidao meso s kostura nesretnika i često ih otjerao u smrt zbog neznatnih prekršaja.

Bull Saxon! Od stotinu mogućih razloga za njegov boravak u Tucsonu Colt je samo jedan smatrao vjerojatnim. Saxon mu je na tragu.

Pred njegovim očima Bull bezobzirno odgurnu dvojicu prolaznika i zakorači na prašnu cestu. Očigledno je bio ljutit, to je izbijalo iz svake njegove kretnje, pa su mu se svi micali s puta. Dan sa zadovoljstvom utvrdi da Saxon nosi revolver. To je pružalo zanimljive mogućnosti za obračun, koji će na zakonit način prekinuti taj život nasilja i okrutnosti.

Colt duboko uzdahnu potiskujući žestoke porive koji su ga preplavili. Prisilio je duh i tijelo na opuštanje, uspio se nasmiješiti vlastitoj slabosti, pa uputi Saxonu pogled praštanja. U tom trenutku orijaš je podigao pogled ravno prema prozoru i, kao da je vidio skrivenog promatrača, podigao lijevu šaku u kojoj su drhtali koluti smotane crne govede žile. Dan Colt se trgnuo kao da ga je pogodio metak, okrenuo na mjestu i sa stola podigao opasač s revolverima. Brzim, spretnim kretanjama namjestio je teški opasač oko bokova i provjerio punjenje obaju revolvera. Onda je nabio šešir i brzim koracima pošao prema vratima.

Iako sunce više nije bilo jako, prije no što će izaći, zastao je da se malo primiri i da mu se pogled privikne na danje svjetlo. Kada je zakoračio na nogostup, sve su strasti bile pokopane, ostala je samo nepokolebiva odluka da pronade nasil-

nika i da ga ubije. Brzo, profesionalno, nepogrešivo.

Promet jahača, vozila i pješaka bio je vrlo živ, pa Colt utroši nekoliko trenutaka da bi pronašao svoju žrtvu, Saxon je već prilično odmakao, ali se njegova glava jasno razaznavala iznad gomile. Colt se bez žurbe uputi za njim. Nadao se da će Saxon skrenuti nekamo gdje će biti manje ljudi i manje opasnosti da netko nevin strada u pucnjavi. Ako do nje dođe, ako čuvar iz Yume uopće uspije izvući oružje. Jer Colt je znao da neće promašiti.

– Kamo ste se zagledali, Sundee-ne?

– Dobar dan, šerife! Oprostite, žurim.

Byrd kimnu i stade mu na put.

– Vidim – odvrati svojim dobroćudnim tonom. – Slijedite li nekoga?

– Oprostite, moram dalje – reče Colt strpljivo i pokuša ga zaobići, ali Byrd ga zaustavi riječima:

– Ne brinite se, njega je lako pronaći. Izgleda kao tegleći percheron među indijanskim ponijima.

Colt se zagleda u šerifa i u nevjerici zavrti glavom.

– Čime je ovaj grad zaslužio ovakvog šerifa? – upita.

– Pa i nije. Ali ja volim miran život, pa je red da pripomognem u održavanju tog mira. Sundee-ne, ja ništa nisam pitao o vašoj prošlosti, je li tako?

– Niste.

– Ali sada to moram. Onaj dolje, Bull Saxon, pripada osoblju kaznionice u Yumi. To ste znali?

– Da.

– Vidio vas je kada ste jutros izlazili iz zgrade »Butterfield Overland«. Kao da ga je pogodio grom. Jurnuo bi na vas da ga nije spriječio njegov pratilac.

– Zna da sam ovdje! – promrm-
lja Colt, zapanjen brzinom kojom se
stanje zakompliciralo.

– Byrd ga je pažljivo proučavao.

– Jeste li ikad bili u Yumi, Sun-
deene? – zapita odrješito.

– Ja?

– Nemojte mi slagati, Sundeene!

– upozori ga šerif.

Colt se pribere, nasmiješi i zagle-
da u oči čuvara zakona.

– Dave Sundeen nikada nije bio
u Yumi, šerife – reče uvjerljivo, i-
ako nije bio siguran gdje je u ovom
slučaju granica istine i laži. –
Oprostite, sada vas ipak moram
napustiti.

Šerif zamišljeno kimne i makne
se u stranu.

– Čuvajte se Saxona, Dave! Mno-
gi su pokušali i nisu uspjeli. A bili
su brži i bolji od njega.

Colt kimne, pozdravi dodirnuvši
obod šešira i pode naprijed dugim
koracima. Tek nakon nekoliko sto-
tina koračaja ugleda svoju žrtvu. U
tom dijelu grada bilo je malo ljudi
i Colt odluči da ne propusti priliku.
Saxona je trebalo izazvati na otvo-
renu prostoru, jer ako skrene u ne-
ki lokal, bit će mnogo teže spriječiti
da neki od promatrača ne strada u
sukobu. Dan Colt pode ukoso preko
ceste, ocjenjujući razmak. Sunce je
bilo prekriveno slojem teških sivih
oblaka, pa u tom pogledu nijedan
od njih dvojice neće biti u boljem
položaju.

Bull Saxon iznenada stane. Malo
se pogrbi, uvukao veliku glavu
među nakupine mišića na golemim
ramenima i desnicom odbacio še-
šir. Koluti biča u drugoj ruci rasple-
li su se i kao živi zaigrali u prašini
ceste. Iz suprotnog smjera dolazio
je Dave Sundeen.

Dan Colt smjesta promijeni
smjer kretanja i skloni se u sjenu

jednih vrata, odakle je imao dobar
vidik. Znao je što se događa i što će
se dogoditi. Saxon vjeruje da je pre-
poznao svoju žrtvu, a Dave Sun-
deen, pravi Dave Sundeen, ništa ne
sluteći, dospjet će pod udar Saxono-
va užasnog biča. Ipak ima pravde,
pomisli Colt, a u isto vrijeme bio je
svjestan da neće dopustiti Saxonu
da bičem isjecka njegova brata.

Čuvar iz Yume sada je stajao na-
sred široke ceste i zapiljio se u Sun-
deena. Njegova šaka izvodila je ma-
le, gotovo nevidljive kretnje, ali to je
bilo dovoljno da dugački bič oživi i
zlokobno zapuže po prašini. Gore,
na nogostupu, revolveraš nagonski
osjeti da nešto nije kako treba i ne
usporavajući i ne mijenjajući izraz
i ponašanje, očima potraži izvor
opasnosti. Zapazi golemog nepo-
znatog čovjeka kako stoji na sredi-
ni ulice, zagleda mu se u oči i u nji-
ma pročitava smrt.

– Sundeene!

Glas je bio snažan, hrapav, ali ne
tako dubok kako bi se očekivalo od
čovjeka takvog prsnog koša. Ovdje
me poznaju svi oni koje nikad u ži-
votu nisam vidio, zaključio Sundeen
i mirno pode dalje.

– Sundeene, jednom si pobjegao,
ali iz ove rupe nema izlaza!

Revolveraš zastade na rubu no-
gostupa i mirno promotri orijaša.

– Ne poznajem te, ali nije važno.
Odlazi ako nećeš da od tebe napra-
vim dvojicu normalnih ljudi!

– Kako si se samo izvukao? –
zareži Saxon. – Vlastitim rukama
zatrpao sam rupu i bio siguran da
si i ti unutra. Pogriješio sam, ali to
ću sada ispraviti.

Sundeen nije imao vremena za
razgovor. Procijenio je teren iza
protivnika. Na suprotnoj strani po-
čeli su se okupljati gledaoci, među
njima i djeca. Revolveraš pode ma-

lo u stranu, kako bi isključio mogućnost da pogodi i nekoga nevinnog.

Bull Saxon je to krivo protumačio kao uzmak i kraj njegova biča iznenada oživi i podiže se u zrak kao zmijska glava. Žilava kožnata pletenica opiše uz jeziv fijuk nekoliko krivulja iznad Saxonove glave, držak u njegovoj ruci naglo se trgne natrag i vrh nekoliko metara dugačkog biča sukne ravno prema Sundeenovoj glavi.

U gradu koji je bio glavna postaja za opskrbu karavana, više od bilo kojeg drugog soja vožari su se pred građanima voljeli razmetati umijećem u rukovanju bičem. Ali spretnost, brzina i pritajena snaga koje su izbijale iz Saxonovih kretnji zadivile su prisutne. Stoga nitko nije vidio kada i kako su se u rukama Davea Sundeena stvorila dva revolvera blizanca. Kada je iz njihovih crnih cijevi liznuo plamen, svi su to doživjeli kao iznenađenje, a ne kao normalan razvoj događaja.

Lijevi revolver opalio je prvi i njegova kugla presiječe kožom omotani držak biča. Druga cijev bila je nanišana u čovjeka. Teška olovna kugla kalibra 45 zabila se u hrpu mišića na Saxonovu lijevom ramenu, okrenula ga u suprotnom smjeru i oborila na koljena. Bič, skraćen za polovicu drška, oslobođen Saxonova zahvata, poletio je i pogodio Sundeena u lice. Ali iza tog udarca nije bilo spretne šake koja bi u vrh biča prenijela snagu što reže i davi. Sundeen bijesno otpuhnu i nadlanicom obrisao čelo, na kojem se već vidjela velika crvena mrlja. Spremi oba revolvera i sa žanimanjem počeo pratiti Saxonove pokušaje da ustane oslanjajući se samo na jednu ruku. U potpunoj tišini čule su se samo tihe kletve ranjenika,

a onda se javi, jasan i miran, glas šerifa Byrda:

– Mogli ste ga ubiti, Sundeene, a ipak niste. Zahvalan sam vam za to.

– Zašto? – upita Sandeen.

Nije skrenuo pogled s gorostasa. Saxon je nosio revolver na desnoj strani i malo je bilo vjerojatno da neće pokušati da ga upotrijebi.

– Prištedjeli ste gradu velike troškove... za ukop, zatvorsku hranu, i suđenje – odgovori Byrd.

Saxon je stajao raširenih nogu, golem i neizrecivo snažan. Nije se osvrtao na ranu koja je jako krvavila, već se s neizrecivom mržnjom zapiljio Sundeenu u lice.

– Pitam se – nastavi Byrd – niste li ipak pogriješili. Na vašemu mjestu gađao bih malo niže i lijevo. Sundeen slegne ramenima.

– Momak mi izgleda sasvim bezopasno.

Gomilom prode uzdah zaprepaštenja. Ali nasuprot očekivanju prisutnih, Saxon spusti desnicu koja se dotad nalazila opasno blizu drška revolvera i korakne naprijed. Sagne se i podigne ostatak drška, pogleda izbezumljena kao da mu je netko uništio relikviju.

– Petnaest godina... – mrmljao je. – Petnaest...

Koraknuo je naprijed a pogled mu je bio prikovan na ostatak biča koji je ležao pod Sundeenovim nogama. Revolveraš shvati i počeo se povlačiti, korak za korakom. Byrd pođe za njim.

Saxon se ponovo sagne i ispruži zdravu ruku. Olovna kugla zaore prašinom i pod njegovim debelim mesnatim prstima presiječe crno tkivo biča. Gorostas užasnuto ruknu i poseže za ostatkom, ali kugla za kuglom sjeckala je žilu i ostatke razbacivala na sve strane. Osam hitaca stopilo se u dug, zaglušni tu-

tanj u kojem se nisu raspoznavali pojedini pucnji.

Saxon se uspravio izbezumljena izraza lica, drhtao cijelim tijelom, a velike pesnice, bez obzira na ranu, bile su stisnute da su zaglavci na šakama pobijeljeli. Sundeen ga je hladno promatrao. Lijevi revolver vrati u korice. Desni mu je ovlaš ležao u šaci, ali nitko od prisutnih nije posumnjao da se brzinom koja se ne da pratiti okom može usmjeriti prema cilju, zapeti i ispaliti smrtonosno tane.

– U ovom bubnju imam još jedan neispaljeni metak – ozbiljno će Sundeen. – Bude li ispaljen, ide ti ravno u čelo.

Bull Saxon nije bio kukavica. Ali u Yumi je imao bezuvjetnu vlast, iza njega su bili i zakon, i bezdušna kaznionička disciplina, i okrutni čuvari. Ljudi nad kojima je iskazivao svoju moć bili su bijedni, izgledniji, premoreni i slomljeni. Nakon mnogo godina naišao je na protivnika koji je imao ravnopravne uvjete za borbu. I kada se morao odlučiti između povlačenja i smrti, Saxon se pred vlastitom savješću opravdao starom smicalicom svih oklijevala: ako sada poginem, tko će ga kazniti?

Okrenuo se i prošao kroz krug gledalaca. Oni koji mu se nisu dovoljno brzo makli s puta bili su naprosto pometeni.

Dok je Sundeen mirnim i metodičnim kretnjama punio revolvere, gomila se počela razilaziti.

– Pozivam vas na piće – predloži Byrd.

Sundeen kimne, pa su se zajedno uputili prema »Elephantu«.

– Gdje ste ga upoznali, Dave? Što on to priča o jami u kojoj vas je zatrpao?

– Sve ste čuli? Onda znate onoliko koliko i ja – smrkuto će Sundeeru. – Byrde, dajem vam riječ da u životu nisam vidio toga čovjeka i da ne znam o čemu priča. To bi vam moralo biti dovoljno, a ako nije, nosite se do vraga.

– Tako? – izusti Byrd. Popeli su se na nogostup i produžili niz ulicu. S Byrdova lica nestalo je dotadašnjeg vedrog izraza. – Sundeene, nije prošlo ni petnaest minuta otkad ste izjavili da poznajete Bulla Saxona. Možete li mi objasniti jeste li se šalili onda ili sada?

Sundeen zastade na mjestu, prignu se i uneše Byrdu u lice.

– Šerife, nemojte se šaliti vi! Danas sam vas prvi put susreo prije nekoliko minuta, kada sam onom govedu izbio bič iz ruke.

– Zaista? – reče Byrd suho, nimalo zastrašen izbezumljenim izrazom na Sundeenovu licu. Čudno, pomislio je, kada mu je život bio na kocki, nije se ni najmanje uzbudio.

– Dave, vaša vještina rukovanja revolverima je nevidena, ali mene ni najmanje ne impresionira. Nastavite li se poigravati mnome, loše ćete završiti.

– Čekajte, vjerujem! – Sundeen ga uhvati ispod ruke i ne bez napora odvede na cestu, dalje od radoznalih ušiju. – Otkad sam ovdje, Byrde, događa mi se nešto čudno. Prepoznaju me ljudi koje nikad u životu nisam susreo.

– To vi samo mislite. Pojava vam je upadljiva a vještina pogotovu.

Sundeen očajno protrlja čelo.

– Ne, ne radi se o tome. Ljudi se ponašaju kao da su sa mnom već imali posla. Na primjer, vi...

– Što ja?

– Kažete da ste me vidjeli prije petnaest minuta... a ono jučer... vidio sam vas prvi put u životu, no

rekli ste da ste me već ranije uputili u »Butterfield«!. A najgore je bilo kod brijača!

– Dobro, dobro, Dave, smirite se – pomirljivo će Byrd. – Ovaj sukob nije bio bez opasnosti i djelovao vam je na živce...

– Na živce? – zapanji se Sundeen.

– Evo, nešto vam predlažem. – Šerif je već bio načistu sa sobom. – Kad ispijemo po čašicu, otidite u restoran, najedite se i onda u hotel pa se odmorite. Svratite k meni oko pet po podne. Kada se smirite, lakše ćemo se sporazumjeti. Vidjet ćete da je to bila nervoza.

Sundeen ustuknu za korak.

– Ovo prelazi sve granice. Idite do vraga i vi, Byrde, i svi ostali u Tucsonu! Živce nisam izgubio, ali strpljenje jesam. Sljedeći koji naleti ide na Boot Hill.

Šerif je prilično zbunjeno promatrao visoku, snažnu pojavu koja se udaljavala gipkim dugačkim koracima. Šteta, pomislio je, takav izuzetan čovjek, a ipak...

Prošla ga je volja za pićem, pa nastavi uobičajenu ophodnju gradom. Sundeen mu nije izlazio iz glave. U razmaku od petnaestak minuta sasvim suprotne izjave! Kako je moguće da prevrtljivac i lažac, čovjek slaba karaktera tako nepokolebivo gleda smrti u oči? Kakav mir, kakva brzina!

Byrd zastade nasred ceste i lupi se po čelu. Ti revolveri s dršcima od bjelokosti, nisu li ti revolveri imali drške od crne ebanovine? I košulja i hlače druge boje! I otkud Sundeenu kaput, kad je maloprije bio samo u prsluku?

– Ja se moram ispavati! – progunda Byrd i okrene se u smjeru »Elephanta«. – Učinit ću sve ono što sam preporučio Sundeenu.

X

Pepe zataba bosim petama po ulaštenu drvenom podu ostavljajući prašne tragove. Nije ga zaustavila ni bujica španjolskih psovki s kuhinjskih vrata dok je velikom brzinom upadao iz prostorije u prostoriju tražeći Lindu Morelos.

– Senora, senora!

– Što se dogodilo, querido, zašto toliko žuriš?

– Senor... dvoboj – promuca dječak zadihano. Žena sklopi oči i čvrsto stisne usne. Zaboga, evo, dogodilo se. Kako je kratka bila moja sreća!

– Onaj drugi, senora, onaj drugi!

– reče dječak naslutivši ženinu agoniju. – Naš senor je samo gledao.

Dan Colt ude kroz dvorišna vrata i pažljivo ih za sobom zatvori. Ugleđao je Lindino blijedo lice i velike izbezumljene oči, pa je nježno prihvati u zagrljaj.

– Linda, što se dogodilo... Linda?

Počela se smiješiti kroz suze, a onda se naglo uozbiljila.

– Mislila sam da si ti stradao... Oprosti, ja se smijem, a tvoj brat...

Colt odahne od olakšanja, a onda ga preplavi bujica snažnih osjećaja. Ova žena, divna, jaka, nježna, nepoznata žena, zar ga ta žena zaista voli?

– Linda – reče i osjeti neku posebnu melodioznost tog imena. – Linda, Linda, Linda...

Pošli su uz stepenice čvrsto zagrljeni, a zaboravljeni dječak zadovoljno ih je promatrao. Uz sve tajne Tucsona, sada je znao još jednu.

– Tvoj brat...? – prošaptala je kada se oslobodila njegova zagrljaja.

– Oh, uzalud sam se zabrinuo. Taj moj nevaljani brat zna se bri-

nuti o sebi. — Dan i protiv volje osjeti čudan ponos. — Hladan je kao pustinjska noć i bezumno brz. Glupo je... ali dok sam ga promatrao, činilo mi se da prepoznajem vlastite kretnje. Uradio je ono isto što bih i ja uradio... Nije li to nevjerojatno?

Odmakla se od njega i promatrala ga sa smiješkom.

— Ako ste tako savršeno slični, tko zna s kim od dvojice sada razgovaram.

— Linda! — uskliknuo je preneraženo shvativši domet njezina razmišljanja.

— Htjela bih ga upoznati.

— Linda!

Uzela mu je lice među dlanove i nježno ga poljubila.

— Ponosna sam što si se zabrinuo, mi querido. Ali nema za to potrebe. Žena zapauža stotine sitnih pojedinosti na svom čovjeku, prepoznala bih te između stotinu jednakih.

Umiren, ispričao joj je što se zbio.

— Dok je trajao sukob, svi su napeto promatrali samo njih dvojicu. Ali kada je napetost popustila, morao sam se povući. Da se ijedan od prisutnih okrenuo, doživio bi iznenađenje svog života.

— Kažeš da si razgovarao sa šerifom prije pucnjave?

— Da, a nakon pucnjave je Byrd odmah prišao Sundee... mom bratu. Mislim da je razgovor bio pun iznenađenja za obojicu.

— Samo da ne strada!

— Molim?

Uznemirila se i okrenula prema prozoru.

— Ako izgubi živce — objasni — može učiniti neku glupost i poginuti.

— Vrijeme je da se ta igra prekine — složi se Colt — iako mi je, priznajem, tek sada postala zabavna.

— Skoro će ručak, moram gostima — reče Linda. — Vraćam se za jedan sat.

No vratila se već nakon nekoliko minuta a Pepe ju je pratio u stopu.

— Sutra u zoru se kreće! Pepe je saznao. Pričaj senoru, Pepito!

— Tko ti je to rekao, maleni? — upita Dan.

— Vidio sam — odgovori dječak ponosno. — Bio sam u staji. Konji su dobili dvostruku porciju zobi, stari kočijaš Hank više ne psuje.

— To ništa ne znači!

— Pripremili su novu ormu, senor — uvjerljivo će dječak. — Konji su istimareni kao nikada dosad.

— Što onda?

— Danas su podmazali glavčine na kotačima. Kočiju su zatvorili u šupu da je nitko ne bi vidio! — zavapi dječak, očajan što nikako ne može udovoljiti sugovorniku.

Dan Colt ustade.

— To je već dokaz. — Dao je dječaku četvrt dolara i ispratio ga do vrata. — Hvala ti, Pepe. I dalje prati čovjeka koji nalikuje na mene i izvještavaj gospodu Morelos. Hoćeš li?

— Hoću, senor. Buenos dias, senor.

— Odlaziš? — upitala je Linda Dana kada je zatvorio vrata za dječakom.

— Čim se smrkne. Želim biti ispred njih.

— Nadala sam se...

— Znam. I ja, Linda.

— Kočija kreće tek u zoru — pokušala je.

— To nije sigurno. Vozit će samo specijalne putnike i zlatu. Kada svane, bit će već daleko od Tucsona. Želim svakako biti ispred njih.

Uхватиła ga je za ruke.

– Znam da je uzalud, ali ipak moram pokušati. Ne idi, Dane! Ne smijem te izgubiti... ne tako brzo.

– Sve se mora riješiti putem ili odmah po dolasku u Nogales. Završit ću to, Linda, i onda se vratiti.

– Ovo mjesto nije za tebe – rekla je. Ponosno je podigla glavu i nije pokušavala sakriti suzu koja joj je polako klizila niz obraz. – Čeka te tvoj posjed, tvoji prijatelji, grob tvoje žene. Kansas nije za Meksikanku, a ovdje nema života za poštenog sjevernjaka.

– Vratit ću se – reče Dan mirno.

– Podi sada gostima, a onda ćemo zajedno večerati. Kada pravo razmislim, nema razloga da odem prije ponoći.

XI

U dvorištu stanice »Butterfield Overland« bilo je vrlo užurbano, ali bez velike buke. Toplo odjeveni ljudi kretali su se u svjetlosti prigušenih svjetiljki, a ponegdje se zažario vrh cigare. Štalari su uprezali konje, a šerif Byrd i Thomas Thomas, šef stanice, tiho su razgovarali s vozarom Hankom Lloydom.

– Ne brini se, šefe – mirno je rekao vozar. – Ako postoji i najmanja mogućnost, dovest ću kočiju u Nogales. Nego, taj moj novi pratilac, Byrde... Ni sam ne znam treba li da budem veseo što na krovu imam takvog strijelca kao što je Dave Sundeen... ili treba da ga se čuvam.

– Ne znam, Hank. Iskreno se nadam da sam vam napravio veliku uslugu kada sam ga preporučio. Ako sam se prevario, neka mi davo pomogne.

– Odoh ja da provjerim ormu – Hank mu pruži usku, žilavu ruku.

– Znam da ste željeli najbolje, ne brinite se.

– Dobro je što se kreće noćas – Byrd se obrati Thomasu. – I Saxon i njegov drug Penrose su izbačeni iz igre, bar za dva-tri dana. Nešto mi govori da bi kočija bila u većoj opsnosti da je oni čuvaju nego bez njih.

– Slažem se, Morgane. A ovaj Sundeen gleda čovjeka ravno u oči i ostavlja dojam da se ne boji ničega na svijetu.

Dave Sundeen je na drugom kraju prostranog dvorišta vezao svog palomina dugim užetom za kočiju. Onda je pričvrstio svoje stvari na krov i vratio se u zgradu, gdje je na peći vrio lonac jake kave. To su se okupila i četiri putnika, snažni stočari oštih, dubokih crta lica. Svi su bili toplo odjeveni i dobro naoružani. Kada ih je nepunih petnaest minuta ranije Thomas Thomas upoznao sa Sundeenom, bili su vrlo suzdržani, ali također su dali na znanje da cijene pravog borca.

– Loomis, Randall, Martin i Delorenzo, predstavnici Stočarskog udruženja, ovo je gospodin Sundeen, naš novi pratilac.

Odgovorili su kratkim »drago mi je«, samo Delorenzo reče:

– Drago mi je što nas pratite na ovom putu, Sundeene.

– Ionako sam namjeravao u Nogales. – Sundeen odloži lončić, posegnu za skraćenom dvocijevkom kalibra 12 koju je dobio od Thomasa i ogleda se za šerifom.

– Do viđenja, Sundeene!

– Zbogom, šerife, ne namjeravam se vraćati preko Tucsona. No ipak, zamolit ću vas nešto. Ako sutra na ulici susretnete nekog za koga ćete pomisliti da sam ja, uhapsite ga i prisilite da progovori. Ne

mogu se zakleti, ali počinjem vjerovati da imam dvojnika.

Svi su izašli iz zgrade na dvorište. Četvorica stočara smjestila su se u kočiji, a Sundeen se popne na visoko sjedalo i smjesti pokraj vozara.

U skladu s nepisanim ceremonijalom, Thomas Thomas zapovijedi:

– Nek' se kotrlja!

Hank Lloyd uzvratu prigušenim uzvikom:

– Otvaraj! Pusti prednjake!

Velika dobro podmazana dvorišna vrata bez buke su se otvorila. Lloyd zatrese uzdama i velika, crvenkasta kočija »concorde« blago se zanjše uz škripanje remenja i poče se kotrljati. Nije bio upaljen čak ni bočni fenjer. Tri para konja skladno su uprla u ormu a kopita su im bešumno utonula u debelu prašinu na cesti. Bilo je četiri ujutro, vrijeme kada su samo još neokorjeliji kartaši bili za pokerskim stolom, a pijanci, prostitutke i poslužitelji već su spavali.

Desetak milja južno od Tucsona Dan Colt je oprezno jahao širokim putem za Nogales. Čak i u tamnoj noći, kada je nebo bilo potpuno prekriveno oblacima, nije bilo teško slijediti duboko izbrazdane tragove tisuća kola kojima se obavljala sva razmjena između Meksika i tog dijela Arizone. Oko šest sati nebo je počelo sivjeti, prvo svjetlo metalno se ljeskalo na sporoj vodi gotovo presahle rječice Santa Cruz. Dan Colt smjesta skrene konja u lijevo i potraži zaklon u obroncima Mount Wrightson.

Praskozorje je bilo najopasnije doba dana. Tama ga više nije štitila od indijanskih izvidnika, a opet nije bilo dovoljno svjetla da ih opazi s dovoljne udaljenosti, da bi mogao pobjeći ili pripremiti se za borbu.

Colt pronade zaklon pod visokom, kao krov nagnutom stijenom. Imao je dobar pregled nad rijekom i putem, leđa su mu bila savršeno zaštićena a gusto grmlje skrivalo je i njega i životinju.

Konju je dao zobi, a onda se udobno smjestio u zaklonu, s dalekozorom oko vrata i velikim sendvičem koji mu jer pripremila Linda Morelos.

Linda! A Mary?

Protekla dva dana i noći što ih je proveo u društvu Meksikanke Colt je nastojao da ne misli na Mary. Razmišljajući sada o objema, osjeti da Linda ne vrijeđa uspomenu na Mary. Kada bi Mary mogla... dovoljno ju je poznavao da bi to znao... ona bi odobrila njegov izbor.

Dan Colt nije bio čovjek koji bi nastojao sebe poštediti od bilo čega. Da je u pitanju bila manje vrijedna žena od Linde Morelos, dopustio bi da ga razjeda grižnja savjesti. Ali kada je pomislio »Mary bi to odobrila«, znao je da je tako, da više nema o čemu razmišljati, znao je da će se vratiti po Lindu i povesti je na sjever... ili ostatu uz nju u Tucsonu.

– Mary bi to odobrila – reče glasno.

Konj prestade čupati tvrdo lišće i začuđeno ga pogleda. Dan mu kimne i podigne dalekozor. Iz smjera Nogalesa nešto se u daljini kretalo uz rijeku. Dan još nije mogao razabrati je li to kočija, no zasad je bilo sigurno samo jedno, to nisu mogli biti Indijanci.

Nekoliko minuta kasnije iz prašine su se pojavili čelni konji zaprege, a onda i prilike vozara i pratioca na visokoj klupi poštanske kočije.

Dan je bio tu, svjetlost potpuna, ali su rano sunce prekrivali oblaci,

pa nije bilo opasnosti da pratilac kočije vidi odbljesak objektiva dalekozora. Nevjerojatno, začudi se Colt, ja ovdje ležim u zasjedi poput razbojnika, a moj Dave Sundeen izigrava predstavnika zakona i čuva poštansku kočiju!

Put je bio ravan i suh, konji još svježi i nije prošlo više od petnaest minuta kada se kočija našla između Coltova položaja i rijeke. Dalekozor je otkrivao sve pojedinosti, moglo se razaznati tamno lice vozara i svjetlija koža Davea Sundeena, koji je zabacio šešir na leđa, pa mu je prilično duga plava kosa lepršala na vjetru. Kroz prozore kočije mogle su se nazreti glave i ramena putnika.

Kada je spustio dalekozor, Dan Colt osjeti čudan nemir. Slika koju je promatrao bila je sasvim uobičajena, a ipak, kao da nešto nije bilo kako treba. Pono-vo podigne dalekozor, no sve je bilo kao i prije, samo što je oblak prašine već pomalo skrivao stražnji dio kočije. Colt se nasloni na stijenu i pokuša pronaći uzrok svom nemiru, ali razmišljanja o Lindi i Mary bila su još isušila svježina i nisu mu dopuštala da se potpuno sabere. Prošlo je još pola sata, koliko je odlučio ostaviti kao vremenski razmak između prolaska kočije i svog polaska. Bilo je vrijeme da pode dalje a da se ničemu pametnom nije dosjetio.

Zategao je kolan, pričvrstio torbe o sedlo i još jednom pažljivo dalekozorom pregledao cijelu okolicu. Onda povede konja nizbrdicom i došavši na ravno, uzjaše. Dotakne konja bočnom stranom čizama, pazeci da ga ne ozlijedi ostrugama, a životinja odmah odgovori laganim galopom. Nastavi li takvom brzinom, Colt izračuna da će otprilike za dva sata opet ugledati kočiju. Nije mu, doduše, bio poznat raspored stanica za zamjenu konja, ali sudeći po terenu i iskustvu, mogao je otprilike odrediti njihov razmak. Za to vrijeme moći će još jednom razmisliti o planu kojim će svoga brata blizanca stjerati u škripac i svima jasno dati

na znanje koji je od njih dvojice s koje strane zakona.

Dva sata za odluku.

Prošli su dani otkad se nakon duge potrage nalazio u neposrednoj blizini svoga brata blizanca. Iako se u njemu još nije stišalo ogorčenje zbog patnji koje je proživio u Yumi, zbog sukoba i progona kojima je bio izvrnut jer su ga zamjenjivali s bratom blizancem, ipak nije, čim se pružila prva prilika, stao pred njega, bacio mu u lice svoje optužbe i prisilio ga da pred zakonom prizna svoju krivicu. Pokušavajući naći razlog tom odgađanju, Dan Colt je tražio odgovore koje je već znao. Vidio je Davea u akciji, procijenio njegovu hrabrost, brzinu i preciznost... bili su podjednaki. Brat ili ne, pokušati uhvatiti Davea Sundeena značilo je izvrnuti se riziku da ga moraš ubiti. A time ne bi baš ništa dokazao, već samo teško opteretio svoju savjest. Savjest? Dan Colt je dosad mnogo puta pucao u čovjeka, uvijek kada je bio uvjeren da je u pravu i nikada ga zbog toga nije morila griznja savjesti. Ali da puca u Davea... nije baš bio siguran da to može uraditi. Taj mu se obješenjak počeo svidati... a i nije bilo tako loše imati brata...

Dan Colt ljutito opali otvorenim dlanom po koljenu. Sve mu je pošlo po planu, natjerao je Sundeena da igra ulogu koju je on, Dan, prije igrao i, eto, sada, kada ga ima na otvorenom, izvan grada i šerifova dohvata, sada ne zna što bi zapravo počeo.

Samo da ne moram pucati u njega, pomisli.

Dan Colt pokuša probleme koje nije znao riješiti odagnati proučavanjem okolice. No kako je to činio sasvim automatski, po navici, začas je opet bio zaokupljen istim mislima. Konj je malo usporio, ali ga Colt nije požurivao — i zaprega koja je vukla kočiju sigurno je pokazivala znake umora. Put je bio dobar, okolica pregledna, temperatura umjerna. Pravi dan za jahanje ako čovjek nema takvih briga da sve ostalo zanemari.

XII

Druga, lijeva obala rječice Santa Cruz, bila je kamenita i strma. Tu završa-

vaju ili započinju, ovisno o mjestu odakle se promatra, padine divljeg gorja Tuma-cacori. Ne tako davno tu je bilo sklonište svakojakog ološa koji je bježao pred zakonom, bilo iz Arizone, bilo iz Meksika. No otkad su se tamo pred nadolaskom bijelaca povukli Apaši Chiricahue, malo se koji bijelac usudio u pakleni splet krša, pijeska i trnovitog raslinja. Preživjeli bi samo oni koji su s Apašima našli nekakav zajednički jezik i zajednički interes. Ostali, ako nisu bili tako sretni da poginu od strelice ili noža, umirali su dugo i teško. U nemoćnu bijesu da kazne sve, Indijanci su se to žešće osvećivali poejdincima.

Ležeći na za zaravnjenu vrhu jednog od najnižih brežuljaka nad rijekom, apaški izvidnik promatrao je prolazak kočije. Nezadovoljno pogleda nebo procjenjujući hoće li uskoro imati dovoljno sunca da komadićem zrcala prenese svoju poruku. Mogao je, doduše, poslati dimne signale, ali tada bi bilo mnogo vjerojatnosti da ih vide i neželjene oči. Izvidnik zaključio da još neko vrijeme može odgađati slanje poruke i opet usredotoči pažnju na put s druge strane rijeke. Kada se na sjevernom horizontu pojavio Dan Colt, sunce se probilo kroz tanak sloj oblaka i Apaš ne propusti tu priliku. Povukao se dalje od ruba zaravni, da bijelac ne opazi odbleske njegova ogledala, i uputio nekoliko kratkih signala prema jugu.

Poruka je brzo putovala od jednog do drugog izvidničkog mjesta. Nakon manje od pola sata, oko pedest milja južnije, posljednji u lancu izvidnika primio je poruku i u nekoliko elastičnih skokova, od kojih nijedan nije bio manji od tri metra, side sa svog visokog položaja u kotlinu u kojoj je bila smještena rančeri-ja. Opazivši njegov silazak, najbliži ratnik se spretno poput pume uzvere i zauzme njegov položaj.

Izvidnik je lakim, gipkim koracima trčao prema skupini nadstrešnica. Bio je obuven u visoke mokasine, a nešto poput kožnate pregače visilo mu je o pojasu sprijeda i straga. Neke od žena glasno su popratile njegov dolazak, a onda su se iz zaklona nadstrešnica počeli pojavljivati muškarci.

Kada je zabacio pokrivač koji mu je prekrivao ramena, Chato je bio jednako odjeven kao i njegovi ratnici. Nalikovao je na njih i po boji kože, i po kratko odrezanoj, kao ugljen crnoj kosi, i po snažnim čvorovima mišića na ramenima. Ali bio je bar za glavu viši, ravnih nogu i užeg lica. Uski nos i visoki luk obrva odavali su da mu je majka bila Španjolka, jedna od kćeri bogatog haciendera, koja je napore apaškog zarobljeništva izdržala upravo toliko da rodi sina svoga otmičara.

– Kola i šest konja – prenese izvidnik poruku.

Bijeli su se, dakle, osmjelili, pomisli Chato. To je dobro, jer je već ponestalo i municije, i duhana, i konja. Upitno pogleda izvidnika.

– Slijedi ih jedan jahač. Ne vide se međusobno.

Chato postavi još nekoliko brzih pitanja, vodeći računa o ograničenim mogućnostima prijenosa poruka ogledalom. Voda kojeg slijedi čak dvadeset ratnika sa svojim obiteljima i svim imanjem ne smije poljuljati njihovo povjerenje nerazumnim pitanjima. Chato sazna da se izvidnik nalazi na oko pola sata udaljenosti iza kočije. Izračunao je gdje bi se kočija u tom času mogla nalaziti procijenio koje je mjesto najbolje za napad i kako će do njega najbrže stići. Nekoliko grlenih rečenica – i seoce se pretvori u užurbanu košnicu.

Chato je izvikivao imena ratnika koji će štititi rančeriju a odgovorili su mu njihovi nezadovoljni poklici. Ostali muškarci zreli za borbu mazali su tijela medvjedom mašću, žene su iznosile oružje i hranu. Između stijena izbijao je jak vodeni mlaz koji je kotlinu činio privlačnom i ugodnom za život. Voda je tvorila jezerce iz kojeg nikamo nije otjecala, žedni pješčanik upijao je sve što je vode na žila izbacivala na površinu. Tu su ratnici određeni za pohod napajali konje a žene su punile dugačka konjska crijeva vodom, vezale im krajeve i obavijale ih životinjama oko vrata.

Kada su Chiricahue, potpuno spremni za polazak, počeli uzjahivati, prošlo je manje od pola sata otkako je izvidnik

obavijestio Chata, a samo malo više ot-
kako je poslan prvi signal.

Žene i djeca bučno su ispratili ratnike, nekolicina preostalih popela se na stije-
ne jer je sada rančeriya bila vrlo ranjiva, starci su se tužili na godine koje su im oduzele snagu, a nedorasli mladići vratili su se svojim surovim ratnim igrama koje će im jednog divnog dana omogućiti da se ubroje u ratnike, ubiju svog prvog neprijatelja i osvoje prvi plijen.

Chato nije žurio. Znao je da u svakom času može biti obaviješten o kretanju bijelaca, da ih može stići kada poželi i da ih ništa, ama baš ništa ne može spasiti. Poštanska kočija nije obećavala velik plijen – nekoliko konja nepogodnih za jahanje, ali dobrih za jelo, nekoliko skalpova malo odjeće, ali i dragocjenog oružja i municije. Bijelci koji putuju kočijama obično imaju u svojim torbama i bezbroj nepotrebnih predmeta koji ničemu ne služe, osim da im se obraduju glupe žene i nerazborita djeca.

Chato uputi izvidnike da se uvjere u sigurnost puta i prepusti se svojim mislima. Njegovi ljudi bili su prekaljeni borci, spretni s nožem, lukom i strelicama i bojnomoj toljagom. Bila su tu i tri karabina, dva revolvera i četiri stare puške koje su se nabijale barutom i olovom, no Chato nije smatrao bogzna kako važnim taj dio naoružanja. Svi ratnici, osim njega, bili su izrazito loši strijelci i nisu vatrenim oružjem ni približno mogli postići ono što su s lakoćom postizali lukom i strelicom.

Odabirući mjesto za napad, Chato je razmišljao o maloj postaji za promjenu konja. Odavno su je mogli uništiti, oteti konje i ubiti čuvara. No konje za vuču teško je naviknuti na jahaće, pa je Chato zabranio da se stanica ikada napadne. Prije ili poslije privući će kočiju ili druge putnike na ovaj dio puta na kojem je promet posljednjih mjeseci veoma oslabio. Onda će se Chiricahue domoći dobrog plijena.

Jašući prema jugu, mimoišli su dva izviđačka mjesta. Na drugom ih ratnik dočeka na putu, jer je primio nove vijesti.

– Iza kočije jaše bijelac.

– To već znamo.

– Iza njega jaše još jedna skupina. Osam bijelaca.

To je bilo nešto novo i sasvim je mijenjalo situaciju. Chato pomisli kako je mudro organizirao izvidničku službu, ali to ga ne ispuni zadovoljstvom. Što se događa dolje, uz rijeku? Na ovom opasnom dijelu puta bijelci su se uvijek udruživali u što veće skupine. Tragovi kočije morali su biti vrlo jasni i čudno je da je ostali već nisu stigli, kako bi putovali zajedno. O tome je vrijedilo razmisliti.

Što su se više blížili rijeci, Chatovo lice, za razliku od ostalih, bilo je sve smrknutije. Uskoro je bio sasvim načistu s tim da su se bijelci odlučili na nespretnu varku, kako bi njegove ratnike namamili u zamku. Očekuju napad na kočiju, koja je sigurno puna vojnika s dugačkim puškama, a kada bi borba postala najžešća, pojavila bi se ona skupina jahača i sasjekla Indijance.

U borbi je Chato bio nagao i neobuzdan. U pripremi proračunan i strpljiv onoliko koliko je to bilo moguće a da mu ne strada ugled. O poglavičinoj hrabrosti i mudrosti ovisilo je hoće li mu se priključiti novi ratnici sa svojim obiteljima i konjima ili će ga ostaviti i ovi koje sada vodi. Kada se indijanska družba spustila do obale rječice Santa Cruz, Chato je znao kako će voditi bitku. Najprije će napasti zaštitnicu. Bijelci će biti iznenađeni, jer će očekivati napad na kočiju. Ako iznenadi bijelce, postojala je vjerojatnost da će ih uništiti uz malo žrtava usprkos njihovom boljem naoružanju. Nakon toga preostaje mu još dovoljno vremena da uhvati kočiju, koja će vjerojatno prenoćiti u postaji.

Chato je zaustavio konja nad obalom i mirno promatrao svoje ratnike željne borbe, slave i plijena. Nemirno su tjerovali svoje konje uokolo, zagazili bi u plitku rijeku i

opet izjahivali, dovikujući dosjetke i šale. Poneki od mladih ratnika pustio bi iskušenju da se pohvali hrabrošću i budućim djelima, ali bio je dočekan smijehom i porugama. Chato je bio zadovoljan njihovim ponašanjem. Išli su u bitku jednako bezbrižno kao i na ples, mogućnost da poginu nije ih plašila. Smrt u borbi donosila je vječnu slavu, više od bilo kakvog priznanja koje je ratnik mogao dobiti za života. Samo je Chato bio zabrinut za njihove živote, bijelaca je bilo sve više, Apaša sve manje.

Kada je počeo obrazlagati ratnicima plan napada, svi su bili iznenađeni. Očekivali su da će poći ravno na kočiju. No već prve poglavičine riječi podsjetile su ih zašto su ga izabrali da ih vodi. On je i mislio na njih, predviđao ono što će se tek dogoditi. Dobro je što im je Chato poglavica.

— S druge strane rijeke, po tragu kočije, proći će njihov izvidnik. Vas trojica morate ga uhvatiti ili ubiti. Ne smije doći do kočije, nikome ne smije ispričati da je susreo Chiricahue. Dobro?

Odgovorilo mu je potvrdno gundanje.

— Ostali idu za mnom. Onamo! Najprije ćemo obračunati s bijelcima koji su nam pripremili zasjedu, a sutra ujutro napadamo kočiju.

Tri ratnika odmah su potjerala konje preko rijeke, ali nisu izašli na prostranu ravninu, već su ostali skriveni grmljem. Chato izdvoji izvidnika i povede preostale ratnike niz rijeku, u smjeru Tucsona.

XIII

Dan Colt je jahao ugaženim tragom koji je vodio podalje od linije grmlja na obali. Vozari i putnici

svih vrsta prolazili su na odstojanju od rijeke bojeći se zasjeda. Dan Colt je instinktivno održavao taj razmak, jer su mu misli bile zaukupljene problemima koje nije znao riješiti. Stoga je sa sekundom zakašnjenja zapazio razliku u ponašanju konja, a kada se ogledao, Chiricahue su već prešli pola razdaljine od rijeke do njega. U jednom trenutku osjećao se sasvim sam u toj beskrajnoj ravnici, a u drugom bio je meta indijanskog napada. Od tri konjanika jedan je jurio ravno na njega, a druga dvojica jahala su u stranu da ga napadnu s boka.

Ogromno borbeno iskustvo omogućilo je Danu da postupi suprotno od uobičajenog. Dok je u mjestu okretao konja, osjetio je nešto slično zahvalnosti tim napadačima, jer su mu omogućili da se otrese sumornih razmišljanja. Nenavikao na ostruge, konj divlje zagrabi stražnjim nogama i jurne naprijed, u susret srednjem napadaču.

Indijanci to nisu očekivali. Dvojica na bokovima pokušala su zaustaviti izbezumljene konje, a srednji se pripremi za sukob podigavši kvrgavu ratnu toljagu od tvrdog drveta u čiju je glavu bio usađen željezni klin.

Colt zubima zagrize uzde i podiže se u stremenima. Par revolvera poskočio je u njegovim jakim šakama i dvije olovne kugle velikog kalibra zabile su se Apašu posred širokih prsa. Chiricahua odleti s konjskih leđa i ostane ležati u prašini poput slomljene grane.

Dan Colt je prejahao još nekoliko desetaka metara prije no što se zaustavio i okrenuo konja. Preostala dvojica ratnika uspjela su svladati svoje životinje i okrenuti ih u ponovni napad. Pokušat će s dvije

strane, znao je Colt, pa spremi revolvere i izvuče karabin. Metak je već ležao u cijevi vinčesterke, pa on uzme na nišan desnog jahača i zadrži ga pod mušicom čekajući da mu dode na domet. No Indijanci su znali svoj posao. Colt opali i promaši, jer su oba Chiricahue kliznuli u stranu i visili konjima o boku, držeći se jednom rukom za grivu a jedno stopalo bilo je u specijalnoj petlji na konjskim leđima. Colt protiv volje obori desnog konja i ispali nekoliko hitaca u Indijanca, koji se kao mačka dočekao na noge i nastavio trčati gotovo istom brzinom prema bijelcu. Treća kugla pogodi ga među rebra, ali tek četvrta zaustavi njegov trk. Dok se beživotno tijelo kotrljalo u prašini, treći Apaš našao se uz Colta. Udarac toljage bio je odbijen kundakom, ali onda teški držak biča zahvati bijelca preko očiju.

Na trenutak zaslijepljen, Colt se panično baci iz sedla i udarivši u tlo, počne se kotrljati. Nož a zatim i ratna sjekira tupim udarcem zaparali su tlo ondje gdje se maloprije nalazio. Chiricahua okrene konja i divlje mu zabubnja petama po trbuhu da bi pregazio bespomoćnog protivnika, no Colt je već bio na koljenima, licem okrenut prema zvuku galopa koji se približavao.

Ništa nije vidio.

Trgnuo je oba revolvera i po sluhu počeo brzo pucati. Strašan udarac odbaci ga u stranu i on osta bez oba revolvera. Nespretno je skočio na noge, izvukao nož i počeo njime nasumce zadavati udarce lijevo i desno. Znao je da ga to ne može spasiti, ali nije mogao dočekati završni udarac a da se bar ne pokuša braniti.

Apašu se, čini se, nije žurilo. Bit će da je shvatio u kakvom je stanju

njegov protivnik, pa je uživao u njegovoj bespomoćnosti. Colt je malo kada doživio osjećaj straha, a sada ga obuze nepoznat osjećaj panike. Panika slijepog čovjeka okruženog neprijateljskom okolinom, užasa od onoga što ga čeka ako živ padne u ruke Apaša Chiricahue. Da je imao revolver, u tom času bi se ubio. Ali s nožem! Brzo se kretao kratkim koracima nadajući se da će nagaziti na svoje oružje i imati dovoljno vremena da ga podigne.

Apaš je i dalje odgađao napad. Colt obuzda paniku i umiri se, shvaćajući besmislenost svoje obrane. Stajao je raširenih nogu i spuštenih ruku niz tijelo i očekivao udarac. Prvi put osjeti žestoku bol u očima. Brzo je treptao a suze su mu tekle niz obraze. Potpunu tamu zamijeni sivilo, pred njim su poigravale nejasne sjenke. Slika okoliše postepeno je postajala sve jasnija. Pred njim nije bilo nikoga!

Colt se naglo okrene ispruživši nož pred sebe. Malo dalje ležali su i konj i jahač oboreni njegovim nasumce ispaljenim hicima. Apaš je bio mrtav, pogoden u rame i vrat. Njegov konj je pokušavao ustati, ali činilo se da ga služe samo zadnje noge. Dan Colt potraži svoje revolvere i napuni ih, a onda pride konju. Prestrašena nepoznatim mirisom bijelca životinja divlje zakoluta očima i iskesi zube. Colt je pokušava umiriti tihim riječima i uhvati ga ispod prsa da mu pomogne na noge. Ruka mu klizne po vlažnoj dlaci, prsa su konju bila oblivena krvlju. Colt ga obide, pronađe dvije izlazne rane, uzdahne i izvuče revolver. Kada ga je prislonio konju na čelo, tako je čvrsto stegao vilicu da ga je zaboljela. Konj ga pogleda svojim krupnim očima, pogledom iz kojeg je nestalo straha i otpora i Colt je-

dva smogne snage da povuče obarač.

Konj prvog napadača polako je uzmicao prema rijeci, a Coltova kobila povukla se dalje od mrtvaca i mirisa krvi idući natraške da se ne bi sapletala o duge uzde. Navikla je na pucnjavu i sukobe, pa se Colt začudi njenoj očiglednoj uznemirenosti i nepovjerenju. Životinja ustukne pred njegovom ispruženim rukom i zakoluta očima tako da su joj se pokazale bjeloočnice. Colt brzo nagazi dugačku uzdu koja se vukla po prašini, podigne je i zadrži kobilu na mjestu dok joj se polako približavao.

— Što se dogodilo? — upita šapatom. — Više mi ne vjeruješ? Vidjela si što sam učinio onom konju?

Colt je jače no što je mogao očekivati bio potresen privremenom sljepoćom i strašnim osjećajem bespomoćnosti. To što je morao ubiti ranjenog konja još ga je više smelo.

— Morao sam — reče sam sebi.
— Nadam se da će to netko učiniti i meni kada dode vrijeme.

XIV

Izuzetno snažan i velik konj nosio je u sedlu isto takvog jahača. Glatko izbrijana lubanja Bulla Saxona presijavala se na jutarnjem suncu, a košulja mu je bila razdrljena još od prije zore, dok su se ostali jahači čvrsto zamatali u kapute i prsluke. Ispod košulje nazirao se krvavi zavoj.

Saxonu se nije žurilo. Nije htio da mu rana opet prokrvari niti je želio premoriti konje, a nije se namjeravao ni sastati s kočijom suviše blizu Tucsona. To je bio put bez povratka. Zlato, Meksiko i bogata hacienda u kojoj će bez ikakva rada živjeti do kraja života.

Okrene glavu koliko mu je dopuštao zavoj i pogleda svoju družbu. Probisvijeti najgore vrste, jeftini ubojice, propali kockari. Konji i oprema bili su im kakvi-takvi, ali su svi bili odlično naoružani. S njima će lako pobijediti, ali će ih se teško otresti. Sedmorica. Ako jedan ili dvojica poginu, ostat će mu još petorica kojih će se morati osloboditi. Na ovaj ili onaj način.

Bull opet posveti pažnju stazi. Kao čuvar u Yumi navikao je pratiti svako neuobičajeno kretanje, pa je neprekidno motrio čas obronke lijevo od staze, čas raslinje uz riječnu obalu. Napada se nije suviše bojao, iako su bili na apaškom području. Osam dobro naoružanih strijelaca predstavljalo je veliku vatreanu moć koja je mogla slomiti kičmu i jakom indijanskom napadu. Saxonove misli požurile su za kočijom. Ondje su bila dva cilja kojih se najviše želio dočepati — Dave Sundeen i tovar zlata.

S druge strane rijeke, na uzvišenom mjestu, stajao je Chato i promatrao mali odred bijelaca. Nije se krio, znao je da se boja oronulih stijena pješčanika savršeno poklapa s bojom njegova tijela i odjeće. Samo bi crna kosa i crveni povež preko čela mogli privući pogled vrlo pažljivog promatrača. Njegova procjena bila je vrlo slična Saxonovoj: izravan napad na karabine i revolve-re odnio bi najmanje polovicu Chatovih snaga. Poglavica Chiricahue nije znao koliko vremena ima na raspolaganju prije no što se jahači pridruže kočiji, za njega je bilo mnogo povoljnije da ih napadne i uništi pojedinačno.

Njegova borbena krv tjerala ga je da to učini odmah, sada, ovdje. Baci pogled na svoje borce, njih petnaest, koji su nestrpljivo čekali u us-

koj prosjeklini ne silazeći s konja. Samo petnaest... u prvom napadu ne smije izgubiti više od trojice, u napadu na kočiju još dvojicu. Samo tada može smatrati da se pobjeda isplatila. Kliznu niz sipinu i skoči na leđa svom konju, kojeg je pridržavao njegov brat Nachise. Ratnici su ga uzbuđeno gledali pokušavajući odgonetnuti njegove namjere, ali on ih bez riječi povede putem kojim su došli. Oprezno je birao vlažnija i obrasla mjesta, da ne bi podigao izdajnički oblak prašine. Kretali su se malo brže od bijelaca i oko podne Chato zaključi da je stekao dovoljnu prednost da bi mogao postaviti stupicu.

Konji su ostali na lijevoj obali rijeke, a ratnici su pregazili plitku vodu ne zadržavajući se ni da bi se napili. Nekolicina naoružana puškama ostala je u grmlju pokraj obale, a veću skupinu Chato povede preko puta, prema obronku. Padine su se na tome mjestu spuštale najbliže obali, pa je tu put prišao vrlo bizu riječnom koritu. Na pješčanoj kosini, na kojoj na izgled nije bilo nikakva zaklona, Apaši su pronašli male, nevidljive izbočine i počeli produbljivati zaklone. Rukama i velikim noževima razgrtali su pijesak i nakon desetak minuta već su bili zadovoljni svojim privremenim skloništima. Chato se vrati na put u smjeru odakle će doći bijelci. Promotrio je teren i bio zadovoljan načinom na koji su se njegovi ratnici sklonili. S jednog grma na obali pažljivo otkine granu tako da to nije moglo upasti u oči putnicima i onda, idući polako natraške, ukloni sve tragove. Kada je bio sasvim zadovoljan obavljenim poslom, popne se uz obronak tražeći dobro mjesto za osmatranje, odakle će dati znak za napad.

Mirovanje Apaši nisu teško podnosili, a ako se radilo o zasjedi, mogli su strpljivo i nepomično čekati satima. Ovaj put to nije bilo potrebno. Tek što je Chato izabrao svoje mjesto, daleko na sjeveru pojavio se oblačić prašine. Iskusnim okom poglavica odredi udaljenost dokle se mogu čuti pucnjevi pušaka i mirno pričekava da se skupina jahača približi tome mjestu. Onda podigne vinčesterku i ispali tri hica jedan za drugim.

Dolje, s rijeke, odgovori mu jedan, drugi, treći puščani hitac. Zatim dva s padine. U nejednakim razmacima ratnici koji su imali vatreno oružje pokušavali su oponašati ritam bitke.

Gotovo milju sjevernije jedan od članova Saxonove družine nadglaša topot kopita:

— Hej, šefe, zar ne čuješ pucnjavu? S ovolikim ušima... Saxon smjesti zaustavi konja i podigne se u stremenima u nadi da će bolje čuti.

— Stanite, prokleti bili!

U tišini se čulo samo frktanje nekog konja koji je tjerao dosadne muhe. Nakon kratkog prekida, koji je nastao dok su Chiricahue punili oružje, pucnjava opet oživi.

— Što je to, boga mu?!

— Zvuči kao bitka.

— Bitka na mjestu!

Saxon se ukoči od iznenadnog saznanja i zaurla:

— Zaustavili su kočiju! Naprijed, naprijed, ono što je u njoj pripada nama!

Grubo obodeni konji bolno su zanjihali prije no što će se dati u pomamni trk. Oni koje su ostruge zahvatile suviše naprijed počeli su se divlje propinjati i nikakva uzda ne bi ih umirila da nisu, kako to uvijek biva, slijedili primjer ostalih konja

i dali se za njima u divlji galop. Skupina jahača se osula i protekla duž puta, a onda su ostali počeli pristizati Saxona i zbili se u zatvorenu formaciju. Uz zaglušujući tutanj začas su prevalili punu milju. Put je vodio u blagom luku oko brežuljka na unutrašnjem zavoju rijeke. Kada su konjanici izletjeli iz zavoja, umjesto kočije ugledali su jednog jedinog čovjeka, izuzetno visokog i snažno građenog Indijanca, koji ih je čekao stojeći nasred puta i držeći u rukama karabin. Iznenađeni Saxon podigne ruku, jahači počnu obuzdavati konje i tako usporena skupina uleti u apašku zasjedu.

Prvi plotun iz vatrenog oružja nije napravio previše štete. Ali onda su Chiricahue počeli nicati iz zemlje jedan za drugim i bijelce stegne oko grla hladna ruka strave, jer učinilo im se da to nikada neće prestati. Uz duboke grlene pokliče ratnici su dotrčali pred konje, uhvatili ih za uzde i tako zaštićeni konjskim vratovima pokušavali bojnim sjekirama dohvatiti jahače. Bijelci su panično podbadali konje ne bi li se otresli napadača, ali ratnici su se svom težinom ovjesili o oglavine. Jedan je jahač izvukao nogu iz stremena da bi mogao čizmom odbiti udarce sjekire, no Apaš ispusti konja, ovaj se propne i zbaci jahača. Izbezumljena životinja preskoči ratnika, on nisko povijen skoči naprijed i sjekirom razbije bijelcu lubanju. Drugi jahač dobio je udarac sjekirom u koljeno i od užasnog bola ispustio je uzde. Ranjena noga popusti i on poleti u stranu, da bi ga drugi udarac zahvatio u vrat. No to je ujedno bila i posljednja laka pobjeda. U sedlima su sjedili iskusni borci koji su se neočekivanoj situaciji prilagodili brže no

što je Chato očekivao. Kada već nisu mogli pogoditi svog napadača, jahači su počeli pucati u Apaše koji su uhvatili druge konje. Skupina je još bila zbijena a metež strašan, pa su se mnogi udarci i poneka kugla zabili u krivo meso. Indijanci koji su ranjeni padali pod konjska kopita nisu se predavali, već su nastojali nožem prerezati konjima tetive i tako ih oboriti. — Van odatle! — Saxonov glas je nadjačao buku sukoba. — Van, van!

Nekoliko konjanika uspjelo je izjahati iz meteža, ali to nije bio bijeg. Saxon ih prikupi stotinjak metara daleko, okrene, povede u napad i tako iznenadi Apaše koji su bili zabavljeni ranjenicima. Chato i još dvojica hrabro su se suprotstavili, ali kada su vidjeli da ostali bježe prema rijeci, počeli su se i sami povlačiti. Bijelci su pucali brzo i precizno. Od četiri napadača koja su ostala na mjestu sukoba dvojica su se još micala. Ubivši ih, bijelci su spremili revolvere, izvukli vinčesterke i sistematskom paljbom prošetali grmlje uz rijeku.

— Hoćemo li za njima?

Punili su ispražnjene magazine pušaka i bubnjeve revolvera. Saxon nije odgovorio na pitanje, već je zategao kolan svog konja, uzjahao i krenuo dalje tragom kao da se ništa nije dogodilo.

— Čini se da nećemo — zaključio jedan od jahača, visoki mršavi kartas Donaldson. — Što ćemo s našima? Jedan je mrtav, a Jos i ovaj... Kako mu je ime?

— Pete. Ranjen je u koljeno.

— Dvojica ranjenih. Pete može jahati, ali Jos... — Donaldson okrene konja na mjestu i dok mu je ruka bila skrivena konjskim vratom, izvuče revolver i opali.

Jos, kojemu je indijanska sjekira gotovo odvalila desnu ruku, podupro se ljevicom očekujući pomoć. Revolverska kugla pogodi ga posred lica i raznese stražnji dio glave. Konji su prestrašeno odskočili, a Pete promuklo jeknu.

— Kada šef zaboravlja svoje dužnosti — reče Donaldson nezainteresiranim glasom i otvori bubanj da bi u njega ugurao novi metak — netko to mora ispraviti.

To ću ja ispraviti — izgovori Pete muklim glasom.

Nalazio se iza Donaldsonovih leđa. Usprkos strašnim bolovima u koljenu, povukao je revolver i zapleo kokot. — Okreni se polako da vidiš kuglu kako ti dolazi među oči.

Donaldson slegne ramenima i spremi revolver.

— Nije ni znao da umire — reče suho — ali da smo ga ostavili Apašima, živio bi još satima. Na laganoj vatri, s iščupanim noktima i odrezanim jezikom. Ako budem ranjen kao Jos, jedino čemu se nadam jest kugla među oči, a ne da me ostavite kao što bi to učinio Bull Saxon.

— Spremi revolver, Pete, Donaldson je u pravu — reče ridobradi govedar koji je u svojoj dvadesetoj godini otkrio da se revolverom zarađuje lakše no lasom, a opasnosti su podjednake.

Dvojica su pojahala za Donaldsonom, koji je već odmakao za desetak konjskih dužina. Ridobradi skoči na zemlju i pokupi oružje i novac pokojnika. Malko je razmišljao nad Apašima, privlačili su ga njihovi skalpovi, ali ipak se na to nije mogao odlučiti... ne treba izazvati sudbinu.

— Valja pobiti konje, samo će nam smetati — doviknuo je Donaldson.

— Ne možeš ubijati konje — usprotivi se nakadašnji kauboju. Ta mogućnost potresla ga je mnogo više no ubojstvo ranjenika. — Zavezat ću im uzde za jabuku, oni će sami za nama.

Peteov izbezumljeni pogled lutao je od leševa do preživjelih, koji su polako krenuli za Saxonom. Za njima su pognutih glava pošli i konji bez jahača.

— Oh, do vraga, u kakvom sam to društvu! — prošaptao je Pete.

Smrskano koljeno užasno ga je boljelo, ali nije se usudio sići, jer je znao da se neće moći uspeti natrag u sedlo. Skine maramu s vrata, zategne nogu iznad koljena, gurne u čvor držak noža i počne ga okretati sve dok stezanjem nije zaustavio krvarenje.

Ostali su već bili daleko, njegovo oružje prazno, a rijeka blizu. Strah mu stegne grlo, pa zdravom nogom obode konja i potjera ga u galop usprkos silnim bolovima.

XV

Apaši su se okupili s druge strane rijeke uz svoje konje i čekali daljnje zapovijedi poglavice. Neki su pili ležeći potrbuške na obali, neki su ogladnjeli poslije uzbuđenja bitke i žvakali osušeno meso. Bilo je i lakših rana, kojima nitko nije posvećivao pažnju.

Chato je stajao po strani i izbjegavao njihove poglede. Bio je zbunjen ishodom bitke u kojoj je izgubio četiri ratnika, a nije ugrabio nikakav plijen. Istina, poginula su i dva ili tri bijelca. Ali što to znači? Bijelaca ima kao mrava, što ih više ubijaš, brže naviru.

Četvorica mtrvih. Bit će kukanja kada se vrate u rančeriju, ali dobar plijen, oružje, konji i skalpovi sve će

to opravdati. Odsad mora napadati samo na sigurno, ubijati bez rizika, ne izlaziti iz zaklona. Preostalo mu je još jedanaest ratnika i kada se pridruže trojica, imat će dovoljno ljudi za napad na kočiju. Chato pričekava dovoljno dugo da bijelci odmaknu, a onda povede svoje ratnike njihovim tragom.

Saxon je prvi ugledao lešinere kako kruže nad rijekom. Još je jednom podivljao pomislivši da je ostao bez zlata. Ali nedavno iskustvo pomoglo mu je da se obuzda i da ne pojuri bezglavo naprijed. Šestorka bijelaca zbila se u skupinu i, spremna na svako iznenađenje, oprezno jahala naprijed.

– Pogledaj! Mrtvi crvenokožac!

– reče nekadašnji kauboj i počeo ridu bradu. – Hej, eno još jednoga!

Donaldson potjera konja u stranu i odmah se vrati.

– Vjerojatno Dave Sundeen ili netko od putnika – javi se McIntire, probisvijet i ubojica, koji je povremenim razbojstvima nadoknađivao nesposobnost da nauči kako treba kartati.

– To nema veze s kočijom – progunda Donaldson.

– Zašto to misliš? – napokon progovori Saxon.

Donaldson podigne obrve.

– Gle, veliki poglavica je progovorio! – podrugne se.

– Mislim zato što mislim – poigra se riječima. – Prvi razlog, trojica Apaša nikad ne bi napala poštansku kočiju punu dobro naoružanih ljudi. Ne sami, ne danju, i ne na brisanom prostoru. A drugi razlog je ovaj indijanski konj.

– Što je s njim? – osorno će Saxon, koji nije ni zaboravio ni prešao preko Donaldsonova izrugivanja, ali u tom času kočija mu je bila preča od svega.

– Kada biste bolje pogledali, vaša veličino, vidjeli biste da je pogođen točno među oči, i to iz najveće blizine. Netko mu je skratio muke, baš kao ja... Dobro, Pete, dobro...

– To svatko vidi...

– Onda bi svatko morao i zaključiti da nije pogođen iz kočije, a putnicima sigurno nije palo na pamet da zaustavljaju kočiju kako bi konju skratili muke, pogotovu kada znaju da u svakom času može stići veća skupina Indijanaca.

Saxon okrene konja nasuprot Donaldsonovu i pritjera ga bliže, tako da su bili čizma uz čizmu. Saxon je gotovo za glavu nadvisio visokog kartaša a snagom i širinom ramena sasvim ga je nadmašio.

– Samo ti razmišljaj, pijetliču, ali preporučujem da paziš na jezik! Nastavi s podvalama, pa ću ti ga iščupati vlastitim rukama!

Donaldson ga je mirno promatrao, a onda ponovi isti trik kojim je ubio ranjenika. Pod pritiskom ostruga konj se okrene u krug i kada se Donaldson opet našao uči u oči sa Saxonom, u ruci mu je ležao revolver.

– Namjerio si se na krivog čovjeka, Saxone – upozori. – Nisi više čuvar u Yumi, pa da zakon štiti svaku tvoju svinjariju. Ovdje smo na istom razbojničkom poslu, ravnopravni smo u svemu.

Saxon se nije obazirao na revolver.

– Možda ću te još trebati... možda! Stoga ti sada neću slomiti šiju. Ali čim sve bude gotovo, gubi mi se s očiju dok još možeš!

– Ovaj revolver kaže...

– Ovaj revolver te ne bi spasio ako odlučim da te sredim! Ispalio bi samo jedan metak, a to za mene nije dovoljno. Gubi se sada!

To nije pokolebalo Donaldsona:

– Ideš mi na živce, Saxone. Kada posao bude obavljen, vidjet ćemo koliko vrijedi tvoje hvalisanje.

Pete je iskoristio zastoј da bi se posvetio svojoj rani. Popustio je zavoj i vidio da je krvarenje prestalo, iako se noga ukočila. Nožem je izrezao hlače oko koljena, i gotovo se onesvijestio vidjevši što je učinila indijanska sjekira. Ridobradi govedar napokon je odlučio da mu se smiluje. – Daj neku krpu, košulju, bilo što.

Pete izvuče rezervnu košulju iz torbe na sedlu a ridobradi donese bocu dopola punu tekile i dio tekućine prelije preko koljena. Ranjenik zaurla i gotovo iskoči iz sedla.

– Zaveži! – zaprijeti Saxon.

Ridobradi se smijao dok je čvrsto povezivao ranjenu nogu.

– Što si to uradio? – stenjao je Pete. – Ne mogu je saviti. Kako ću je ugurati u stremen?

– Nikako – obrusi ridi i pope se u sedlo. – Koliko ja mogu prosuditi, ovu nogu više nikad nećeš ugurati u stremen. Ako ti i ostane, vjerojatno će ti uvijek biti ovako ispružena.

Ranjenik ga je užasnuto gledao, zaboravivši zatvoriti usta. Govedar se nasmije i gurne mu u usta grlić boce.

– Gucni i zaboravi. Sve to ide u rok službe.

Bijelci još nisu odmakli iz vido-kruga kada se Chato sa svojim ljudima zaustavio na tom istom mjestu. Njemu su leševi i njihov položaj ispričali sasvim drugačiju priču. Zar je to moguće? Trojica najboljih ratnika protiv samo jednog bijelca? Kada je završio pregledavanje tragova, sasvim je točno procijenio tok borbe i znao odgovore na sva pitanja osim na jedno: zašto je izvidnik nastavio put umjesto da se vrati ve-

ćoj skupini i obavijesti je o prisutnosti Apaša Chiricahue.

Kada su opet krenuli tragom bijelaca, Chato je bio zbunjen i zabrinut. Imao je pred sobom opasnog i sposobnog protivnika, već je dosad izgubio dosta ljudi, a plijen, na kraju, možda i neće biti suviše vrijedan. Poglavica poželi da ga nikad nisu obavijestili o toj kočiji, ali sada, nakon toliko žrtava, nije se mogao povući.

Ako nije uspio napadima dok su bijelci bili razdvojeni, što će biti kada se ujedine? Rezultat se mogao lako predvidjeti i on zareži od nemoguća bijesa. Nije mogao pobijediti, a nije mogao ni odustati. Prema tome, ići će naprijed nadajući se da će mu neki nepredvidivi događaj pomoći protiv bijelaca.

Chato nije dugo ostao neodlučan. Otklonivši pitanja na koja nije znao odgovore, odlučio se za tradicionalna, pokušana rješenja, način akcije za koji je bio odgajan od malih nogu. Konji bijelaca bili su umorniji od njegovih... uostalom, Apaš je od svoje životinje uvijek mogao izvući i zadnje rezerve snage. Ako skrene s traga i pode popri-jeko, preko brežuljaka, može još prije kočije stići do Mendezove postaje. Ne bude li mogao svladati kočiju, može im bar otjerati konje i tako ih dovesti u bezizlazan položaj.

Udarac teškim drškom biča skrene konja ulijevo i potjera ga u galop. Ratnici, dotad zabrinuti raspoloženjem svog poglavice, veselo su potjerali svoje konje, dovikujući se grlenim glasovima o budućim događajima.

XVI

U poštanskoj kočiji nisu ni znali što se događa iza njihovih leđa.

Hank Lloyd je neumorno žvakao grudu duhana i ravnodušno promatrao okolicu. Kola i konji bili su njegova briga i posao koji je majstorski obavljao izvlačeći iz zaprege koliko je najviše smio, a da opet ostane neka rezerva snage za slučaj potrebe. Usprkos laganom tempu i odgovarajućem vremenu, konji su počeli pokazivati ozbiljne znakove umora. Već su odavno morali biti zamijenjeni, ali se na tom opasnom području održalo samo nekoliko stanica za zamjenu, na mnogo većim razmacima no što je bilo uobičajeno na poštanskim linijama. A bilo je veliko pitanje da li je Jose Mendes još u svojoj kolibi ili su mu Apaši skinuli skalp i otjerali konje.

Chiricahue! Hank Lloyd je u svom vozaarskom poslu doživio najrazličitije susrete i sukobe, zasjede i potjere. Kočiju su mu zaustavljali okorjeli razbojnici i nespretni protuhe, progonili su je crvenokošci različitih plemena, ali na sreću, nikad je nisu zaustavili, obično je sve prošlo bez krvi. Ali Chiricahue... Hank Lloyd pogleda ispod oboda svog šešira pravilni, tvrdi profil svog pratioca.

Dane Sundeen zapazi taj pogled i upitno podigne obrve.

— Drago mi je što ste ovdje, Sundee — reče Lloyd, a to je bilo veliko priznanje. — Nisam vas vidio u borbi, ali nešto mi govori da ste opasniji od one četvorice unutra.

— Čini se da su to dobri i sposobni ljudi — promrmlja Sundeen.

— Oni to i jesu, inače ne bi preživjeli u ovom kraju. Rančevi u južnoj Arizoni prava su razbojišta. Grubi su i hrabri, no vjerujem da vi možete ispaliti više preciznih metaka od one četvorice.

— Vjerojatno ste u pravu — potvrdi Sundeen bez lažne skrom-

nosti. — Nadajmo se da nam ta spretnost neće biti potrebna.

— Ne znam... uskoro stižemo pred Mendezovu stanicu. Ako je nademo čitavu a Mendeza živog, bit ću vraški iznenađen. Teško mi je vjerovati da je u dosluhu s Apašima Chiricahue, oni su isuviše oholi a da bi imali posla s Meksikancem. Pa ipak, ne postoji nikakav drugi valjani razlog zbog kojeg ga dosad ne bi ubili i uzeli onih nekoliko poludivljih konja.

Dave Sundeen razmisli o tome i dode do jedinog logičnog zaključka.

— Ostavljaju ga kao mamac. Dok ima postaja za zamjenu konja, dotle kočije putuju. Dok ima kočija, ima nade za plijen.

— Mislim da točno gadate i pamću — zahihotao je Lloyd. — Možemo se dakle nadati da ćemo prije mraka večerati kod Mendeza. Mnogi vjeruju da Indijanci ne napadaju noću, ali ja bih radije spavao u postaji no da se u to uzdam.

Oko podne Lloyd zaustavi kočiju.

— Neka konji predahnu, a mi ćemo protegnuti noge.

Sundeen odmahne glavom. Pažljivo je razgledao okolicu i pokazao u stranu.

— Ne sviđa mi se blizina ovog grmlja.

— Ali ja namjeravam napojiti konje — reče Lloyd.

Vozareva riječ je bila nepriksnovenjena i posljednja, no Sundeen kao da za to nije mario:

— Ne ćemo ih isprezati, pit će iz vedra.

— Čovječe, pa tko će nositi...

— Ima nas dovoljno. Učinite kako sam rekao.

Lloyd porumeni, ali poslušao, čvrsto odlučivši da je to posljednje.

— Ovdje — reče Sundeen i Lloyd pritegne uzde.

Stočari su iskočili iz kočije, zadovoljni što mogu protegnuti noge. Sundeen odloži sačmaricu i popravi pojas s revolverima.

— Idem do rijeke. Kada vam dam znak, jedan neka dođe s vedrom po vodu za konje. Ostali će biti kod kočije. Jedan neka se popne na moje sjedalo i osmatra.

Hank zaboravi na svoj povrijedeni ponos i ispod gustih obrva radoznalo prouči lica stočara. Bili su to redom imućni ljudi, potpuni vladari na svojim imanjima, navikli da zapovijedaju. Na čelima i oko tvrdih usta pojavile su se nove bore.

— Mislite li da je to nužno, Sundeene? — upita Delorenzo.

— Potrebno je.

— Tko bi mogao pretpostaviti da ćemo stati baš ovdje, pa da nam pripremi zasjedu? Ne vidim razloga...

— Ondje i nema zasjede... vjerojatno — reče Sundeen suho. — Ali ako postoji i najmanja mogućnost, ja ću je isključiti.

Dugim koracima pošao je prema rijeci. Izgledao je nehajno iako su mu svaki živac i mišić bili spremni da munjevito reagiraju. U grmlju nije bilo Indijanaca ni bilo kakvih tragova ljudske prisutnosti. Sundeen pretraži dobar komad obale, zagledajući i na drugu stranu, preko široke plitke rječice. Izašavši iz grmlja, mahnu prema kočiji. Delorenzo odmah krene s dva kožnata vedra u rukama. Jedan od pratilaca stajao je na krovu kočije.

Polu sata kasnije spremili su se za polazak. Loomis zažmiri prema suncu i vrhom čizme podigne oblacić prašine da bi ocijenio smjer vjetra, pa bez kolebanja izjavi:

— Nailazi promjena vremena.

Randall i Delorenzo odmah su to potvrdili. Martin nije bio sasvim siguran. Lloyd namigne Sundeenu:

— Ovi stočari su nepogrešivi u procjeni vremena. Ja neprekidno putujem, a vrijeme se svagdje drugačije ponaša.

Što se u ovim krajevima smatra promjenom vremena? — upita Sundeen.

— Sada je ovdje zimsko doba. Već je trebalo da počnu kiše, bit će hladnije i vjetrovito — objasni Randall.

— Neka ovako potraje dok ne stignemo u Nogales! — zavapi Lloyd. — Samo bi nam trebalo da se Santa Cruz izlije i poplavi put, pa da moramo preko brežuljaka. Pužat ćemo danima... Naprijed, polazak!

Usprkos suncu, ubrzo je zahladnjelo. Osvježena zaprega lako je vukla tešku kočiju ravnim, tvrdim tlom. Brda su se sve više približavala rijeci, dolina se sužavala, pa je i tok Santa Cruza bio sve vijugaviji. Kočija je ulazila iz zavoja u zavoj, a Sundeen je neprekidno bio napet, jer je svako od tih mjesta pružalo mogućnosti za iznenadni napad. U smiraj dana Lloyd radosnom psovkom pozdravi stijenu čudna oblika.

— Iza nje je Mendezova postaja. Ondje se otvara ulaz u neki mali kanjon, gdje ćete vidjeti prvu pravu šumu u ovom kraju.

— Uspori! — zapovijedi Sundeen, gledajući ravno naprijed.

Hank zausti pitanje, ali ga ne izgovori. Malko je zategao uzde vodećeg para.

— Bliže rijeci — reče Sundeen, a Lloyd to ovaj put ne otrpi.

— Čemu sad to?

— Da se odmaknemo od ove stijene... tako, drži se ovog smjera.

Velika kočija se lagano otkotrlja u zavoj, obide stijenu i naide na neočekivano proširenje puta. Desno je tekla rijeka, samo što je na tome mjestu cijela obala bila očišćena od grmlja. Lijevo se dizala čvrsta, prostrana, niska brvnara uz koju su bila dva korala. Iza postaje se otvarao tamni ulaz u kanjon, obrastao šumom.

— Zaustavi — reče Sundeen. — Sada, odmah!

Ustao je, ali na Lloydovo čuđenje pažnja mu nije bila usmjerena na postaju.

— Delorenzo!

Stočar promoli glavu kroz prozorčić i upitno ga pogleda.

— Vi imate dobru, dugačku pušku. Izadite i držite na oku ovu stijenu.

Delorenzo posluša, a Sundeen promotri zgrade. Sve je bilo mirno i tiho, kućna vrata bila su zatvorena, a kapci na malim prozorima nisu. Desetak konja okupilo se u jednom kutu korala.

— Gdje je taj vaš Meksikanac?

— Otkud da ja to znam?! — razljuti se Lloyd. — I nije on moj, ne volim ga, nije se okupao godinama. Sigurno spava, nije mogao znati da će se nekakva prokleta kočija ipak zakotrljati ovim putem. Možda je bolestan, a mogao je i umrijeti od duboke starosti. Konji su tu i to je jedino što me zanima.

Sundeen ustane i polako se ogleda. Mjesto je bilo mirno, gotovo idilično, iz tamnog kanjona puhao je hladan povjetarac a rijeka je tiho žuborila. Čvrsta i dobro građena, stanica je ostavljala dojam sigurnosti i grube udobnosti. Perjanica dima najavljivala je toplu večeru. Mračilo se i Hank postade nestrpljiv.

— Nemojmo otezati, Dave. Treba se pobrinuti za konje, a to je gadan

posao kada se spusti mrak. Ne možemo računati na mjesecinu.

Sundeen je proučavao kuću. Nije mu se svidala ta posvemašnja tišina, ali s druge strane, tko je ikada čuo da Indijanci pale vatru u ognjištu! Taj dim...

— Potjeraj lagano naprijed, Hank.

Ali od tih je riječi Hank jednu prećuo. Veselo prasne bičem, što nije učinio cijelo vrijeme puta, i zaprega spremno povuče. Kola se zakotrljaše prema zgradi ostavivši za sobom zbunjenog Delorenza.

— Stani! — vikne Sundeen. — Tko ti je dopustio...

Pograbio je uzde ispred Hankovih šaka i snažno ih privukao, no kako nije bila povučena kočnica, teška kočija kretala se naprijed i naletjela na prvi par konja. Jedan konj padne, a drugi se počne trgati iz orme i začas su svi konji podivljali.

— Hank, Hank!

Ali Hank više ništa nije mogao čuti. Vrat mu je bio proboden debelom, kratkom apaškom ratnom strelicom i on polako spuzne pod sjedalo.

Sundeen skoči na zemlju s druge strane kočije i potrči uz zapregu. Prva mu je misao bila da umiri konje i izvuče kočiju iz dometa apaških lukova i pušaka, ali samrtno njištanje jedne od životinja uvjeri ga da je zakasnio.

Iz otvorenih vrata i prozora postaje poleti oluja strelica i olova bubnjajući po kočiji i probijajući njene tanke stijene. Iznutra su se čule psovke i prigušeni jauci, a odmah zatim brza paljba revolvera i karabina. Snalažljivi Delorenzo odmah se ispružio na zemlji, ali nije zaboravio Sundeenovu zapovijed. Koliko god ga je zanimalo što se događa iza njegovih leđa, držao je na

oku stijenu i jednog za drugim skinuo dva indijanska strijelca, što su se neoprezno izložili poneseni žarom napada.

Daveov konj, koji je bio privezan za stražnju stranu kočije, sada se našao na njenu zaštićenom boku. Sundeen skoči u sedlo i jurne ravno prema rijeci.

U kočiji, usprkos pucnjavi, ranjeni Loomis začuje topot kopita i upozori ostale:

– Pazi na ovu stranu!

Randall, kojem je iz lijevog ramena, opasno blizu vrata, stršala strelica, naglo se okrene i pride prozoru s revolverom u ruci.

– To je Sundeen, bježi prema rijeci!

– Ubij ga, pucaj u tu hulju!

Randall posluša, ali rana mu je bila isuviše bolna da bi mogao precizno gadati pomični cilj na priličnoj udaljenosti. Izašavši iz opasnog dometa strelica, Sundeen je pojahao u velikom luku i uskoro se našao sa stražnje strane postaje. U punom galopu zaletio se u čopor indijanskih konja, koje je tu pridržavao jedan od starijih ratnika. Sundeenova kugla podigne ga u zrak i baci u stranu, a konji se razlete na sve strane. Sundeen produži do drugog kraja zgrade i skrene u šumu. Kada je skočio iz sedla, u rukama je imao vinčesterku.

Iz postaje izleti nekoliko ratnika, uzbuđenih bijegom konja. Sundeen stane pucati, mirno i metodično, i jednog za drugim obori tri ratnika prije no što su se ostali povukli u zgradu. Pucnjava u postaji utihnu, ali ne i ona iz kočije. Odonud se čula brza paljba, kao da netko neprekidnim pucanjem želi ostaviti dojam da je u kočiji velik broj strijelaca.

Napadnuti s leđa, Chiricahue su odlučili da jurnu na kočiju. Chato je

okupio oko sebe preostale ratnike i u nekoliko grlenih rečenica objasnio im što od njih očekuje. Bilo je već prilično mračno, branioci kočije bili su sigurno svi ranjeni, a netko možda i mrtav. Kada završe s njima, imat će vremena da u tami potraže i dokrajče onoga što ih je napao s leđa.

Sundeena je zabrinuo iznenadni prestanak pucnjave. Odvagnuo je moguće razloge i došao do poraznog saznanja da Apaši napadaju kočiju. Bacivši pušku konju pod noge, pojurio je nizbrdicom i provalio u zgradu.

Razdaljina je bila mala, vidljivost slaba. Branioci kočije, od kojih je samo Delorenzo još bio neozlijeđen, pucali su nasumce i netočno. Revolverski metak odbacio je prvog napadača koji se dočepao rastrganih vrata kočije, ali sada su Apaši bili s onu stranu straha, obuzeti pomamom ubijanja i željom za pobjedom. Proradile su sjekire i krv je oblila uništenu unutrašnjost kočije.

Počelo je divlje slavlje. Preživjeli ratnici poskakivali su oko kočije, a jedan ju je pokušavao potpaliti bakljom.

Dave Sundeen dotrčao je na pola puta do kočije kada je u njoj pao zadnji udarac. Pobjesnio je od jaro sti zbog vlastite nesposobnosti da sačuva kočiju i putnike i da predvidi postupke Apaša. Mogao se neopaženo povući, jer su Chiricahue bili zabavljeni svojim žrtvama. Jedan od njih bacio je baklju pod kočiju a da prije toga nije oslobođena zaprega. Konji su divlje njištali i borili se da se oslobode zapletene orme a prostor oko kočije osvjetlio se zastrašujućim rumenim sjajem.

Jedan od Apaša opazi bijelca koji je nepomično stajao, udaljen samo nekoliko metara. Revolveri su mu bili u koricama, ruke su mu bile

spuštene niz tijelo. Ratnik upozori ostale. Napustivši pljačku Chirichue su se okupili u polukrug radoznalo promatrajući sljedeću žrtvu. Chato obriše krv koja mu je tekla s ozlijeđene sljepoočice. Taj bijelac, tako miran i nepokolebiv, nije mu se svidao. Nikakvog znaka straha, naprotiv, lice mu je bilo iskrivljeno u opasnu prijetnju.

Chato pogleda svoje ljude. Samo je Nachise imao revolver u rukama. Rače samo jednu riječ i Nachise uz radosni krik podiže oružje.

Bijelac se pokrenuo i, opet, nije se pokrenuo. Ali revolveri koji su dotad ležali u koricama sada su bili u gipkim šakama, a iz poravnanih cijevi sukljali su mlazovi ljubica-stog plamena. Chato je s nevjericom gledao kako se njegovi ljudi ruše lijevo i desno. Ratniku koji je stajao ispred njega glava se odjednom rasprsne i popraska ga krvavom kišom a teško tijelo, odbačeno unatrag, obori ga pod zapaljenu kočiju.

Spretan kao kuguar, Chato se provuče između kotača, ne osjećajući opekotine od zapaljenih treštica i vrućeg kolomaza koji je prskao po njemu. S druge strane kola, zaštićen od pogleda strašnog strijelca, potrči istom putanjom kojom se maloprije kretao Dave Sundeen – ravno prema rijeci, pa onda u velikom luku oko korala, gdje će se, nadao se, dočepati konja.

Nekoliko indijanskih konja lutalo je u polutami čekajući svoje gospodare. Bili su isuviše preplašeni a da bi iskoristili neočekivanu slobodu. Kada se Chato približio, počeli su polako uzmicati, no on se naglo zaleti i posrne uz konja. Životinja se odmah umiri prepoznajući jačeg od sebe. Chato još malo počeka nadajući se da će se pojaviti neki od njegovih ratnika, a onda okrene konja

i povuče se u tamu kanjona. Prošao je vrlo blizu Sundeenova konja, no u tami je pomislio da je to indijanski konj. Chatu nisu bila potrebna dva konja – nije namjeravao nikamo otići.

Vatra je zahvatila već gotovo cijelu kočiju a posuda s kolomazom buknila je uz malu eksploziju. Ispalivši posljednji metak u Apaša koji je usprkos rani pokušao ustati, Sundeen spremi oba revolvera i priskoči kočiji. Strgnuo je slomljena vrata i odmah napipao nečiju ruku. Snagom koju su mu dali bijes i očaj brzo je izvlačio okrvavljene ljude i odvlačio ih podalje od plamena. Loomis i Randall bili su mrtvi, lica iznakaženih strašnim ranama. Martin je još disao usprkos dvjema strelicama duboko zabijenim u prsa. Delorenzove vidljive rane nisu bile teške, ali on je bio u nesvijesti.

Sundeen se tada posveti konjima, sijekuci nožem zapletenu ormu. »Butterfield Overland« nije žalio novca kada se radilo o sigurnosti, pa je i konjska oprema bila prvorazredna, elastična ali žilava. Prestrašene životinje počele su ustajati i izvlačiti se iz remenja. Ako je Sundeen i čuo topot kopita, nije ga odmah raspoznao od buke koju su podizali konji iz zaprege. Lakirano drvo kočije gorjelo je uz praskove. Sundeen je prije naslutio nečiju prisutnost no što je uistinu za nju saznao. Najprije spremi nož a onda se uspravi i polako okrene. Na rubu svjetlosti koju je stvarala vatra šestorica ljudi sjedila su u sedlima sa spremnim oružjem. Jedan među njima posebno se isticao rastom. Sundeen se sjeti gorostasa s bičem iz Tucsona i odjednom shvati da se nalazi u silnoj opasnosti. Zaokupljen spašavanjem ljudi i konja iz vatre, nije stigao napuniti revolvere.

No strah koji mu je stegnuo grlo pridošlice nisu mogli pročitati na njegovu licu.

— Kakav pokolj! — zadržano reče ridobradi. Konji oslobođeni iz zaprege otrčali su od plamena koji ih je plašio i odlutali prema rijeci.

— Pogledajte Apaše, poredao ih je i sve posmicao.

— Mislim da su ti revolveri prazni, Sundeene — progovori Bull Saxon. Glas mu je bio dublji no inače i podrhtavao je od pritajenog uzbuđenja. — Prazni... prazni. A ja imam novi bič. Pogledaj!

Saxon ispusti kraj smotanog biča a on mu se kao duga zmija spusti niz nogu i završi u prašini. Saxonov konj zadržao i pokuša se pomaknuti u stranu, no jahač ga zadrži do dirom ostruge. Onda se Saxonova šaka samo malo podigne i izvrne, a tanki vršak biča sune ravno naprijed i strgne Sundeenu šešir. Revolveraš se nije ni pomaknuo. Kožnata zmija napadne i drugi put i sada mu se tanka pletena žila ovije oko vrata i stegne.

— Kako bi bilo da zabavu ostavimo za kasnije? — javi se Donaldson svojim podrugljivim glasom. — Podsjećam da smo došli po zlato, a ono se nalazi u ovoj gorućoj kočiji. Ako si nam, naime, rekao istinu.

Saxon naglo povuče bič. Sundeen se okrene u krug, zatetura i padne gušeci se. Ondje gdje ga je stezala omča ostao je tanak crveni trag.

— Imaš pravo. Pripazi na njega, Donaldsone, ne daj mu da napuni oružje!

Saxon skoči s konja i pride gorućoj kočiji. Naprije je jednom rukom otrgnuo ostatke vrata i pokušao nešto vidjeti u unutrašnjosti ispunjenoj dimom. Onda slegne ramenima i naprosto ude. Iz kočije je izletjela nevelika željezna blagajna, a za njom iskoči i Saxon. Košulja mu

je gorjela na nekoliko mjesta i on to bez žurbe pogasi udarcima golemog dlana.

Chiricahue su ležali nepomično. Ili su svi bili mrtvi ili su se neki pritajili znajući što mogu očekivati ako se otkriju.

Martin se pomakne tiho stenjući. Iz velike rane pri korijenu vrata teklo mu je mnogo krvi. Delorenzo se probudi iz nesvjestice i polako sjedne. Kada je ugledao bijelce, licem mu prijede izraz velikog olakšanja.

— Bijelci, na sreću. Naš pratilac je pobjegao... spasili ste nas, hvala va...

Saxon ga ustrijeli. Onda bez riječi spusti cijev i dokrajči i Martina.

Svi su ostali skamenjeni. Čak se i bezosjećajni Donaldson trgnuo kada je metak pogodio u glavu polusvjesnog Martina.

Sundeen se još nije pomaknuo. U sebi je uzaludno pokušavao izračunati ima li u bubnjevima još neki neispaljen metak. Nije mogao ni zamisliti da povuče i zapuca iz praznih revolvera. Ostade miran i nepomičan, gledajući Saxona sa samopouzdanjem koje nije osjećao. Gorostas ga je, čini se, pročitao.

— Prazni... — ponovi Bull — prazni!

— Provjeri! — izazove ga Sundeen.

— Hoću, ne brini se. Sasjeći ću te komadić po komadić, da te podsjetim odakle si pobjegao. Pazi, najprije skidam desno uho.

Umireni time što je blagajna sretno pronađena i u njihovu posjedu, prisutni su se posvetili užitku predstave koja im je najavljena. Čak je i Pete zaboravio na bol u koljenu i kao očaran promatrao Saxonovu desnicu. Lice gorostasa razvuklo se u odvratu, okrutan osmijeh.

— Samo po jedan metak — pro-

šaptao je Sundeen. — Neka bude još samo po metak.

Saxonovo rame trgnulo se naviše a Sundeen iščupa oba revolvera. Dva hica odjeknula su kao jedan a teški držak biča rasprsne se tik ispred Saxonove šake.

Sundeen je ostao kao skamenjen. On nije pucao, znao je da nije pucao, kokoti su nemoćno udarili na ispaljene kapsle i njegove se cijevi nisu zadimile. Iz njegovih leđa, Dan Colt izade iz tame u osvijetljeni krug i stade pokraj brata.

— Napuni, Dave — reče u iznenadnoj tišini.

Zabuna je bila posvemašnja i Sundeen nije bio među prvima koji su se oporavili. Saxon duboko udahnu a njegovim razumom prevlada silna jarost kad je vidio kako se objekt njegove mržnje udvostručio.

— Znači, ipak ste dvojica! — zareži.

Ridobradi je teško disao. Dovoljno je znao o Daveu Sundeenu da bi ga se cijelo vrijeme pribojavao. A sada su tu dvojica, slični jedan drugom kao metak metku, opasniji no što je mogao i pretpostaviti. Sundeen je sam sradio Apaše, a ovaj drugi, usprkos nemirnu svjetlu, s dva metka pogodio držak biča u pokretu.

McIntire se potajno prekriži uviđajući da ovo nisu čista posla. Čovjek do njega samo je šaptao:

— To nije moguće, to nije moguće...

— Hoće li mi netko objasniti kakva je ovo predstava? — upita Donaldson glasom povišenim od uzbuđenja.

Pete, koji je jedini ostao na konju, visoko podigne ruke.

— Saxone — reče — ja nisam uz tebe. Ti si mučki ubojica, neću zlato na ovakav način.

Nisu imali vremena za njega. Još duboko potresen, Sundeen brzim kretnjama napuni oba revolvera i vrati ih u korice a da mu se nitko nije suprotstavio. Dan Colt reče gledajući ravno pred sebe, a ni u koga posebno:

— Vješala u Tucsonu ili kugla ovdje?

U prvi čas kao da nisu shvatili značenje tih riječi. Donaldsovo lice oblije tamna rumen, a njegov inače bezbrižni glas malo je podrhtavao:

— Što to buncaš?

Colt mu ne odgovori. Saznavši namjere nepoznatog pridošlice, Sundeen se sasvim opustio, pa su obojica stajali jedan do drugog s revolverom u koricama i praznih ruku spuštenih niz bokove. Nasmiješivši se, Sundeen ponovi Coltove riječi:

— Vješala ili kugla, birajte, gospodo.

— Možemo se dogovoriti — pokuša ridobradi, ali Saxon ga udari rukom po ustima.

— S ovima nema nagodbe. Donaldsone, hoćemo li?

— Može, poglavico.

— Hajde da sredimo blizance!

Saxon se odmakne na jednu stranu a Donaldson na drugu. Ostali su se svaki na svoj način pripremali za borbu. Mali McIntire pokuša se povući izvan osvijetljenog kruga, no Sundeen mu veselo namigne i čovječuljak se skameni. Donaldson, koji se u međuvremenu sasvim pribrao, izgarao je od želje da nekome naplati svoj trenutak zbunjenosti.

— Onda?

— Ni Sundeen ni ja nećemo se maknuti dok prvi od vas ne dohvati držak revolvera. — reče Colt tiho, ali svi su ga i te kako dobro čuli. — Počnite, mrtvac!

Posljednja riječ još je zvonila u svačijim ušima kada je Donaldson

posegnuo za revolverom. Svojom odlukom iznenadio je suborce, koji su prekasno reagirali, izuzevši Saxona, koji se ionako nije obazirao ni na koga, već je pograbio revolver čim je Colt prestao govoriti.

Bez ikakva dogovora Dave Sundeen i Dan Colt podijelili su sektore i nisu ukrštali vatru. Po jedna kugla iz svakog Coltova revolvera zabila se u široka Saxonova prsa stvorivši samo jedan otvor ondje gdje je srce. Prve Sundeenove kugle bile su upućene više i Donaldsonova glava nestade u krvavoj eksploziji.

Ridobradi nije stigao ni povući revolver a ostali su ginuli u različitim stupnjevima pripreme za otvaranje vatre. McIntire je unaprijed odustao od borbe i kugla ga je stigla kada se bacio unatrag, tražeći zaklon u tmini. Sada su mu samo čizme izvirivale iz tame.

Colt i Sundeen šutke su napunili oružje i vratili ga u korice prije no što su se okrenuli jedan prema drugome.

— Smiješno kako nalikujete na mene... i sve ostalo — promrmlja Sundeen. — Jeste li čuli ovog medvjeda, nazvao nas je blizancima.

— Zaista smiješno — reče Colt suhim glasom. — Sada ćemo pokopati mrtve, a onda ćemo natovariti zlato na konje i vratiti se u Tucson.

XVII

U mračnom zaklonu na ulazu u kanjon, gdje je prikupljao snagu za svoj obračun s bijelcima, Chato skoči na noge zbunjen iznenadnom pucnjavom. Bila je kratka i vrlo žestoka, nije nalikovala ni na napad ni na obranu, već na obračun. A obračun je značio smanjenje broja protivnika.

Chato opipa tlo oko sebe i podigne oružje koje je rasporedio nadohvat ruku. Zamoli za pomoć duhove

predaka i kroz potpunu tamu šume krene na svoj posljednji obračun. Nije očekivao pobjedu, ali znao je da će bijelci skupo platiti uništenje njegove rančerije. Mimoilazeći konje koji su lutali u tami, spusti se do kuće i zaobiđe je, provlačeći se kroz grede i korale. Ostaci kočije izgurali su prigušenim plamenom, u gomili žeravice. Nije bilo velikih plamenih jezika koji su prije osvjetljavali i kuću.

Meko kao mačka Chato je nečujnim dugačkim koracima prešao neosvijetljeni dio i zaustavio se na samom rubu osvijetljenog prostora. Od zažarenih ostataka širilo se krvavo svjetlo i obasjavalo mali krug smrti. Dva čovjeka stajala su jedan nasuprot drugom, a oko njih su ležali leševi... njegovi Chiricahue, iznakaženi putnici iz kočije i još nekoliko bijelaca koje je smrt zatekla u grozničavoj akciji, pa su ih olovne kugle razbacale u grotesknim pozama. U njima Chato prepozna svoje jutrošnje protivnike.

Otkud toliko mrtvih? Tko ih je pobio? Zar je moguće da samo dvojica izvedu takvo što? To nije moglo biti djelo dvojice običnih ljudi. Chato se sjeti bijelca koji se niotkud stvorio pred njegovim ratnicima, kojem su se odjednom u rukama pojavili revolveri i koji je pokosio sve njegove ratnike.

Taj mu je čovjek sada stajao nasuprot, kamena lica, ali njega, Chata, nije mogao vidjeti. A gotovo nadohvat ruke stajao je drugi čovjek, okrenut leđima. Chato podiže ratnu sjekiru, začuje nekoliko nerazumljivih riječi, a onda se čovjek okrene.

Chato ostade skamenjen.

U trenu je shvatio svoju nemoć, uzrok svom porazu, razlog zbog kojeg nikada više neće pobijediti bijelce. Nije bilo dovoljno da ih je više, da su bolje opremljeni, jače naoru-

žani... sada su se počeli udvostručavati. I njihovi su duhovi bili jači.

Dok je gledao ta dva lica, jednako tvrda, poglavici Apaša Chiricahue se zamagli pred očima od zaprepaštenja i osjećaja nemoći. Njegova ratna sjekira s tupim udarcem pade u prašinu i dok su oba bijelca kao automati trgnuli revolvere i bacili se u zaštitu tame, Chato je otrčao u zaklon kanjona nadajući se da ga ondje duhovi Apaša još mogu zaštititi.

XVIII

Te noći Dan Colt nije progovorio više od dvije-tri riječi. Šutke su pretražili teren oko kolibe, pronašli onesviještenog Petea pod nogama njegova konja, sve životinje koje su mogli uhvatiti stjerali su u koral i onda počeli kopati dugu plitku raku. U nju su odvukli i žalosne ostatke Josea Mendeza koje su pronašli u kući.

Žeravica je još tinjala pod pepelom kada su u praskozorje završili posao. Sundeen je jedva dočekao dan da bi dobro promotrio svog nepoznatog, šutljivog suradnika i prvi pogled na njega pri danjem svjetlu djelovao je kao pravi šok.

— Namjeravaš li napokon progovoriti? — zapita prilično razdraženo.

Dan Colt ga hladno pogleda.

— Kada završimo posao.

Sundeen slegne ramenima i pode do rijeke po vodu. Colt je u međuvremenu na travu pokraj kuće prostro pokrivač i donio iz kuće ranjenog Petea kao da u naručju drži dijete, a ne odrasla čovjeka.

— Pregledat ću ti ranu — objasni.

— Čekao sam da bude dovoljno svjetla. Razumijem se donekle u taj posao. Ako budem mogao, ranu ću ti urediti, a ako ne budem mogao, barem ću je očistiti da se ne upali dok te ne dopremim liječniku.

— Ljubazni ste... gospodine Sundeene — promuca mladić. — Moji tobožnji drugovi nisu mi htjeli pomoći, a vi, kojeg je trebalo da napadnem...

— Zovem se Colt. Ja nisam bio u kočiji.

Dan izvuče iz torbe tanak brusni kamen i dotjera oštricu džepnog nožića. Onda ode do vatre i gurne oštricu u lonac u kojemu je upravo proključala vodu za kavu.

— Hej, što je to sada? — razljuti se Sundeen. Colt ode bez odgovora odnoseći lonac, a Sundeen nastavi gundati. Zaključivši da mu to neće popraviti raspoloženje, otvori vrata korala i pusti konje, koji su nepogrešivo krenuli prema rijeci.

— Nije tako loše — zaključio Colt kada je oprao ranu toplom vodom i uklonio zgrušanu krv. — Kapica je gotovo odvojena od koljena, ali nije posječena. Imaš i veliku posjekotinu koju bih morao zašiti. Možeš li to izdržati?

— Sve, samo da spasim nogu — problijedi Pete.

— Neće biti tako strašno. Dave! Dodi ovamo i pomози!

Kada je Sundeen napokon uspio skuhati kavu, Pete se upravo probudio iz nesvjestice. Koljeno mu je bilo uredno povezano, a sa svake strane noge Colt je učvrstio daščicu da pomicanje zgloba ne bi štetilo tek sašivenoj rani.

— Kava je gotova, doktore — podrugne se smrknuti Sundeen. — Ako želiš, možeš na doručak.

Jeli su šutke. Dan Colt polako i smireno, a Dave Sundeen je ljutito snažnim zubima otkidao komadiće suhog mesa i gutao ih bez žvakanja. Lijepo je osjećao kako u njemu raste bijes sa svakim na silu progutanim zalogajem.

— Gotovo s doručkom — reče Colt kada se zasitio. — Dok nahra-

nim momka, pripremilo nosila. Zlato ćemo podijeliti na dva-tri konja da ih ne zamorimo i odmah ćemo krenuti natrag, u Tucson.

Sundeen skoči na noge, ljutit kao malokad u životu.

— Prekini jelo, izradi nosila za gospodina pljačkaša, pretovari zlato i vozi ga natrag u Tucson! Tko to meni zapovijeda ako smijem znati?

— Ja — reče Colt mirno i ustade.

U jednoj je ruci držao lončić kave a u drugoj komad kolača iz Lindina paketa. Linda, sjeti se, vraćam se Lindi.

— Ali tko si ti, do đavola? I tko ti je dao pravo da imaš moje lice? I zašto ti ga ne bih izmijenio s dva-tri metka? — Dave udari otvorenim dlanovima po revolverskim koricama.

— Na putu u Tucson imat ćemo dovoljno vremena za razgovor. — Colt mu okrene leđa i pođe prema kući. — Prihvati se posla.

U podne su se nalazili desetak milja sjevernije, kretali su se sporo, ali bez zaustavljanja, upornim mirnim tempom koji je najmanje smetao ranjeniku. Colt i Sundeen jahali su na čelu, a slijedio ih je konj kojemu su o sedlo bili pričvršćeni krajevi dvaju dugačkih elastičnih motki. Drugim krajem motke su ležale na tlu a između njih izrađen je prilično udoban ležaj za ranjenika. Slijedila su još tri konja na povocu, natovarena zlatom i oružjem poginulih. Preostali konji išli su slobodno i slijedili ljude, ne želeći da ostanu sami u tom negostoljubivom kraju.

* * *

Toga jutra, nekoliko minuta pošto su krenuli, Dan Colt je započeo:

— Ti si moj brat blizanac... — govorio je mirnim glasom koji nije odavao bilo kakve osjećaje. Govorio je nekoliko sati a da se Sundeen ni-

jednom nije oglasio. Kada se više nije imalo što reći, nastavili su put u potpunoj tišini.

Sundeen se nekoliko puta nakašljao, no ako je i htio nešto reći, to nije došlo dalje od njegova grla. Po promjenama izraza na licu vidjelo se da prolazi kroz buru najrazličitijih poriva i osjećaja. Napokon izvali u potpunoj tišini:

— Ne pada mi na pamet da se dam zatvoriti u Yumu!

To su bile njegove prve riječi od doručka.

Dan Colt se samo nasmijao, očekujući nastavak.

— Valjda čovjek smije biti izvan zakona ako ga je volja! Nisam ti ja kriv što si mi brat. Svatko radi što ga je volja, na vlastitu odgovornost.

— Eh, nije tako — poduči ga Colt.

— Ako imaš brata blizanca to donosi posebne odgovornosti.

— Zašto...kakve? — uzvrpolji se Sundeen, koji nije navikao na ovako naporna razmišljanja i čelo mu se orosilo kapima znoja.

— Zar nisi ništa shvatio od svega što sam ti ispričao?

— Sigurno da sam shvatio, nisam glup — očajno će Sundeen raširivši ruke. Onda se nečega sjeti i lice mu se razvedri. — Hej, čekaj malo. Ako ja imam odgovornosti, onda ih imaš i ti!

— Dakako.

— Tada se moraš pobrinuti da se meni ne dogodi ništa loše. Na primjer, da ne padnem u ruke zakona. Što kažeš na to?

Colt se nasmijao, ali nije odgovorio. Sundeen je otrpio pet minuta prije no što će zapitati:

— Onda, kakav je odgovor?

— Na što?

— Pa na ono... sve ono što sam rekao... o odgovornosti.

Colt je dugo šutio prije no što će reći:

– Ah, to. Znaš, mislim da bi za tebe bilo bolje da si unutra, ondje si na sigurnom.

– Sto? Ti si lud! Da poginem od gladi ili biča?

– Zar je to lošije od metka? – upita Colt ozbiljno.

– Sto puta lošije.

Nakon toga dugo nisu progovorili ni riječi. U toku popodneva zaustavili su se samo dva puta da bi napojili ranjenika i konje. Kada je sunce krenulo prema vršcima Tumacacoriya, Sundeen odjednom izjavi:

– Ipak mi je drago da imam brata. Pa makar i takvoga koji poštuje zakon.

– I meni – Colt će ozbiljno. – Pa makar i takvoga koji ne poštuje zakon.

Obojica su se još smijali, kada Sundeen naglo reče:

– Prašina. Ravno pred nama. Brzo u zaklon!

Colt poslušao i povede cijelo društvo udesno, kroz nisko grmlje među brežuljcima.

– To baš nije imalo mnogo smisla – reče Sundeen nelagodno.

– I nije.

– Ostavljamo trag kao krdo bizona, a da i ne govorimo o slobodnim konjima koji se svakog časa mogu odšetati na put.

– Slažem se – reče Colt. – Da se vratimo i vidimo tko je?

U susret su dolazila samo dva jahača i uskoro je Dan Colt stezao u zagrljaju blijedu ali presretnu ženu.

– Linda, Linda, Linda... – šaptao joj je u kosu i nije mario za ostale. Silazeći s konja, Penrose se zadovoljno smješкао. – Prijatelju John! – reče Colt, pružajući mu ruku – tako mi je drago što se opet susrećemo. Ali zašto si poveo Lindu na ovaj opasni put?

– Prije bi se moglo reći da je Linda povela mene – nasmiješi se Penrose.

Dave je u međuvremenu sjahao i s mudrim smiješkom prišao Lindi Morelos.

– Buenos dias! – reče. – Gospodo, kako možete biti sigurni da ja nisam onaj pravi, a ovaj ovdje obični varalica?

– Pa i nisam baš sasvim sigurna – reče žena vedro. – Ali postoji načina da se to provjeri.

Bez ikakva upozorenja stavila mu je ruke oko vrata i poljubila ga. Onda se odmaknula i odmahнула glavom.

– Slabo – reče. – Ne, niste onaj pravi.

– Linda! – uskliknu zapanjeni Colt, ali onda vidje bratovo lice i nije mogao a da ne prasne u smijeh.

– Na neki način – javi se Penrose – gospoda je u rodu s Daveom Sundeenom. Ili će uskoro biti, ako se ne varam.

Naglo se mračilo i ako nisu namjeravali nastaviti putovanje, trebalo je odmah potražiti mjesto za logorovanje. Pronašli su ga prilično visoko u brežuljcima i dok se pripremala večera, Linda je pregledala ranjenika.

– Rana se nije upalila – reče malo kasnije, uz vatru – ali mislim da će dobiti groznicu. Put je za njega ipak pretežak. Potreban mu je liječnik, i mirovanje.

– To može dobiti jedino u Tucsonu. Morat će izdržati. Krenut ćemo sutra u zoru i oko podne ili malo kasnije bit ćemo u gradu. – Colt je pogleda u oči. – Linda, još ne znamo zašto si krenula na ovaj opasni put. Nisi vjerovala da ću se vratiti?

– Nestrpljiva sam...

– Izbacili su je iz kuće, Dane – reče Penrose. – Neki vlasnik saluna sa svojim razbijačima.

Dan Colt problijedi.

– Onaj tip kojeg sam izbacio iz tvog lokala?

– Prodala sam mu sve, Dane – reče Linda brzo. – Sve je legalno. Platilo je, potpisala sam ugovor.

– Bez prisile? Koliko ti je platilo?

– glas mu je bio tako tih i hladan da je ženu prošla jeza.

– Pet...

– Pet tisuća?

– Pet stotina – zavapila je. – Ali sada je gotovo i ne želim više vidjeti Tucson.

Dan Colt ju je zamišljeno promatrao.

– Svakako moram u Tucson – reče pokušavajući glasu dati šaljiv, ton. – Imam jednog ranjenika, a moram obaviti i jedan vrlo sudbonosan posao... radi se o životu i smrti.

– Kakav? – upita žena prestravljeno.

– Htio bih se oženiti... ako ona pristane.

U malom logoru nastade vrlo bučno i radosno raspoloženje, kojem se pridružio čak i Pete. Da se u tom času nalazio u blizini, Chato bi vjerojatno imao lak posao. Ne znajući domet apaškog poraza, Colt se brzo uozbiljio.

– Ja ću preuzeti treću stražu, a vas dvojica podijelite prve dvije kako hoćete. Nego, Linda, kako to da se šerif Byrd nije umiješao da spriječiti to nasilje?

– Pokušao je, Dane – reče žena, a iz njezina pogleda nestade sreće i Colt nasluti najgore.

– Probisvijet koji ga je ustrijelio već je imenovan za šerifa – doda Penrose. – Mislim da načelniku nisu dali mogućnost izbora.

– Svakako moram u Tucson – reče Colt još jednom, ali sasvim izmijenjenim tonom, koji svima, osim

Sundeenu, natjera hladne trnce niz leđa.

XIX

U smiraj idućeg dana Colt zaustavi svoju malu četu na stražnjem ulazu u dvorište »Butterfield Overland«, ograđeno visokim daščanim zidom. Vrata su bila zabravljena iznutra.

– Johnne, podi do Thomasa Thomasa. Ako nije sam, pozovi ga u stranu. Neka nam otvori vrata a da to nitko u stanici ne sazna. Požuri, jer nas i ovdje mogu zapaziti.

Penrose sjaše, otrese malo putne prašine s kaputa i čizama i požuri oko zgrade.

Stražnja vrata začas su se otvorila uz struganje zasuna a na njima se pojavio zabrinuti Thomas Thomas.

– Brzo, ulazite...brzo!

Colt s nezadovoljstvom ustanovi da je prisutan i debeli blagajnik. Penrose zapazi njegov pogled.

– Nije se moglo izbjeći, suviše je radoznao. To će ga skupo stajati – reče.

Blagajnik ga užasnuto pogleda i ispusti neke čudne glasove. Thomas Thomas nezadovoljno dometne:

– Taj sve rastrubi... I vi ste ovdje, gospodo Morelos? – začudi se. – Mislio sam da ste otputovali na istok. Sundeene, u gradu se događaju strašne stvari...

– Zlato je ovdje...

– Briga me za zlato – reče Thomas Thomas žestoko.

– Ubili su mi najboljeg prijatelja i još kaljaju njegovo ime! Tobože, pokušao je s leđa napasti jednog lupča pa ga je ovaj morao ubiti u samoobrani. Sada Morganov ubojica nosi njegovu zvijezdu.

Konji su smješteni u šupu, zlato u blagajnu, a ljudi su prešli u Thomasove privatne prostorije, na čije su

prozore bile navučene neprozirne zavjese. Saslušavši bez prevelike radoznalosti što se sve dogodilo na putu, Thomas objasni:

– Onaj gad Loomis odavno se spremao na nešto takvo. Lokal gospode Morelos samo je početak. Sada će nastaviti sa slabijima, pa tko neće milom, taj će stradati.

– Byrd je za to znao?

– I Byrd i Morelos. Ali nisu imali dokaza. Ako vas zanima što ja mislim, onda znajte da je Loomis naručio i ubojstvo šerifova pomoćnika Morelosa... oprostite, gospodo, ako otvaram stare rane. Nakon toga je Byrd poveo oštru istragu, pa se Loomis pritajio na nekoliko mjeseci. Sada je odlučio da prijede u akciju, a za početak je uklonio šerifa.

Dan Colt se okrenu Lindi. Bila je vrlo blijeda i uznemirena. Uhvati je za ruku a ona mu uzvratila zahvalnim pogledom.

– Sve će to sutra biti sredeno, Thomase – odluči Colt. – Važno je samo da nitko ne sazna za naš dolazak. Ovoga ovdje zadržat ćemo pod ključem za njegovo vlastito dobro. Sutra poslije podne slobodan si ako se budeš dobro ponašao – obrati se blagajniku.

– Svakako, svakako...

– Osim toga, imam ranjenika koji je mnogo prepatio – upozori Linda.

– Kako je to nesmotreno s moje strane! – Thomas se lupi po čelu.

– Doktor je moj dobar prijatelj i potpuno pouzdan čovjek. Odmah ću ga dovesti ovamo, a onda ćemo se pobrinuti za smještaj. Stanica sutra prije podne ostaje zatvorena, ionako ne stiže nikakva kočija.

Kasno te večeri Colt okupi Thomasa, Penrosea i Sundeena u uredu šefa stanice i izloži im svoje namjere.

– Uradit ćete to? – Thomas je bio oduševljen. – To je sjajno, ali ćete Sundeen i vi biti u prevelikoj opasnosti.

– Slažem se, Dane. Odnos snaga je vrlo nepovoljan – upozori Penrose.

– A što se tebe tiče, Johnne?

– Slažem se, dakako. Moja je uloga beznačajna.

– Onda je dogovoreno – Colt ustane i protegne se. – Hajde da malo odspavamo.

Thomas Thomas ga začuđeno pogleda i reče:

– Gospodina Sundeena nitko ništa nije pitao, a on u tom vašem planu ima vrlo opasnu ulogu.

Sundeen odmahnu:

– Sve je u redu, gospodine Thomase, mi blizanci se razumijemo i bez riječi. Jednaki po izgledu, jednaki po djelima. Moj brat, ovaj ovdje Dan, na primjer, uradi sve ono što ja sam zamislim.

XX

Sljedeće jutro donijelo je Tucsonu prvu zimsku kišu. Kada je nakon nepunih pola sata prestala padati, žedno tlo je bilo jednako suho kao i prije, ali su stanovnici bez iznimke izašli na ulicu da prokomentiraju događaj sezone.

U Loomisovu salunu vidjele su se posljedice noćne proslave. U pomanjkanju jačih akcija Loomisovi razbijači odlučili su da istjerivanje Linde Morelos proglase velikom pobjedom a poslodavac ih u tome nije razuvjeravao. Dobro je da se momci malko razgale prije ozbiljnog posla. A Loomis nije sumnjao da ih, sada kad u svom rukavu ima i šerifa i načelnika, čekaju veliki dani.

I dok su se njegovi ljudi jedan za drugim podbuhlih očiju javljali na dužnost, Loomis je, uredan, izbrijan

i vrlo zadovoljan, sa svojim knjigovodom prebrojavao utršak pret-hodne noći.

Prvi znak da nešto nije u redu do-šao je oko deset sati, kada je poslije druge kave pripalio debelu cigaru i prošetao do prozora da pogleda svoje novo vlasništvo, kuću i resto-ran Linde Morelos. Pred ulazom ni-je bilo čovjeka kojeg je odredio za čuvara, a ni provizornog natpisa kojim je gostima najavljen novi vla-snik.

— Pošalji mi Toma — zareži pre-ko ramena.

Knjigovoda otrči i začas se vrati s dugokosim momkom čije je lice još bilo podbuhlo od nespavanja i alkohola. Nosio je gradsko odijelo, a kaput dug do koljena bio je razre-zan sa strana, tako da su dršci re-volvera izvirivali. Loomis ga pozove prstom.

— Što vidiš prijeko?

— Ništa, gazda.

— Tako je. Ništa. Nema ni natpi-sa ni čovjeka. Pošalji mi smjesta ovamo onog lupeža kojeg si ostavio na straži, a dotle ti čuvaj kuću.

— Postavit ću nekoga...

— Ti ćeš biti na straži dok te ne smijenim!

— Postavit ću nekoga... gazda — reče Tom Talbot malo povišenim glasom.

Loomis osjeti opasnost kojoj se nije umio suprotstaviti. Šutio je kip-teći od bijesa, jer nije znao kako da izađe nakraj sa svojim zamjeni-kom. Ali ni Tomu nije bilo do kavage s darežljivim šefom, pa pokaže ma-le znakove popuštanja:

— Sam ću ga dopratiti ovamo. Možda ćete trebati pomoć da ga kaznite, gazda.

— Imaš pravo — Loomis jedva dočeka izlaz. — Dobar prijedlog.

Tom ode, a Loomis se vrati stolu i svoju nemoć iskali na knjigovodi.

Novac ga više nije zanimao, želio je samo znati što se događa tamo pri-jeko.

Kad je začuo uzbuđene povike iz velike dvorane, Loomis ne izdrži, već zaboravljajući dostojanstvo otvori vrata. Ondje je, okružen zbu-njenim pomagačima, stajao Tom, a iz njegova držanja nestalo je prora-čunane bahatosti. Tresao se od jada i nešto mrmljao izbezumljena po-gleda. Korice revolvera zijevale su prazne.

— Što to znači? — zagrmio je Loomis.

— Čini se da su ga razoružali, gazda — prošapće najbliži. — Izba-cili su ga na ulicu da se sve prašilo.

Iznenadeni Loomis shvati da se iz svake nesreće može izvući i neka korist, pa iskoristi trenutak da uz-me mjeru svom zamjeniku. Prišao mu je sasvim blizu i potapšao ga po ramenu:

— No, no, svakome se to može do-goditi. Kad se pribereš, lijepo ćeš mi ispričati tko te je odande ispra-šio.

Tom se trgnuo kao da je dobio pljusku, ali još je bio isuviše zbu-njen a da bi mogao otresito odgo-voriti.

— Vratila se — reče trepćući.

— Tko se vratio? — uzruja se Loomis, iako je odmah znao odgo-vor. — Kako se usudila?! Zar te ona tako sredila?

— Ne, do vraga! — vikne Tom. Ova uvreda kao da mu je pomogla da se pribere. — Nije sama. Jedan veliki momak me dočekao...

— Zasjeđa?

— Nije. — prizna Talbot vrlo tiho.

— Kad sam ga vidio, htio sam povu-ći, ali on je izvadio revolver prije no što sam ja i dotakao oružje.

Sada se i Loomis zbuni.

— Brži od tebe? Nemoguće! Neka netko od vas trkne po šerifa! Izba-

cit ćemo tu ženu na zakonski način, da ne uzbudimo građane. Zasad... a kasnije ćemo im pripremiti uzbuđenja napretek!

To obećanje razveseli sve osim Talbota. Poredali su se uz bar da srknu gutljaj dok ne dođe šerif. Tom se popeo na kat, u svoju sobu, da potraži rezervni revolver. U tom trenutku u salun je ušao čovjek sa srebrnom zvijezdom.

— Imate neprilika, Loomise? — upita John Penrose.

Društvo ga je izbezumljeno gledalo. Nakon prvog iznenađenja Loomis pokuša osornim glasom:

— Kakva je to igra? Naš šerif je Ned Craing!

— Bio je — objasni Penrose ljubazno — do prije jednog sata. Zatvoren je zbog osnovane sumnje da je ubio šerifa Byrda, a mene je načelnik imenovao novim šerifom. Da čujem vaš problem!

— Glupost! Načelnik ne može bilo kakvog skitnicu imenovati za šerifa u Tucsonu!

— Gospodine! — Penroseov glas odavao je vrlo povrijeđena čovjeka.

— Zovem se John Penrose, doneдавно sam bio službenik kaznionice u Yumi i uvjeravam vas da imam sve kvalifikacije potrebne za ovu dužnost. Mislio sam da vam je potrebna zaštita zakona...

— Dobro, dobro — Loomis odlučiti lukav. — U tih nekoliko hm... sati, koliko ćete ostati na dužnosti, mogli biste učiniti nešto korisno. Od izvjesne Linde Morelos kupio sam ovu kuću preko puta. A sada sam obaviješten da se opet nasilno uselila. Izbacite je.

— Najprije dokaz! — svečano će Penrose. — Imate li svjedoka za tu prodaju?

— Imam i nešto mnogo bolje — pobjedonosno će Loomis. — Imam pismeni ugovor.

— Sigurno?

— Sigurno.

— Jeste li sasvim sigurni da ga je potpisala?

— Imenom i prezimenom, do vra-ga!

Penrose skine šešir i počese se po glavi.

— Onda je moram izbaciti. Vi sigurno nemate ugovor pri ruci?

Kada stvari pođu loše, i mala pobjeda mnogo znači. Loomis sav oza-ren pogleda svoje ljude.

— Imam, gospodine moj. Tu je, u mom uredu. Sad ću ga donijeti.

No i Penrose, bez poziva, upadne u ured, ali ostane kraj zatvorenih vrata strpljivo čekajući.

— Evo, ovdje je — Loomis pronađe veliki papir.

Penrose ga uzme, pročita i zadovoljno kimne: — Sve je tu ispravno, osim cijene. Ona iznosi deset tisuća dolara.

— Što vi to buncate?! — zapanji se Loomis. — Dao sam pet stotina i kuća je moja.

— U tom slučaju nema ništa od posla — nasmiješi se Penrose i počne kidati papir u komadiće. — Evo, tu je vaših pet stotina, Linda Morelos ih šalje uz srdačne pozdrave.

Dok je Loomis bezuspješno pokušavao da nešto kaže, crven poput raka, Penrose ga potapša po rame-nu i namignu blagajniku, koji je jedva skrivao oduševljenje.

— Do viđenja, gospodo — reče otvorivši vrata. — Drago mi je što smo se sporazumjeli.

Brzo je prošao kroz veliku dvoranu uz prijateljske pozdrave lijevo i desno. Nalazio se nasred ceste kada je iz saluna začuo Loomisov histerični glas. Penrose odahne, jer ga je još samo nekoliko koračaja dijelilo od tamne veže Linde Morelos. Ipak, nije stigao sasvim na vrijeme. Jedan hitac planu s druge

strane ceste i vruća kugla proleti mu ispod pazuha oprživši i ruku i rebra.

— Do vraga! — opsuje i jednim skokom nestade u kući. U Loomisovu salunu vladala je opća pometnja, koja se tek dolaskom Toma Talbota počela smirivati. Iskusni revolveraš, koji se u međuvremenu sasvim pribrao, preslušao izbezumljenog poslodavca i predložio plan akcije:

— Sada smo na oštrici noža, gazda. Ili preuzimamo vlast u gradu, ili će Craig sve izbrbljati i svi do jednoga naći ćemo se na potjernicama.

— Zašto ja? — pobuni se Loomis.
— Nisam bio prisutan kada je Ned pucao u Byrda...

— Ali ste ga nagradili sa stotinu dolara — nasmiješi se Tom. — A načelnik je svakako upamtio kako ste mu prijetili sve dok nije pristao na Craigovo imenovanje. Evo, popijte gutljaj, priberite se i krećemo!

Loomis se savlada uz vidljiv napor.

— Imaš pravo, Tome. Ovu priliku ne smijemo propustiti. Napokon, tko nam se može suprotstaviti? Kad ubijemo tog Panrosea, već ćemo izmisliti neki razlog da se to pokrije zakonom. Prikupi ljude, idemo prijeko.

Izašli su u dvoranu i objavili svoju odluku.

— Uzet ćemo što je naše, momci!
— objavi Loomis. — Danas kuću Morelos, sutra cijeli grad.

Svatko je ponešto promrmlijao u znak odobravanja. Bili su to okorjeli razbijači kojima nije nedostajalo hrabrosti, ali ipak nije im bilo krivo što ih je prijeko očekivao samo jedan protivnik. Svaki je ispio još po čašicu i provjerio revolver. Loomis zapazi da je Tom imao samo jedan revolver i u nastupu velikodušnosti poklonio mu jedan koji je pronašao u uredu.

— Odličan komad, dobro će ti poslužiti — reče znalački.

I tako su, u dobrom raspoloženju, izašli na ulicu, njih dvanaestak, spremni da jednog šerifa otjeraju pod ledinu ili bar u pustinju, a jednu ženu, običnu Meksikanku, izbace iz njezine kuće. Živu, ako se ne bude odupirala.

Razišli su se već na nogostupu i onda u širokoj fronti polako krenuli preko široke ceste uživajući u svakom trenutku svoje nadmoći. Tom Talbot i Lomis nalazili su se u sredini.

— Da pošaljem nekolicinu s druge strane? — predloži revolveraš.

Nije potrebno — reče Loomis, opijen iznenadnim osjećajem hrabrosti, koju prije nije ni naslućivao.

— Tko će se oduprijeti ovakvoj snazi?

Prizor je bio isuviše karakterističan a da ga prolaznici ne bi odmah prepoznali. Nastao je metež i trčkanja, ali se sve začas smiri. Svatko je pronašao svoj mrtvi kut i ostao riskirajući život da ne propusti takav prizor. Tišina je bila posvemašnja sve dok revolveraši nisu prešli pola puta.

— Loomise, zar si zaboravio?

Loomisu se zgrči želudac još prije no što je pogledao udesno. Ondje je nasred ceste stajao i ozbiljno ga gledao čovjek koji ga je nedavno osramotio i izbacio iz restorana Linde Morelos. Uvreda je još pekla, samo ju je krv mogla sprati.

Linija revolveraša se zaustavi. Njihova pažnja ostala je podijeljena između zgrade nasuprot njima i čovjeka koji je došao s desnog boka.

— To je taj čovjek! — uzruja se Tom. — Što hoćeš? — dovikne mu.

— Zovem se Dan Colt. Hoću ubojice Šerifa Byrda!

Dan Colt! Lovac na ucijenjene! Ime proleti poput prerijske vatre najprije među revolverašima a on-

da se proširi među ostale. Fronta napadača prestroji se udesno i jedan čovjek se suoči s tucetom protivnika.

— Ma tko bio — opomene ga zlorado Tom — nisi to dobro planirao.

Borbeno iskustvo nalagalo im je da ni na trenutak ne smanje pasku nad protivnikom i da ne nasjedaju na trikove. Ali uzbuđeni žagor gledalaca upozorio ih je da se nešto događa i iza leđa. Dan Colt izrekne prezir prema cijelom soju plaćenih ubojica.

— Dave, gospoda bi te željela vidjeti, a ne usuduju se da se okrenu. Prijedi ovamo, na moju stranu.

— Evo me, Dane.

Sundeenovo lice rasteglo se u podrugljiv smiješak kada je prišao zbunjenim revolverašima s leđa. Smjer koji je odabrao vodio je točno između Loomisa i Toma Talbota, pa Sundeen iskoristi priliku da ih obojicu odgurne kao nepotrebne vreće.

Dva potpuno ista lica, jednak stas, bezbrižno držanje. Čak je i odjeća bila sasvim ista. Samo je u izrazu lica bilo razlike: jedno se podrugljivo smijuljilo, a drugo je bilo mirno i ozbiljno.

Kratkotrajni uzbuđeni žagor zamijeni mrtva tišina, iako se na širokoj ulici okupilo najmanje stotinjak građana. Dan Colt je stajao nepomičan kao kameni kip a Sundeen je vršcima dugih prstiju zabubnjao po koricama revolvera.

— Hajde da počnemo — reče i taj glas je mnogima zazvučao kao smrtna presuda.

Loomis samo što nije kleknuo u prašinu, a Tom Tabolt, zategnuta i blijeda lica, pokuša pregovarati:

— S vama nemamo nikakvog obračuna. Podimo svaki svojim poslom.

— Postoji račun koji smo došli naplatiti — progovori Dan Colt hladno, polako i tiho, a ipak nije bilo čovjeka koji ga nije čuo i razumio. — Račun za šerifa Byrda i Lindu Morelos. Prije toga nitko od vas nikamo ne odlazi.

Talbot kimne, vrlo blijed u licu. Bio je profesionalni borac i dobro je znao procijeniti da je neoprezno ušao u slijepu ulicu. Ali nije bio kukavica, pa odluči da što skuplje proda svoju kožu, a možda i da je spasi.

— Ako se ne protivite, najprije bih sredio jedan račun sa čovjekom koji me u ovo uvalio. Nakon toga smo vam na raspolaganju.

Colt kimne. Talbott se okrene prema Loomisu, prisloni mu revolver među izbezumljene oči i opali. Ne gledajući svoju unakaženu žrtvu, sporim ali pažljivim kretnjama izbaci praznu čahuru i zamijeni je novim metkom. Onda spremi revolver i muklim glasom objavi: — Možemo početi.

* * *

Savezni šerif Logan Tanner bio je prvi putnik koji je napustio poslijepodnevenu kočiju iz Lordsburga, Novi Meksiko. Bilo mu je drago kada je na stanici ugledao čovjeka sa zvijezdom. Ako i ovdje dobije negativne obavijesti, može odmah dalje.

— Tanner, savezni šerif — predstavi se.

— John Penrose, šerif u Tucsonu. Mislim da sam vas upoznao u Yumi, Tanneru. Slučaj Davea Sandeena...

Tanner mahnu kočijašu da ne skida njegovu torbu.

— Još sam mu na tragu, Penrose. Imate li kakvih vijesti o njegovu kretanju? Ako nemate, krećem odmah dalje, prema Yumi.

Penrose zamišljeno protrlja koš-

čatu bradu. Jedna njegova riječ otpravit će Tannera u suprotnom smjeru od onog kojim su nakanili Colt i Sundeen. Pa ipak, zar će Dave Sundern do kraja života biti progonjena divljač?

– Znači, niste povjerovali u priču o blizancu, Tanneru?

– Nikada! – odlučno će savezni šerif. – Toliko puta stajao sam s njim oči u oči da je zabuna nemoguća.

– Recite mi onda – otegne Penrose – protiv kojeg biste od ove dvojice htjeli podići otpužbu?

Pračena gomilom radoznalaca, niz ulicu je dolazila lijepa mlada žena, možda malo suviše ozbiljna za svoje godine. Držala je ispod ruke dvojicu visokih muškaraca, jednakih muškaraca...

– Znači, nije lagao – uzrujao se Tanner – cijelo vrijeme je govorio istinu!

– Vi ste pravedan čovjek, Tanneru – nasmiješi se jedan od pratilaca Linde Morelos. – Što sada namjeravate uraditi.

– Jedan od vas dvojice prošao je kroz pravi pakao, a bio je sasvim nevin. Mislim da je time iskupio krivicu svoga brata. Vraćam se u Holbrook i pobrinut ću se da potjernica bude povučena.

– Hvala vam, gospodine Tanneru – odgovori Linda Morelos. – Moj muž, moj djever i ja putujemo u istom smjeru. Bit će nam drago ako nam se pridružite. Odlazimo na naš ranč u Kansasu.

Tanner se nakloni. Još je neko vrijeme gledao za njima, a onda se nasmiješio Penroseu:

– Ipak postoji način... samo jedan od njih nosi na leđima tragove kaznioničkog biča. Ali to nećemo istraživati. Prijatelju Penrose, hajdemo da se zajedno napijemo u čast moje završene potrage.

U PRIPREMI:

Al Mills:

Pakao nad Altamotom



Cijena pretplate za godinu dana iznosi 9.360 d, a za šest mjeseci 4.680 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052, za »LASO«.

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI. 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

**POZIVAMO VAS U VELIKI LOV NA ALBUME
SA SAMOLJEPIVIM SLIČICAMA**

**TKO PRIJE — TAJ DOBIJE
SUPERNAGRADE U SUPERNATJEČAJU**

**ALBUMOM DO AUTOMOBILA
FIAT 126 P**

I DRUGIH VRIJEDNIH NAGRADA

KAKO?

**POTRAŽITE JOŠ DANAS
ALBUM SA SAMOLJEPIVIM SLIČICAMA**

**POPUNITE GA SLIČICAMA I POŠALJITE REDAKCIJI
AKO STE PRVI, AUTOMOBIL JE VAŠ**

